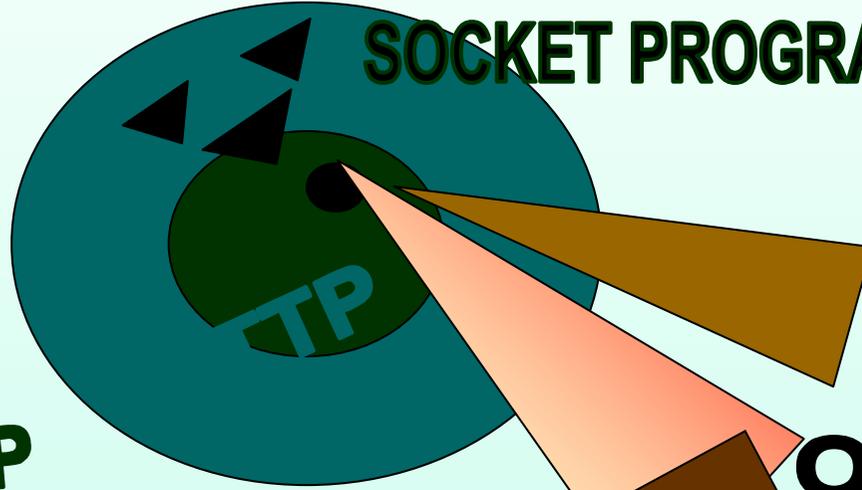

اصول مهندسي انترنت

HTTP

SOCKET PROGRAMMING

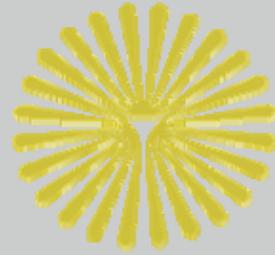
TCP/IP

OSPF

HTTP

WEB

Fundamentals of
Internet Engineering
Volume No.1

اصول مهندسي اينترنت

گردآوري و تاليف : مهندس احسان ملكيان

راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

طلایی
پوییدخان دانشگاه

www.bookgolden.com

شناسنامه درس

نام درس:	اصول مهندسي اينترنت
نام مؤلف:	مهندس احسان ملكيان
ويراستاران:	هنگامه رضايي - دكتر شكيبا ضيائي
انتشارات:	نص
تعداد واحد:	3
فصلهاي مرجع درس:	فصل 1 الي 7
رشته تحصيلي:	مهندسي كامپيوتر (نرم افزار)
گروه آموزشي:	كامپيوتر
طراح اسلايدهاي خلاصه درس:	دكتر داود كريمزادگان مقدم

جایگاه درس در رشته کامپیوتر

درس پیش‌نیاز مهندسی اینترنت: معماری کامپیوتر – سیستم‌های عامل

اختیاری

نوع درس:

30

تعداد کل ساعات تدریس:

10

تعداد جلسات تدریس:

رئوس مطالب یادگیری

مفاهیم شبکه‌های کامپیوتری

• کاربردهای شبکه‌های کامپیوتری

• ساخت‌افزار شبکه

• دسته‌بندی شبکه‌ها

• روشهای برقراری ارتباط دو ماشین در شبکه

• مدل هفت‌لایه‌ای OSI

• مدل چهارلایه‌ای TCP/ IP

فصل اول: مفاهيم شبکه‌هاي کامپيوثري

هدفهاي آموزشي :

- مفهوم شبکه و کاربردهاي آن
- ساخت افزار شبکه
- انواع سوئیچینگ
- طراحي شبکه و اصول لايه‌بندي
- مدل هفت‌لايه‌اي OSI از سازمان استاندارد جهاني
- مدل چهارلايه‌اي TCP/IP

شبکه‌های کامپیوتری مجموعه‌ای از کامپیوترهای **مستقل** است که به نحوی با یکدیگر اطلاعات و داده **مبادله** می‌نمایند.

تبادل داده

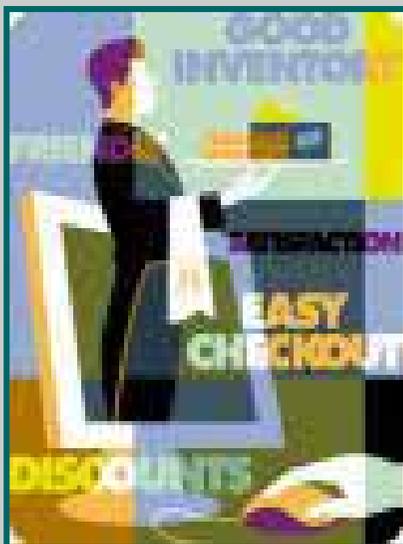
ردوبدل نمودن داده بدون توجه به نوع کانال انتقال

استقلال کامپیوترها

کارکردن هر ماشین به تنهایی در صورت نبودن در شبکه

کاربردهای شبکه‌های کامپیوتری

- ✓ اشتراك منابع
- ✓ حذف محدودیت‌های جغرافیایی در تبادل داده‌ها
- ✓ کاهش هزینه‌ها
- ✓ بالا رفتن قابلیت اعتماد سیستمها
- ✓ افزایش کارایی سیستم

راهنمای طلایی
تسلیت طلایی
پیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

خدمات معمول در شبکه

دسترسی به بانکهای اطلاعاتی راه دور

پست الکترونیکی

خدمات انتقال فایل

ورود به سیستم از راه دور

گروههای خبری

جستجوی اطلاعات مورد نیاز

تبلیغات

تجارت الکترونیکی

بانکداری الکترونیکی

سرگرمی و محاوره

مجلات و روزنامههای الکترونیکی

محاوره مستقیم و چهره به چهره از راه دور

کنفرانس از راه دور

یافتن اشخاص مورد نظر در جهان

تلفن ودورنگار از طریق شبکه

رادیو از طریق شبکه

آموزش از راه دور

ارائه مدون اطلاعات فنی و علمی

اخبار مربوط به هنر ، ورزش ، سیاست ، تجارت و...

کاریابی و اشتغال

درمان از راه دور

خرید و فروش روزمره با استفاده از کارت اعتباری

انجمن‌های خیریه

مشاوره از راه دور

راهنمای طلایی
تست طلایی
پیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

دسته بندي سخت افزار شبکه‌هاي کامپيوثري

از دیدگاه
مقیاس
بزرگی

- 1- شبکه‌هاي LAN
- 2- شبکه‌هاي MAN
- 3- شبکه‌هاي WAN

از دیدگاه
تکنولوژی
انتقال

شبکه‌هاي
نقطه به نقطه

شبکه‌هاي پخش
فراگیر

شبکه پخش فراگیر (Broadcast)

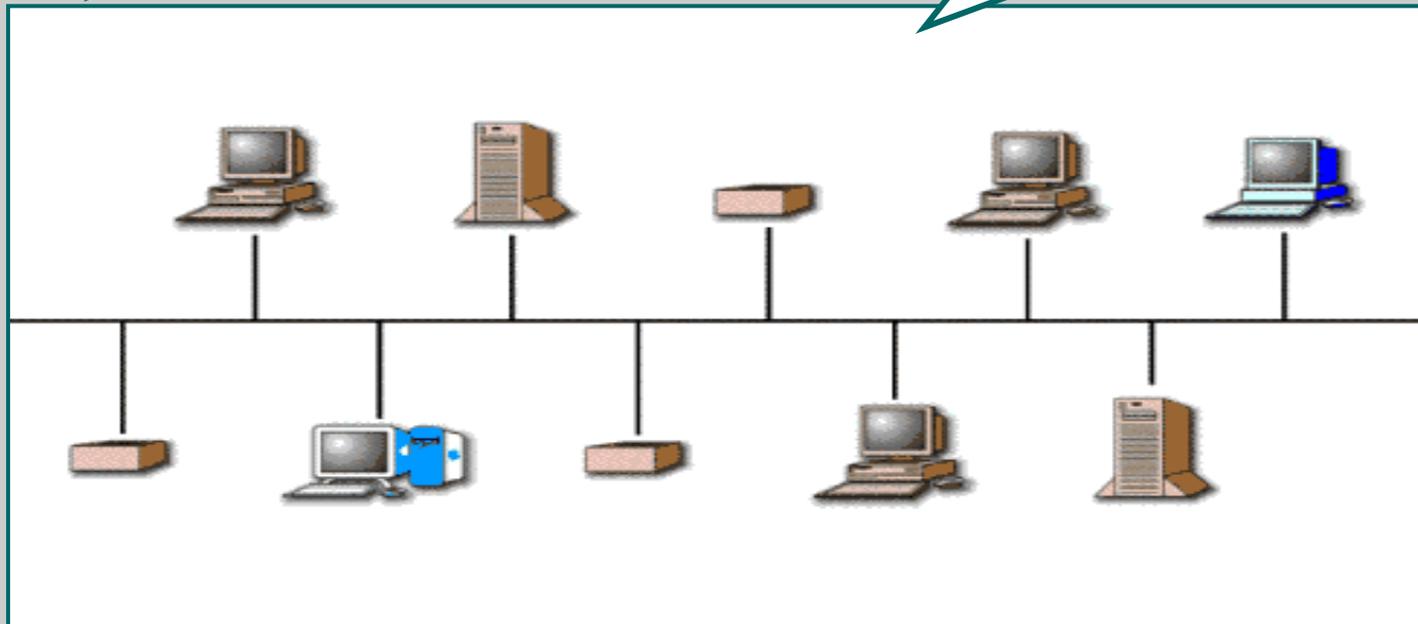
انتقال اطلاعات از طریق یک کانال
فیزیکی مشترک توسط تمام ایستگاهها

معایب شبکه‌های پخش فراگیر

1- مدیریت پیچیده کانال

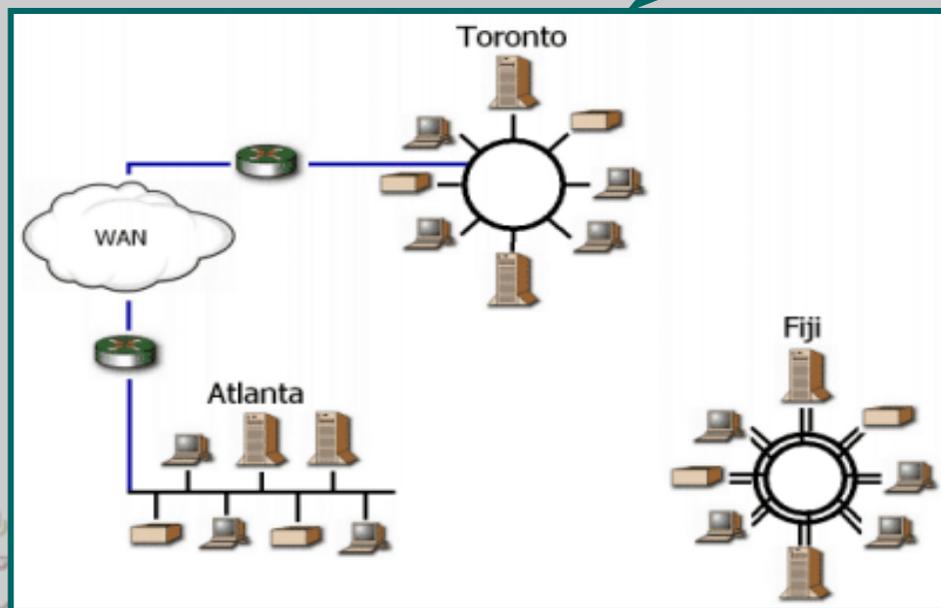
2- امنیت کم

3- کارایی پایین

شبکه‌های نقطه به نقطه (point to point)

وجود فقط و فقط یک کانال فیزیکی و مستقیم بین دو ماشین در شبکه

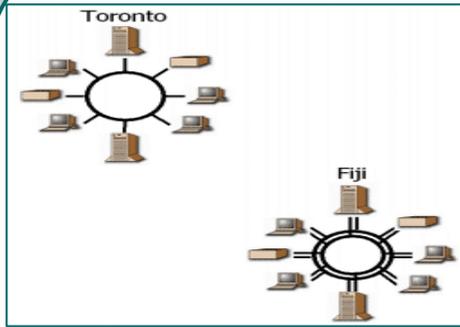
شبکه محلي LAN

- 1- فواصل جغرافيايي محدود (حداکثر تا چند كيلومتر)
- 2- تعداد ايستگاهها کم
- 3- کوتاه بودن طول کانال انتقال

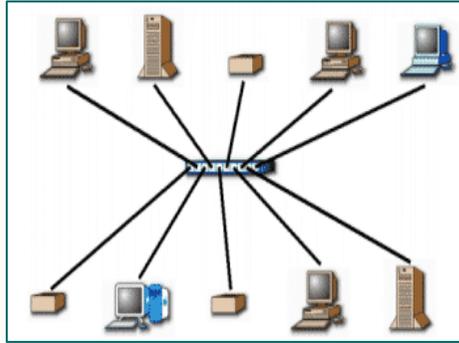

محاسن شبکه‌هاي LAN

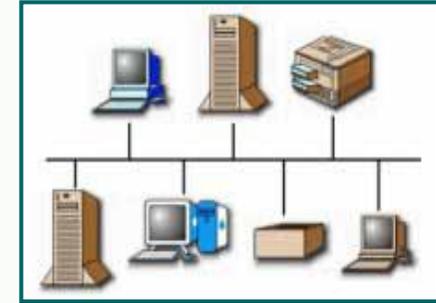
1. افت سيگنال کم, نرخ خطاي پايين, **نرخ ارسال** بالا و تأخير انتشار بسيار ناچيز به دليل کوتاه بودن طول کانال
2. **مدیریت** آسانتر شبکه به علت محدود بودن تعداد ايستگاهها
3. **هزینه** پايين نصب و راه اندازي اين نوع شبکه.

RING

STAR

BUS

انواع شبکه‌های محلی

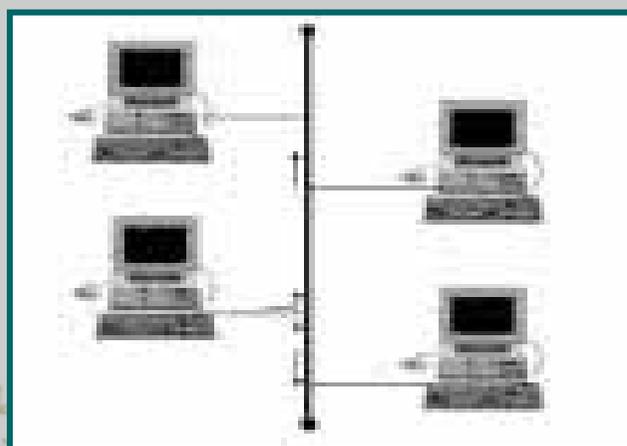
راهنمای طلایی
 تست طلایی
 بیک طلایی

انتشارات طلایی
 پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

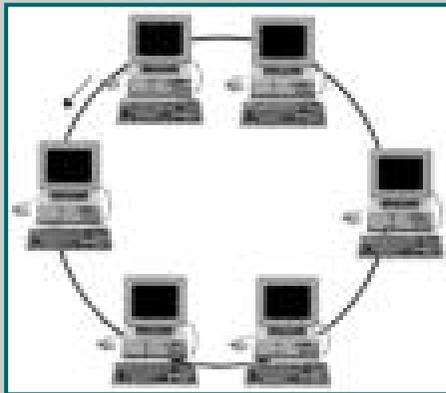
توپولوژی خطی - Bus

- ☺ اتصال تمام ایستگاهها از طریق یک کانال فیزیکی مشترک
- ☺ سادگی در نصب و راه اندازی و ارزان بودن

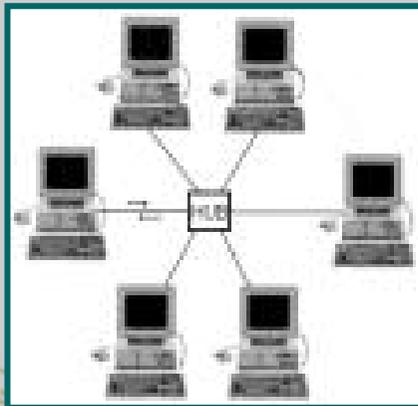
توپولوژی حلقه - (Ring)

- ☺ اتصال ایستگاهها در یک ساختار حلقوی به یکدیگر
- ☺ یکطرفه بودن ارتباط هر ایستگاه با ایستگاه بعدی خود
- ☺ دریافت بسته های اطلاعاتی توسط تمام ایستگاههای بین مسیر دو ایستگاه غیر مجاور جهت انتقال اطلاعات بین آن دو ایستگاه

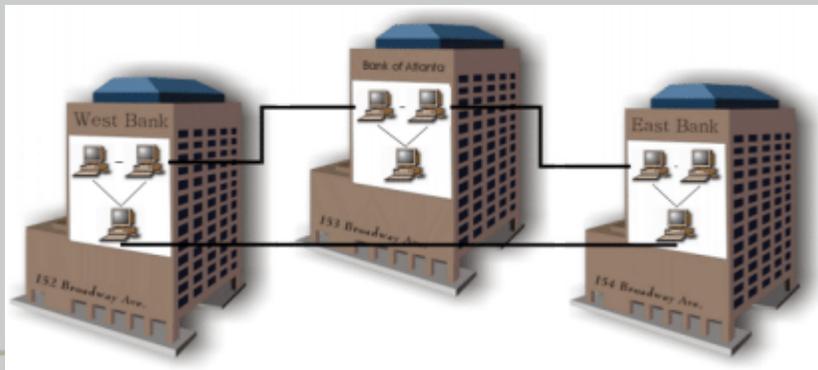
توپولوژی ستاره - (Star)

- ☺ اتصال تمام ماشینهای شبکه توسط یک گره مرکزی
- ☺ گره مرکزی میتواند سوئیچ سریع یا هاب (Hub) ویا کامپیوتر باشد.

شبکه های بین شهری (MAN)

برای ایجاد شبکه در سطح یک منطقه وسیع در حد یک شهر یا اتصال چندین شبکه محلی، از شبکه MAN استفاده می‌شود. این شبکه تکنولوژی و توپولوژی مشابه با شبکه‌های محلی دارد. بدلیل طول زیاد کانال معمولاً از فیبر نوری استفاده می‌شود.

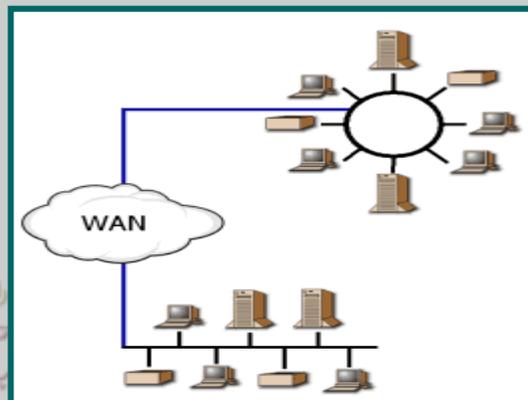
شبکه‌های گسترده (WAN)

- ☺ پیاده سازی در گستره جغرافیایی یک کشور یا جهان
- ☺ اتصال شبکه های محلی و بین شهری
- ☺ ساختار ناهمگون

توپولوژیهای مختلف شبکه های محلی

تنوع در سخت افزار و نرم افزار ماشینهای موجود در این شبکه ها

راهنمای طلایی
تسست طلایی
بیک طلایی

دو بخش زیر ساخت ارتباطی در شبکه
WAN

عناصر سویچ

مسیریابها: کامپیوترهای ویژه ای که پس از دریافت بسته، با در نظر گرفتن مقصد آن، کانال خروجی مناسب برای انتقال بسته به مقصد را انتخاب می نمایند.

خطوط ارتباطی یا کانالها

☺ خطوط انتقال با پهنای باند بالا
☺ برقرار کننده ارتباط عناصر سویچ

شبکه های بی سیم (Wireless)

موارد استفاده:

- ☺ ایجاد شبکه‌ای با وجود ایستگاه‌های متحرک
- ☺ استفاده در مکان‌هایی که کابل‌کشی در آن مقرون به صرفه و یا عقلانی نیست.

مزایا

- ☺ ساده بودن نصب و راه اندازی این نوع شبکه

معایب

- ☺ نرخ ارسال و دریافت پایین
- ☺ نرخ خطا نسبتاً بالا
- ☺ امنیت اطلاعات کم

روشهاي برقراري ارتباط دو ماشين در شبكه

2- سويچينگ پيام

Message Switching

1- سويچينگ مداري

Circuit Switching

3- سويچينگ بسته و سلول

Packet Switching / Cell Switching

1- سوئیچینگ مداري

Circuit Switching

لزوم برقراري اتصال فیزیکی بین مبدأ و مقصد جهت انتقال اطلاعات

معایب

- ☹ نیاز به زمان قابل توجهی برای برقراري ارتباط بین فرستنده و گیرنده
- ☹ عدم امکان برقراري ارتباط توسط ماشینهای دیگر با دو ماشین فرستنده و گیرنده هنگام اشغال بودن کانال توسط دو ماشین

2- سوئیچینگ پیام

Message Switching

- ☺ مختص انتقال داده‌های دیجیتال
- ☺ اتصال دائمی هرایستگاه با مرکز سوئیچ خود
- ☺ اضافه نمودن اطلاعات لازم به داده‌ها قبل از ارسال آن به مرکز سوئیچ توسط ایستگاه فرستنده
- ☺ دریافت کامل پیام توسط هر مرکز سوئیچ و انتخاب کانال خروجی مناسب بر اساس آدرس گیرنده موجود در داده

مشکل سوئیچینگ پیام

عدم محدودیت طول پیام

- ☺ بالا بودن حافظه‌های موجود در هر مرکز سوئیچ
- ☺ ارسال مجدد داده‌ها در صورت خرابی یک بیت در پیام
- ☺ تأخیر زیاد در رسیدن پیام

مزایا

- ☺ بسیار سریع و کارآمد
- ☺ عدم اشغال کانال

3- سوئیچینگ بسته و سلول

Packet / Cell Switching

شکستن پیام توسط ایستگاه فرستنده به قطعات کوچکتری به نام **بسته** و ارسال هر بسته به همراه اطلاعات لازم برای بازسازی آن به طور جداگانه به مراکز سوئیچ

مقایسه دو روش سوئیچینگ پیام وبسته/ سلول

- ☺ مجموع تأخیر کمتر در روش سوئیچینگ بسته نسبت به روش سوئیچینگ پیام
- ☺ نیاز به فضای حافظه کمتر و قابل تأمین در هر مرکز سوئیچ در روش سوئیچینگ بسته
- ☺ عدم تأثیر خرابی یک بسته در کل پیام ارسالی و نیاز به ارسال مجدد فقط همان بسته

سوئیچینگ پیام

تأخیر انتظار پردازش

تأخیر انتشار

A

B

C

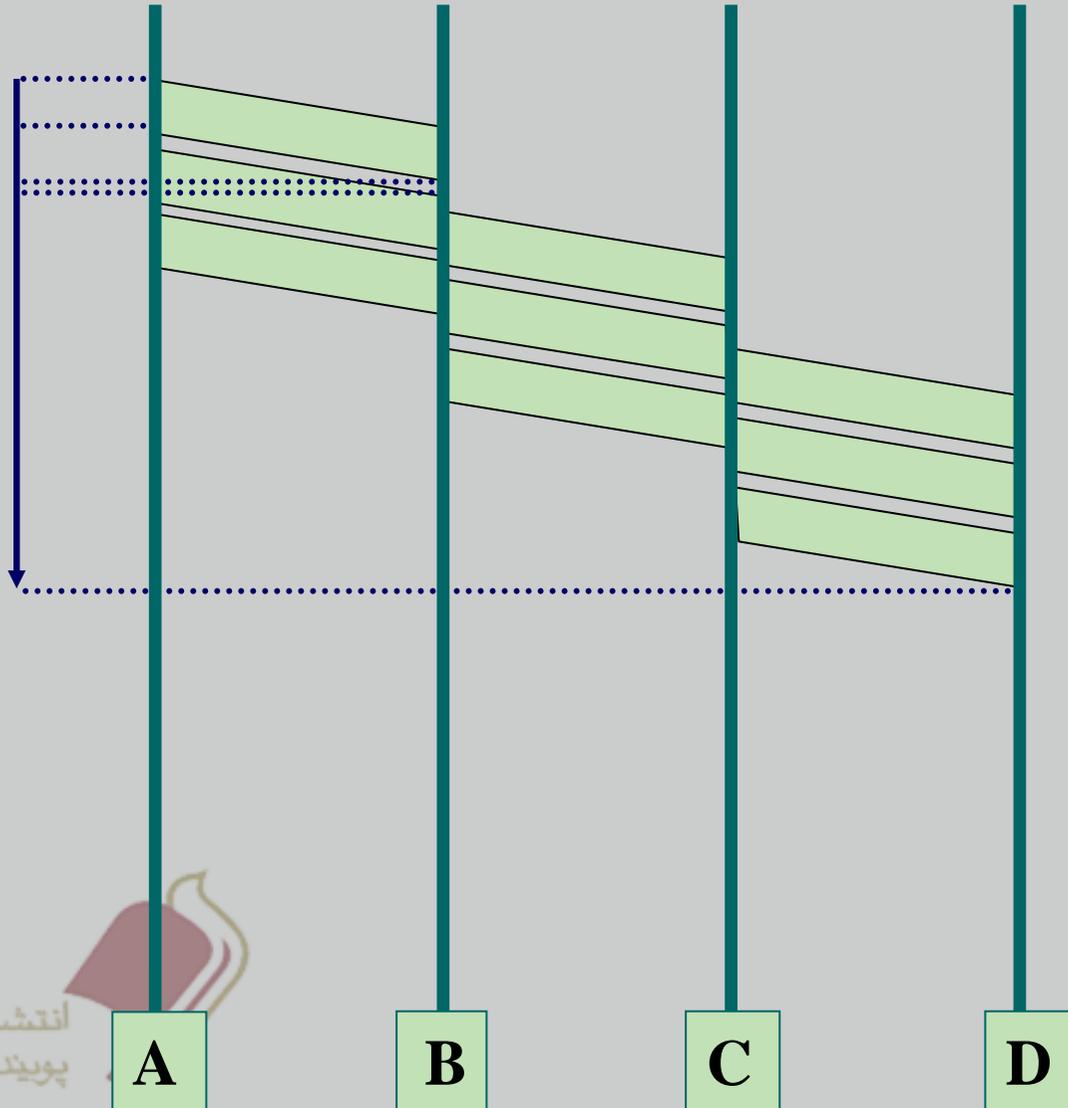
راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

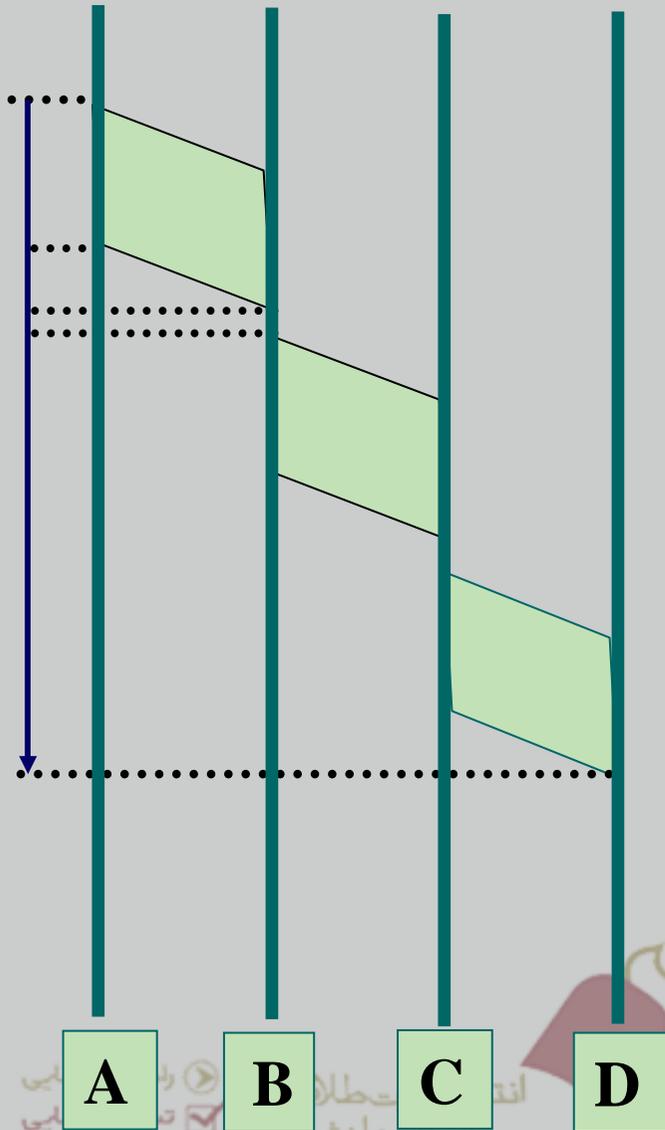

www.bookgolden.com

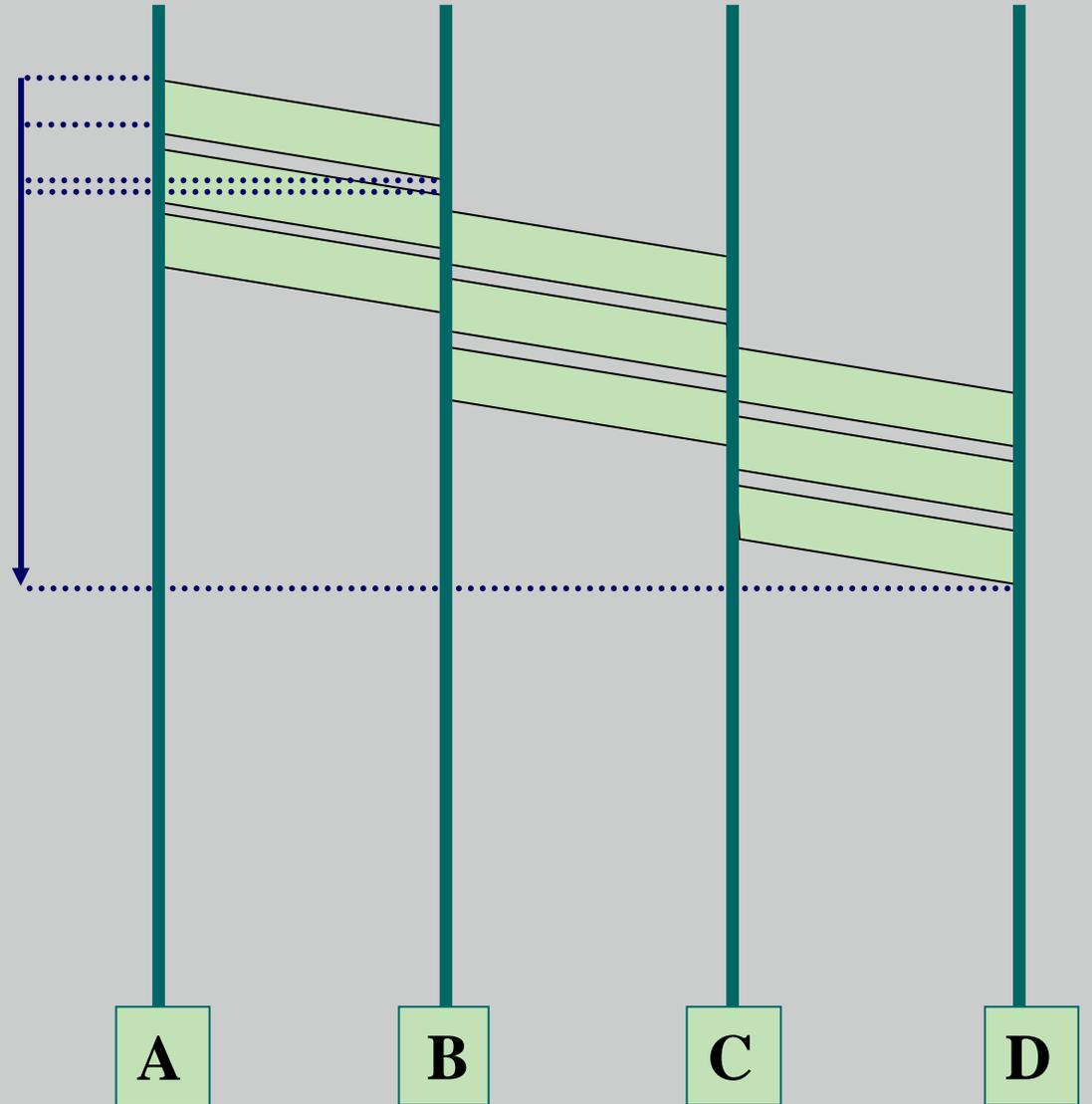
سوئیچینگ بسته

سوئیچینگ پیام

سوئیچینگ بسته

انقلاب اطلاعات
پویندگان دانشکده
بیک طلایی

www.bookgolden.com

زمانبندی تأخیر در روشهای سوئیچینگ پیام و بسته

طراحی شبکه ها و اصول لایه بندی

برخی از مسائل قابل توجه در طراحی شبکه ها

- ☺ چگونگی ارسال و دریافت بیت های اطلاعات
- (تبدیل بیتها به یک سیگنال متناسب با کانال انتقال)
- ☺ ماهیت انتقال
- ☺ خطا و وجود نویز در کانال های ارتباطی
- ☺ پیدا کردن بهترین مسیر و هدایت بسته ها
- ☺ تقسیم يك پیام بزرگ به واحدهای کوچکتر و بازسازی پیام
- ☺ طراحی مکانیزم های حفظ هماهنگی بین مبدأ و مقصد
- ☺ ازدحام ، تداخل و تصادم در شبکه ها

انواع ارتباط میان دو ایستگاه

☉ ارتباط یکطرفه - Simplex:

یکطرف همیشه گیرنده و یکطرف همیشه فرستنده

☉ ارتباط دو طرفه غیر همزمان - Half duplex

هر دو ماشین هم می‌توانند فرستنده باشند و هم گیرنده ولی نه بصورت همزمان

☉ ارتباط دو طرفه همزمان - Full duplex

ارتباط دو طرفه همزمان مانند خطوط ماکروویو

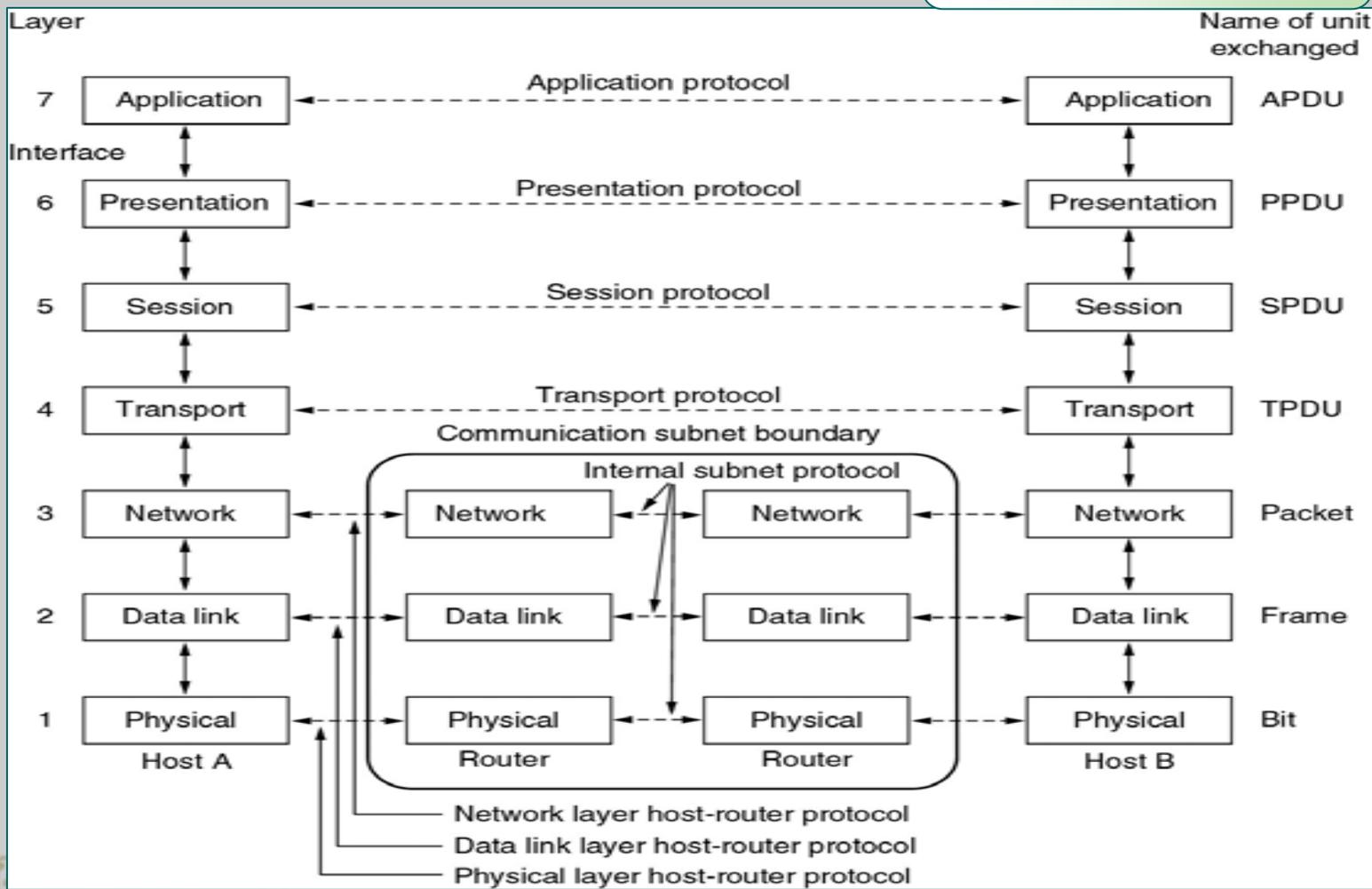

مدل هفت لایه‌ای OSI از سازمان استاندارد جهانی ISO

- ☺ لایه فیزیکی Physical layer
- ☺ لایه پیوند داده‌ها Data link layer
- ☺ لایه شبکه Network layer
- ☺ لایه انتقال Transport layer
- ☺ لایه جلسه Session layer
- ☺ لایه ارائه (نمایش) Presentation layer
- ☺ لایه کاربرد Application layer

مدل هفت لایه‌ای OSI

لایه فیزیکی Physical Layer

- انتقال بیتها به صورت سیگنال الکتریکی و ارسال آن بر روی کانال
- واحد اطلاعات : **بیت**

پارامترهای قابل توجه :

- ظرفیت کانال فیزیکی و نرخ ارسال
- نوع مدولاسیون
- چگونگی کوپلاژ با خط انتقال
- مسائل مکانیکی و الکتریکی مانند نوع کابل، باند فرکانسی، نوع رابط (کانکتور) کابل

لایه پیوند داده - Data Link Layer

وظایف :

- به مقصد رساندن داده‌ها روی یک کانال انتقال بدون خطا و مطمئن با استفاده از مکانیزم‌های کشف و کنترل خطا.
- شکستن اطلاعات ارسالی از لایه بالاتر به واحدهای استاندارد و کوچکتر و مشخص نمودن ابتدا و انتهای آن از طریق نشانه‌های خاصی بنام **Delimiter**.
- کشف خطا از طریق اضافه کردن بیت‌های کنترل خطا
- کنترل جریان یا تنظیم جریان ارسال فریم‌ها (مکانیزم‌های هماهنگی بین مبدأ و مقصد)
- اعلام وصول یا عدم رسیدن داده‌ها به فرستنده
- وضع قراردادهایی برای جلوگیری از تصادم سیگنال‌های ارسالی (این قراردادها در زیرلایه‌ای بنام **MAS** تعریف شده است)
- کنترل سخت‌افزار لایه فیزیکی

لایه شبکه

- سازماندهی اطلاعات بصورت بسته و ارسال جهت انتقال مطمئن به لایه پیوند داده‌ها
- تعیین مسیر هر بسته ارسالی برای رسیدن به مقصد
- جلوگیری از ازدحام و ترافیک در بین مسیریابها و سوئیچها
- اختصاص آدرسهای مشخص و استاندارد برای هر بسته آماده ارسال
- این لایه بدون اتصال است.

لایه انتقال

- ارسال يك بسته ویژه قبل از ارسال بسته‌ها برای اطمینان از آمادگی گیرنده برای دریافت اطلاعات
- شماره‌گذاری بسته‌های ارسالی برای جلوگیری از گم‌شدن یا ارسال دوباره بسته‌ها
- حفظ ترتیب جریان بسته‌های ارسالی
- آدرس‌دهی پروسه‌های مختلفی که روی يك ماشین واحد اجرا می‌شوند.
- تقسیم پیام‌های بزرگ به بسته‌های اطلاعاتی کوچکتر
- بازسازی بسته‌های اطلاعاتی و تشکیل يك پیام کامل
- شماره‌گذاری بسته‌های کوچکتر جهت بازسازی
- تعیین و تبیین مکانیزم نامگذاری ایستگاه‌های موجود در شبکه

لایه جلسه Session Layer

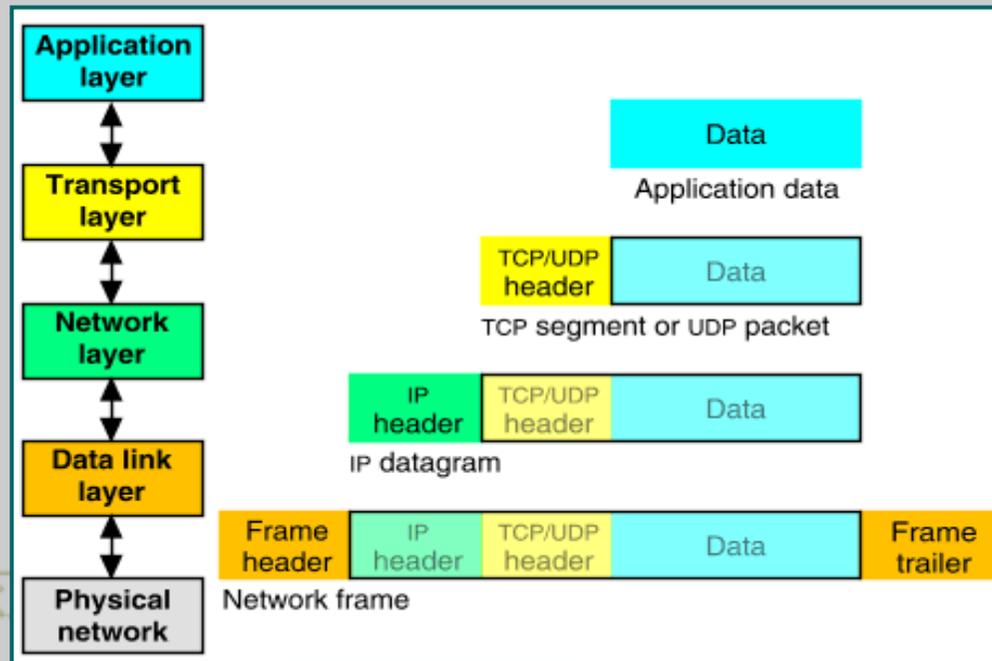
- برقراری و مدیریت یک جلسه
- شناسایی طرفین
- مشخص نمودن اعتبار پیامها
- اتمام جلسه‌ها
- حسابداری مشتریها

لایه ارائه (نمایش)

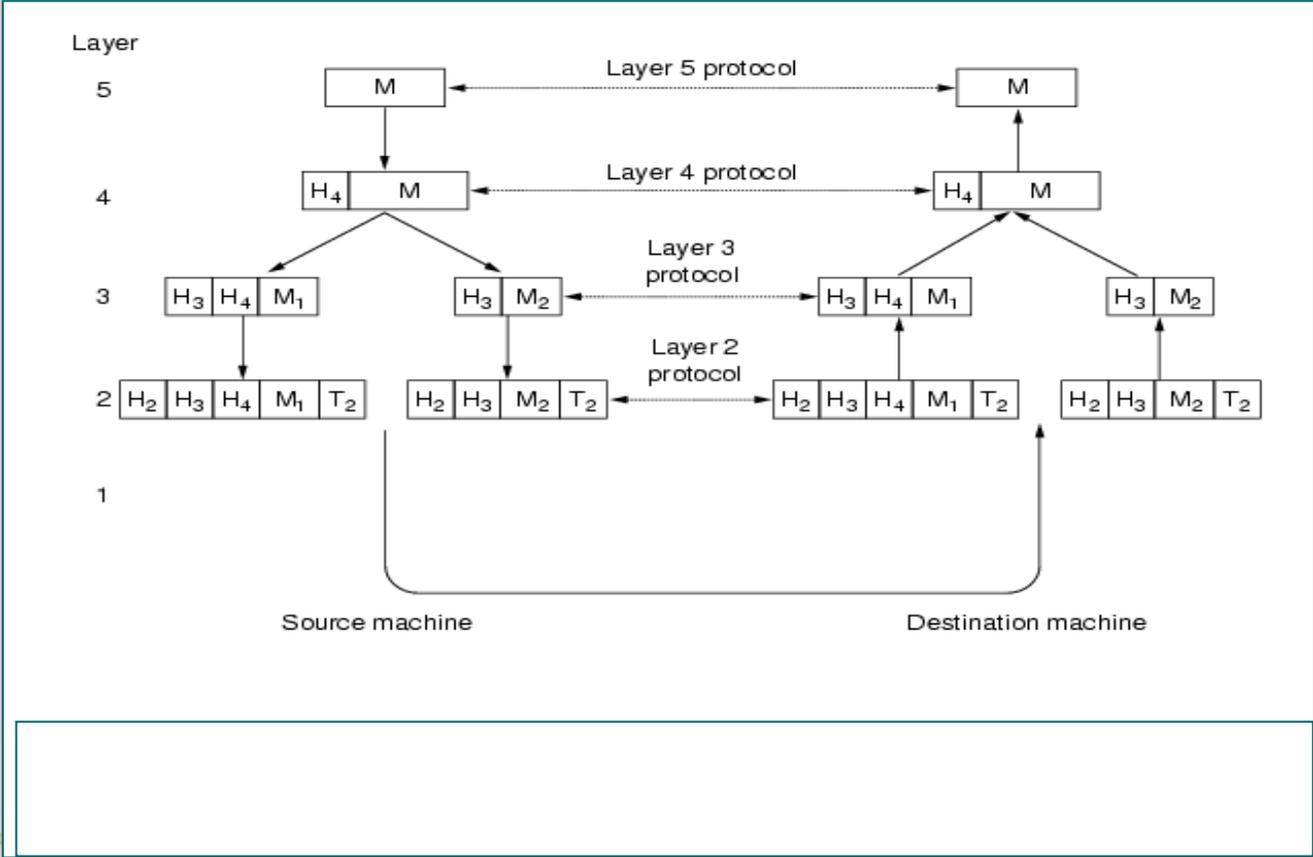
- فشردسازی فایل
- رمزنگاری برای ارسال داده‌های محرمانه
- رمزگشایی
- تبدیل کدها به یکدیگر هنگام استفاده دو ماشین از استانداردهای مختلفی برای متن

لایه کاربرد Application Layer

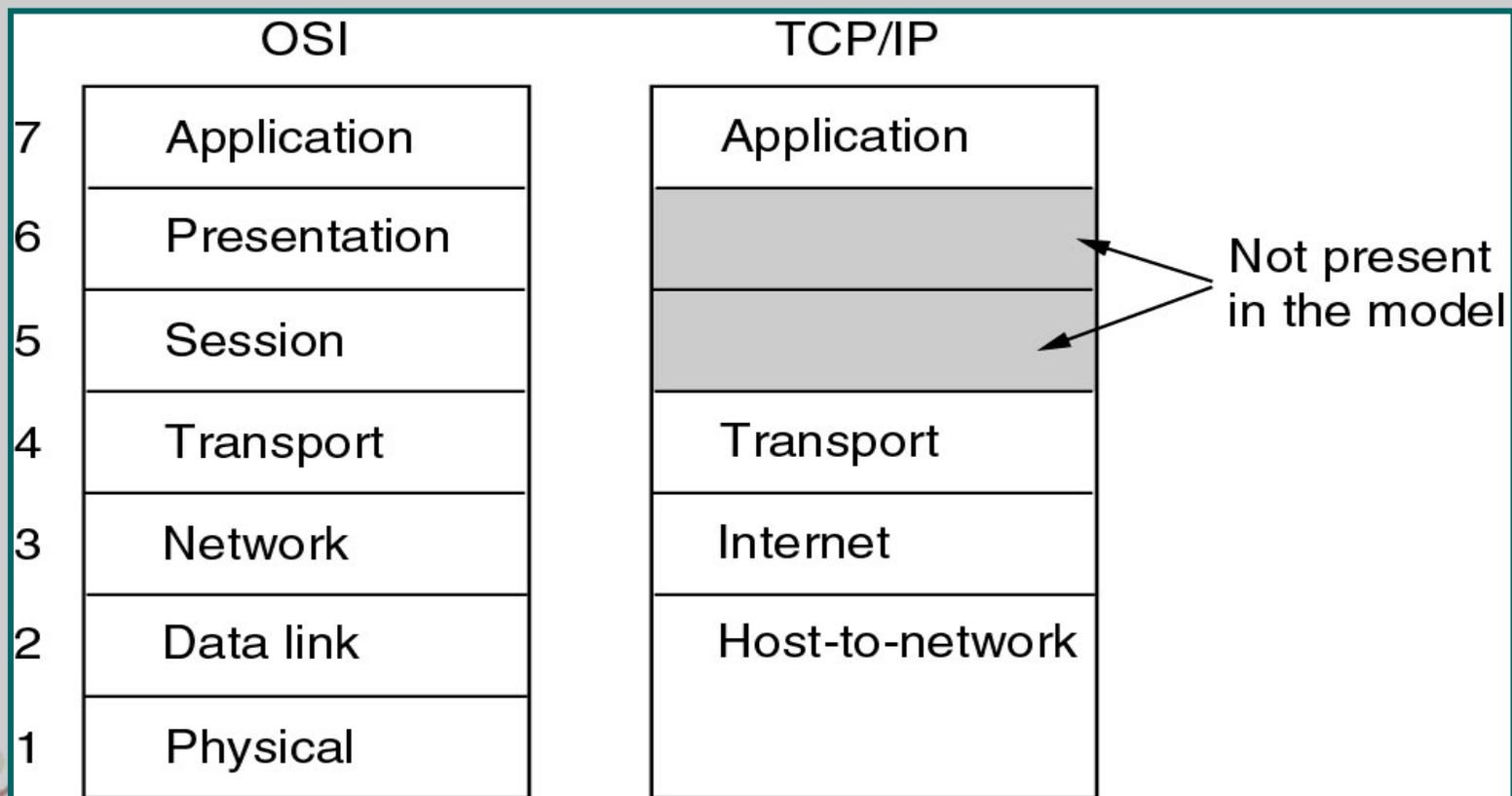
- تعریف استانداردهائی نظیر :
- انتقال نامه‌های الکترونیکی
  - انتقال مطمئن فایل
  - دسترسی به بانکهای اطلاعاتی راه دور
  - مدیریت شبکه
  - انتقال صفحه وب

روند حذف و اضافه شدن سرآیند در هر لایه

مدل چهار لایه‌ای TCP/IP

لایه‌های مدل TCP/IP

نامهای معادل در برخی از کتب	لایه‌ها
● لایه سرویسهای کاربردی	لایه کاربرد Application layer
● لایه ارتباط میزبان به میزبان (Host to Host) ● لایه ارتباط عناصر انتهایی (End to End Connection)	لایه انتقال Transport layer
● لایه اینترنت ● لایه ارتباطات اینترنت	لایه شبکه Network layer
● لایه میزبان به شبکه (Host to Network) ● لایه رابط شبکه	لایه دسترسی به شبکه Network Interface

لایه اول از مدل TCP/IP : لایه واسط شبکه

تعریف لایه‌های استاندارد سخت‌افزار، نرم‌افزارهای راه‌انداز و پروتکل‌های شبکه در این لایه. پروتکل‌هایی که در لایه اول از مدل TCP/IP تعریف می‌شوند، می‌توانند مبتنی بر ارسال رشته بیت یا مبتنی بر ارسال رشته بایت باشند.

لایه دوم از مدل TCP/IP : لایه شبکه

- بسته‌های IP بسته‌های اطلاعاتی در این لایه
- هدایت بسته‌های IP روی شبکه از مبدأ تا مقصد که این عمل از نوع بدون اتصال می‌باشد
- ویژگی ارسال چندپخشی یعنی ارسال يك یا چند بسته اطلاعاتی به چندین مقصد گوناگون در قالب يك گروه سازماندهی شده
- پروتکل‌هایی که در این لایه استفاده می‌شوند عبارتند از:
و . . IP , IGMP , BOOTP , ARP , RARP , RIP , ICMP

لایه سوم از مدل TCP/IP : لایه انتقال

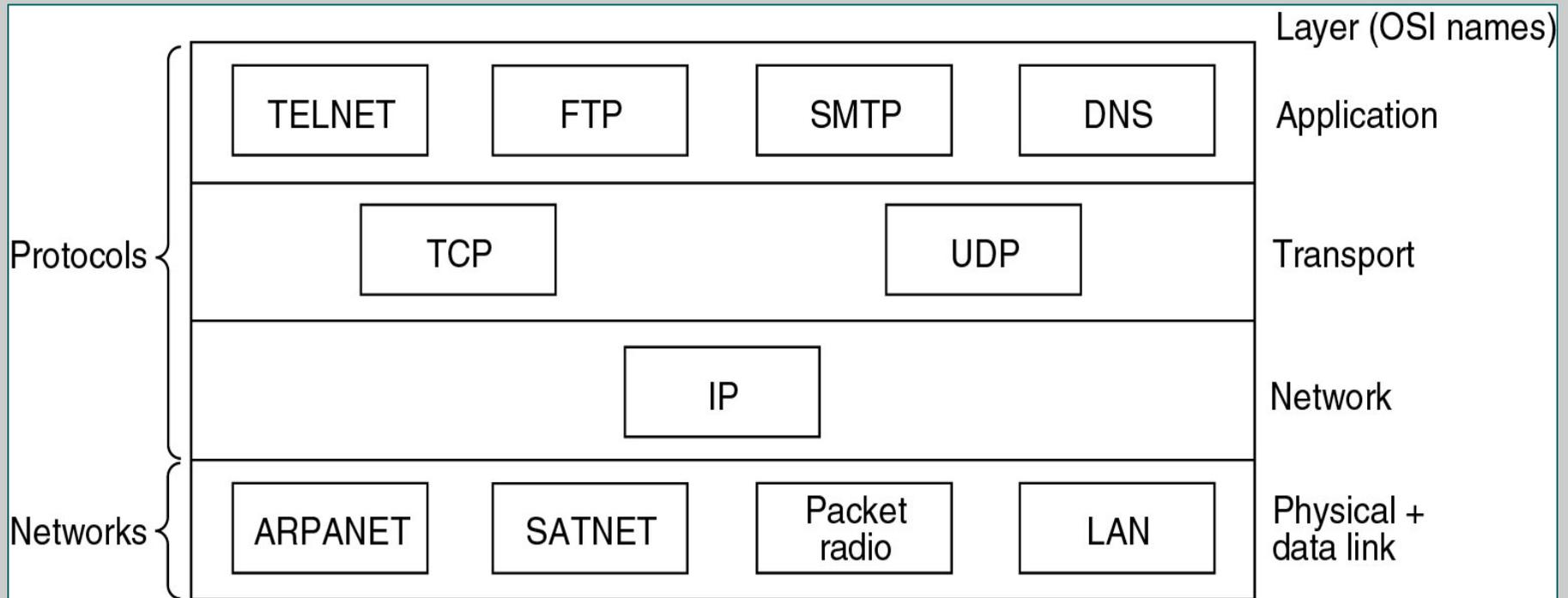
برقراری ارتباط از طریق یک سرویس اتصال‌گرا و مطمئن با ماشین‌های انتهایی یا میزبان. ارسال و یا دریافت داده‌های تحویلی به این لایه توسط برنامه‌های کاربردی و از طریق توابع سیستمی

لایه چهارم از مدل TCP/IP : لایه کاربرد

خدماتی که در این لایه صورت می‌گیرد در قالب پروتکل‌های استاندارد زیر به کاربر ارائه می‌شود :

- شبیه‌سازی ترمینال
- انتقال فایل یا FTP
- مدیریت پست الکترونیکی
- خدمات انتقال صفحات ابرمتنی

پروتکل‌های رایج در لایه‌ها

فصل دوم: لایه واسط شبکه

هدفهای آموزشی:

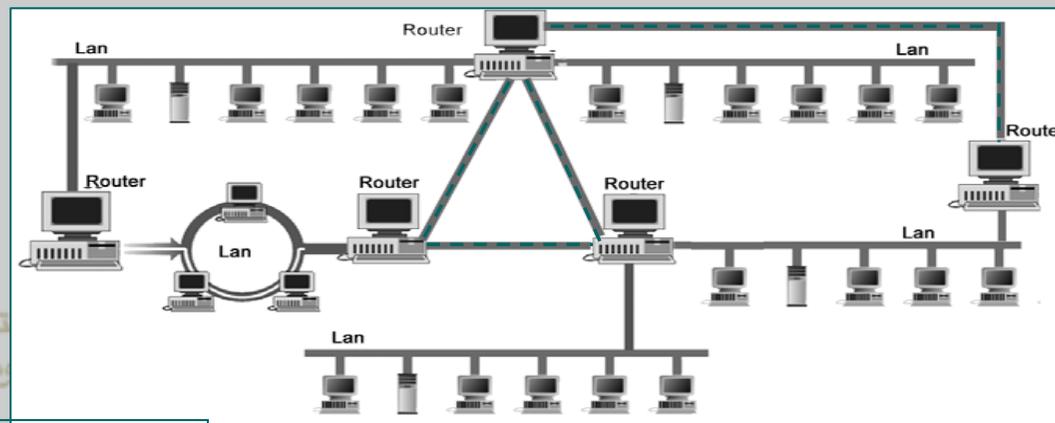
- لایه شبکه و مسائل خطوط انتقال داده
- استانداردهای انتقال روی خطوط نقطه به نقطه
  - پروتکل SLIP
  - پروتکل PPP
- استانداردهای انتقال در شبکه های با کانال مشترک
  - IEEE 802.3 CSMA/CD
  - IEEE 802.4 Token Bus
  - IEEE 802.5 Token Ring
  - IEEE 802.6 DQDB
  - IEEE 802.11 Wireless LAN

1) لایه واسط شبکه

- ☺ تبدیل کانال دارای خط به یک خط مطمئن و بدون خط
- ☺ فریم بندی اطلاعات

بسته IP

- ☺ ساختمان داده‌ای است درون فیلد داده فریمها
- ☺ عدم تغییر بسته IP با وجود تغییر شبکه و تغییرات مداوم فریم

وظیفه سخت افزار انتقال در لایه واسط شبکه: انتقال بیت‌های داده بر روی کانال فیزیکی بدون توجه به نوع و محتوای داده‌ها

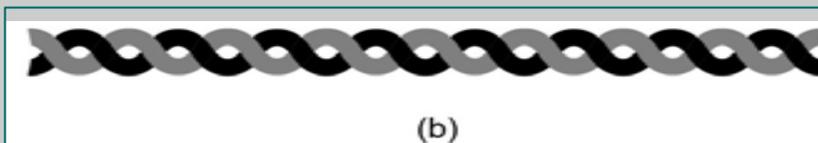
کانال‌های انتقال

- خطوط تلفن
- فیبرهای نوری
- سیم‌های به هم‌بافته‌شده زوجی
- کابل‌های هم‌محور (کواکسیال)
- کانال‌های ماهواره‌ای
- کانال‌های رادیویی
- امواج طیف نوری

(a)

(b)

(a) Category 3 UTP.

(b) Category 5 UTP.

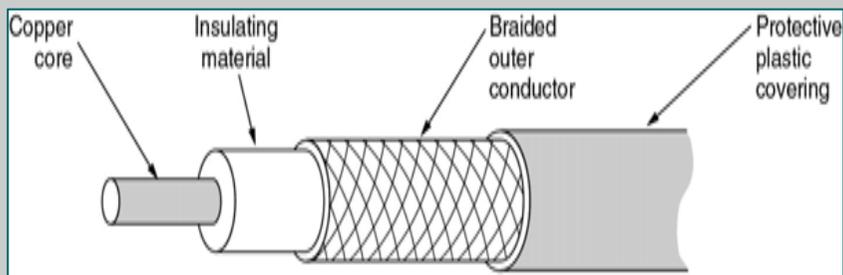
سیمهای به هم بافته شده زوجی:

• UTP : يك زوج سیم معمولی به هم بافته شده

• STP : يك زوج سیم معمولی به هم بافته شده به

همراه يك پوشش آلومینیمی بر روی آنها جهت

کاهش اثر نویزهای محیطی بر روی سیم

کابلهاي هم محور (کواکسیال):

در انواع مختلف مانند:

کابل کواکس 50 اهم ضخیم Tick Coaxial Cable

کابل کواکس 50 اهم نازک Thin Coaxial Cable

کابل کواکس 75 اهم معمولی

کانالهای ماهواره‌ای : در باندهای فرکانسی مختلف مانند:

• باند C

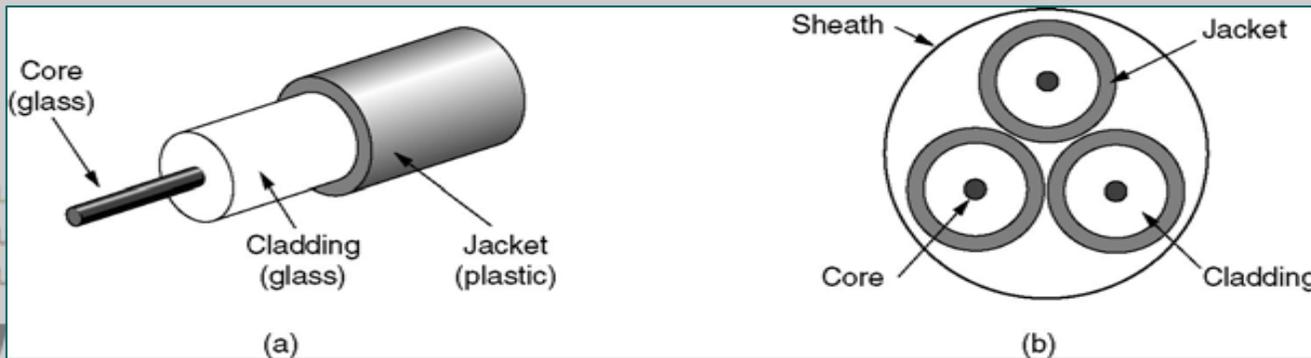
• باند Ku

• باند Ka

کانالهای رادیویی : شامل باندهای فرکانسی مختلف مثل VHF ، UHF

امواج طیف نوری : شامل نور مادون قرمز

فیبرهای نوری : در انواع مختلف مثل فیبر تک‌موده و چندموده

نوع کانال	پهنای باند	خطا	پیاده سازی	قیمت	توضیح
خطوط تلفن معمولی	کم (حدود 4 KHz)	زیاد	ساده	ارزان	از قبل وجود دارد
زوج سیم	متوسط (حدود چند ده تا صد مگاهرتز)	متوسط	ساده	ارزان	برای فواصل کوتاه مناسب است
کابلهای کواکس	حدود چند صد مگاهرتز	کم	متوسط	متوسط	
فیبرهای نوری	حدود چند گیگا هرتز	بسیار کم	پیچیده	متوسط	بهترین کارایی
کانالهای ماهواره	حدود چند صد مگا هرتز	متوسط	بسیار پیچیده	گران	در همه جا تحت پوشش
کانالهای رادیویی	حدود چند مگا هرتز	زیاد	نسبتاً پیچیده	نسبتاً گران	در جایی که کابل کشی عقلایی نیست مناسب می باشد .

مقایسه مشخصات برخی از کانالهای انتقال

پهنای باند:

توانایی و ظرفیت کانال در ارسال اطلاعات با نرخ B بیت در هر ثانیه

رابطه شانون:

$$C = B \cdot \log_2(1 + S/N)$$

C : ظرفیت کانال بر حسب بیت بر ثانیه

S : متوسط توان سیگنال

N : متوسط توان نویز

B : پهنای باند کانال بر حسب هرتز

مالتی پلکس یا تسهیم : تقسیم پهنای باند یک کانال بین چند ایستگاه

Frequency Division Multiplexing

• تسهیم در میدان فرکانس یا FDM

Time Division Multiplexing

• تسهیم در میدان زمان یا TDM

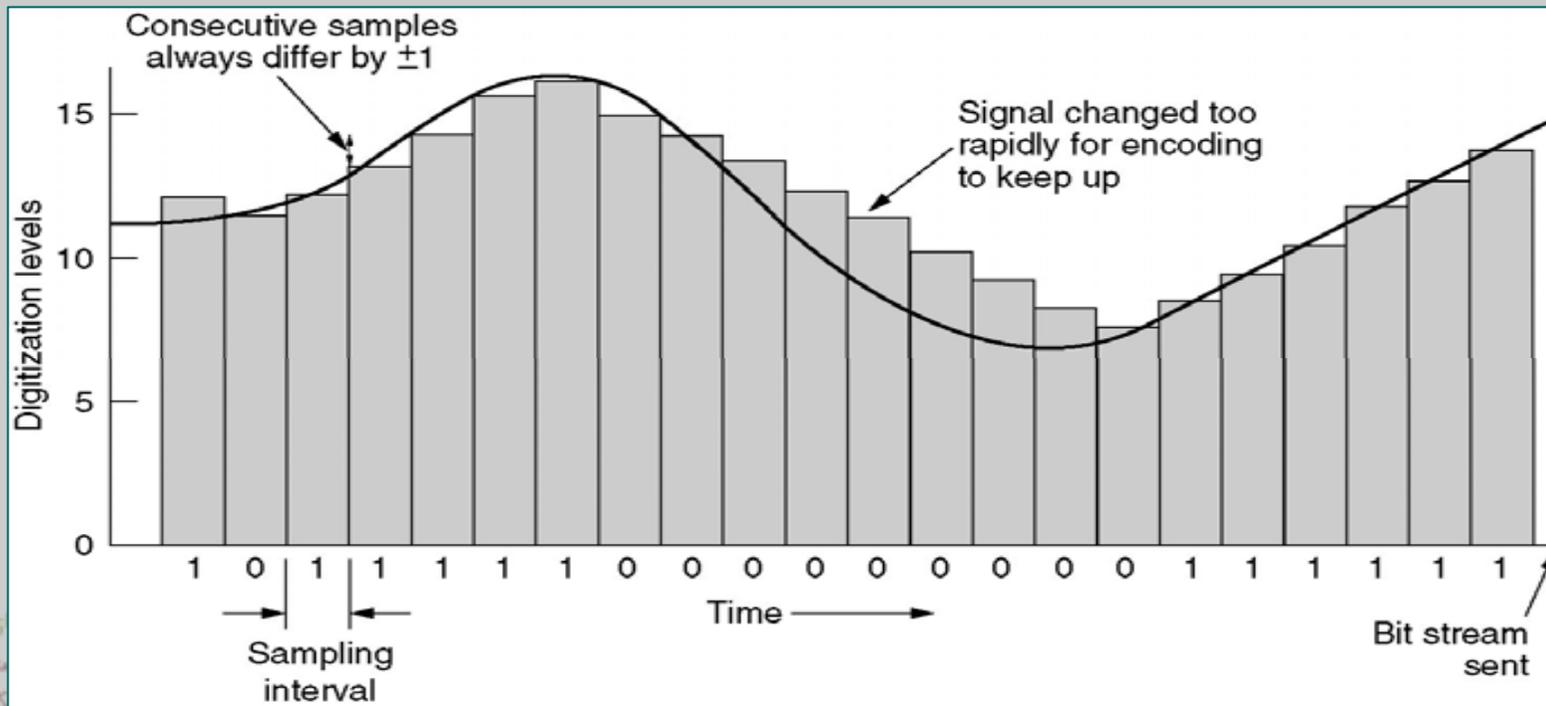
FDM: تقسیم پهنای باند فرکانسی به N باند مجزا (N تعداد ایستگاه موجود در شبکه)

TDM: تقسیم زمان به بازه‌های کوچک (ارسال اطلاعات بر روی کانال توسط هر ایستگاه فقط در بازه زمانی مشخص)

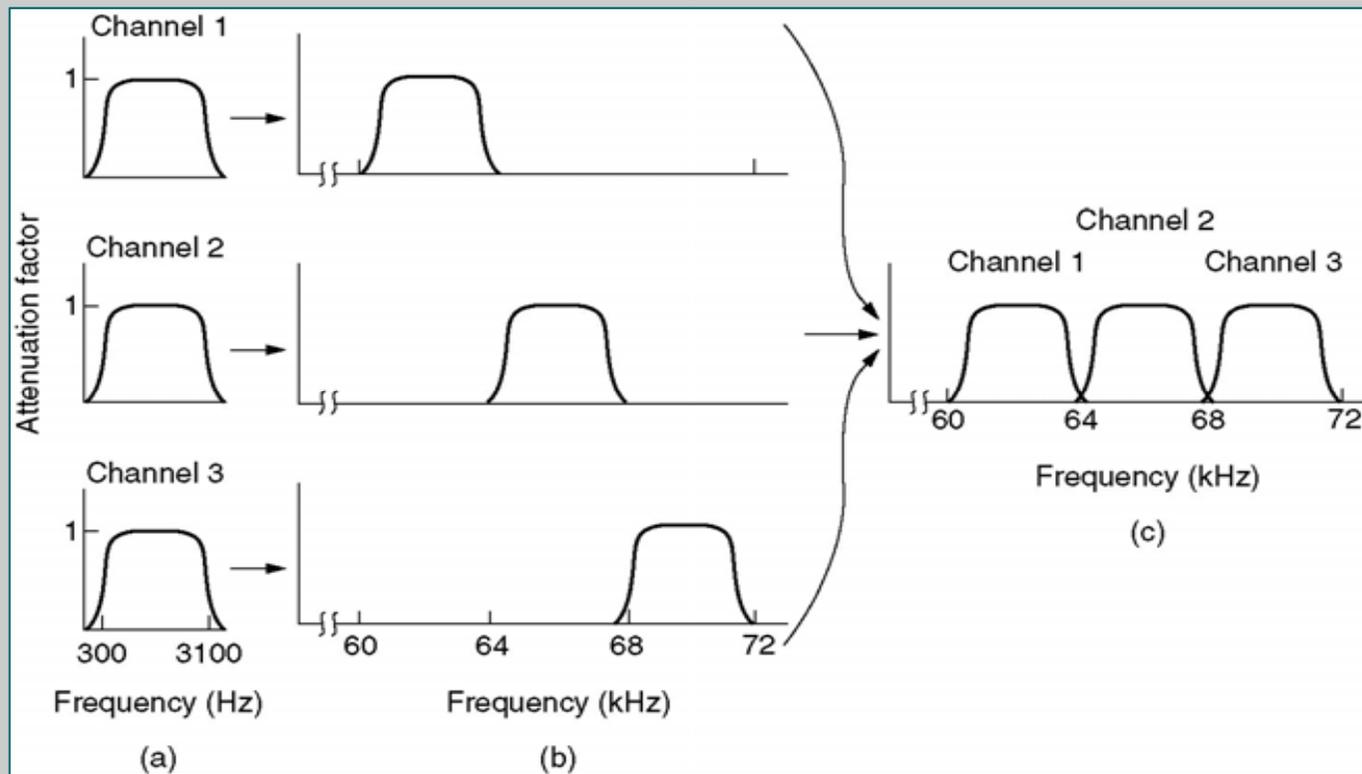
موارد کاربرد روشهاي **FDM** و **TDM** :

- تعداد ایستگاهها ثابت و محدود
- ارسال حجم ثابت و دائمي داده توسط هر ایستگاه بر روي کانال

TDM

FDM

انواع خطا در شبکه‌های کامپیوتری

- نویز حرارتی
- شوک‌های الکتریکی
- نویز کیهانی

روشهای کشف خطا

- اضافه کردن بیت توازن به داده‌ها
- روش Checksum
- کدهای کشف خطای CRC

بیت توازن

- ساده‌ترین روش کشف خطا
- اضافه نمودن يك بیت توازن به ازاي هر بایت از اطلاعات
- انتخاب بیت توازن به گونه‌اي که مجموع تعداد بیتهاي 1 همیشه زوج یا فرد باشد
- این روش در صورتي موثر است که تعداد خطاهای رخ داده زوج نباشد

	01101001	بایت اصلی:
Odd Parity 1	0110100	بیت توان فرد
Even Parity 0	01101001	بیت توان زوج

روش Checksum

- جمع (XOR) تمام بایتهای یک فریم ارسالی توسط فرستنده و ایجاد بایت Checksum

- این روش در صورتی قادر به کشف خطا است که تعداد خطاهای رخ داده در بایتهای هم ارزش زوج نباشد

کدهای کشف خطای CRC

- محاسبه تعدادی بیت کنترلی به نام CRC (Cyclic Redundancy Check)

به ازای مجموعه‌ای از بیتها و اضافه شدن به انتهای فریم

- مبنای کار : تقسیم چند جمله‌ای

استانداردهای انتقال روی خطوط نقطه به نقطه

- 1. پروتکل **SLIP** : Serial Line IP
- 2. پروتکل **PPP** : Point to Point

1) پروتکل **SLIP**

روش کار:

1. ارسال علامت مشخصه يك بايتي **0xC0** روی خط توسط ایستگاه
2. انتقال داده بر روی خط
3. ارسال مجدد علامت مشخصه **0xC0** جهت مشخص نمودن انتهای فریم

قالب هر فریم

معایب پروتکل SLIP

- عدم وجود کد کشف خطا در این پروتکل
- قرار گرفتن فقط بسته‌های IP درون فیلد داده فریم
- عدم پشتیبانی بسیاری از سیستم‌عاملها از این پروتکل
- لزوم داشتن آدرس‌های IP ثابت و شناخته شده برای هر دو ایستگاه برقرارکننده ارتباط
- عدم تأیید و احراز هویت کاربر برقرارکننده ارتباط در این پروتکل

پروتکلی بسیار سریع به دلیل نداشتن فیلدهای سرآیند اضافی

مراحل برقراري ارتباط از طريق خط سريال نقطه به نقطه:

فاز مذاکره

Negotiation

- شماره‌گیری به کمک مودم
- اتصال تلفن توسط مودم طرف مقابل
- تبادل بسته‌هاي اطلاعاتي كنترلي LCP بين طرفين
- فریم‌هاي LCP حاوي اطلاعات پارامترهاي پروتکل PPP
- تبادل بسته‌هاي NCP جهت تنظيم پارامترهاي لايه بالاتر
- آغاز مبادله فریمها

2) قالب فریم پروتکل PPP

Bytes	1	1	1	1 or 2	Variable	2 or 4	1
	Flag 01111110	Address 11111111	Control 00000011	Protocol	Payload }} }}	Checksum	Flag 01111110

Address Field

- مقدار فیلد تماماً 1
- آدرس فراگیر

Control Field

- مقدار این فیلد در مورد فریمهای عادی = 00000011
- نشان دهنده آن است که این فریم شماره گذاری شده نیست و نیازی به ارسال پیغام ACK توسط طرفین برای فریمها نمی باشد

Protocol

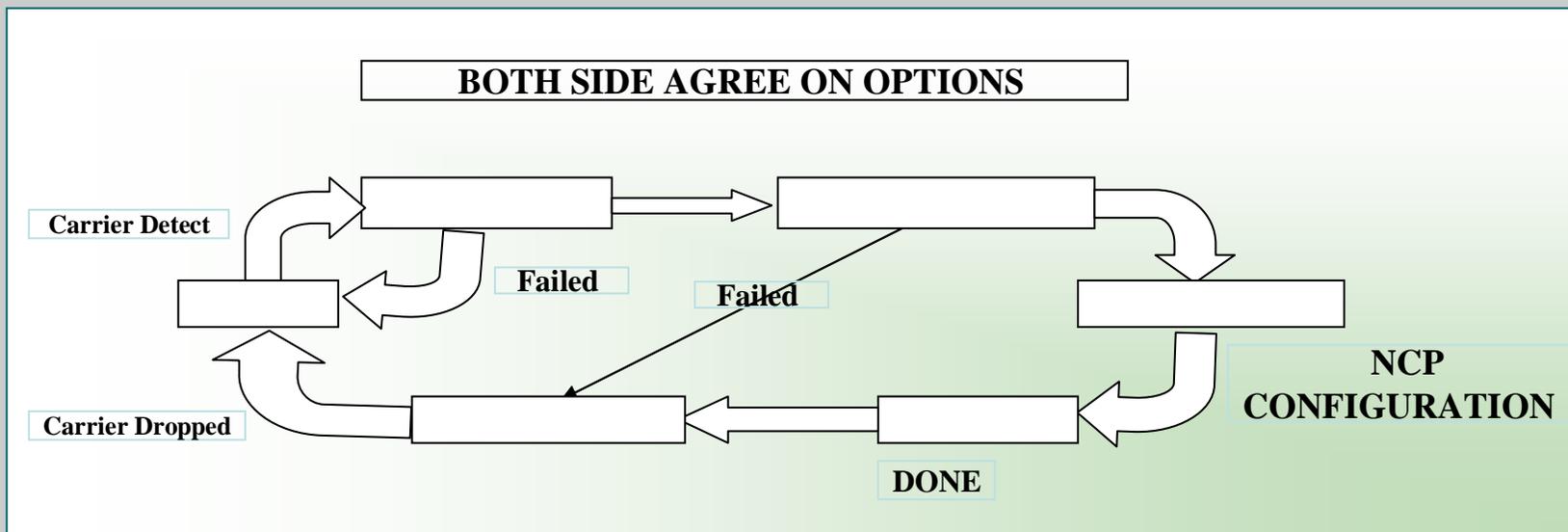
مشخص کننده آنکه بسته درون فیلد داده مربوط به چه پروتکلی در لایه بالاتر است.

Checksum

- به طور پیش فرض 2 بایتی
- جهت کشف خطاهای احتمالی در فریم

Payload

- سایز پیش فرض این فیلد = 1500 بایت
- بسته مربوط به لایه بالاتر در این فیلد قرار می‌گیرد

PPP مراحل برقراری و ختم يك ارتباط در پروتکل

بسته های مهم LCP
Link Control Protocol

I : پیشنهاددهنده

R : پاسخ دهنده

نام بسته	جهت	عملکرد
Configure Request	I → R	لیستی از گزینه‌ها و مقادیر را برای تنظیم ، پیشنهاد می‌کند.
Configure Ack	I ← R	مشخص می‌کند که تمامی پیشنهادات پذیرفته شد.
Configure Nack	I ← R	برخی از پارامترها و گزینه‌ها پذیرفته نشد.
Configure Reject	I ← R	برخی از پارامترها قابل بحث و توافق نیستند.
Terminate Request	I → R	تقاضا برای خاتمه و قطع ارتباط
Terminate Ack	I ← R	موافقت برای قطع ارتباط و کانال
Code-Reject	I ← R	تقاضایی رسیده است که شناسایی و فهم نمی‌شود.
Echo Request	I → R	لطفاً عیناً همین بسته را پس بفرستید!
Echo Reply	I ← R	بسته پس فرستاده شد! (پاسخ بسته Echo Request)
Discard Request	I → R	لطفاً این بسته را ندیده بگیرید. (حذف کنید).
Protocol Reject	I ← R	پروتکلی را تعیین کرده‌اید که تشخیص داده نمی‌شود.

3) استانداردهای واسط شبکه‌های محلی با کانال اشتراکی

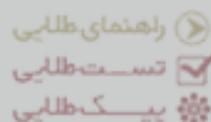
استانداردهای انتقال اطلاعات بر روی کانال مشترک و مدیریت کانال

استانداردهای سری IEEE 802.X

3-1) IEEE 802.3 : استاندارد شبکه‌های محلی باس

• تعریف این استاندارد برای شبکه‌های کانال مشترک با توپولوژی باس

• مدیریت کانال به روش **Carrier Sense Multiple Access / Collision Detection : CSMA/CD**

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

روش CSMA/CD:

- گوش دادن ایستگاه متقاضی ارسال فریم به کانال
- در صورت آزاد بودن کانال آغاز ارسال فریم
- اشغال بودن کانال توسط ایستگاه دیگر — منتظر شدن تا اتمام ارسال و در صورت آزاد شدن کانال شروع ارسال فریم **احتمالی** تصادم سیگنال به دلیل منتظر بودن ایستگاه‌های دیگر جهت ارسال فریم
- جهت کشف سریع تصادم : گوش دادن به کانال هنگام ارسال فریم تا در صورت بروز تصادم ارسال فریم متوقف گردد
- مواجه شدن ایستگاه آغازکننده ارسال با تصادم **تولید** عدد تصادفی توسط ایستگاه و توقف ارسال فریم به مدت عدد تصادفی و گوش دادن به خط
- تولید سیگنال نویز روی کانال هنگام آگاهی هر ایستگاه از تصادم جهت اطلاع ایستگاه‌های دیگر

راندمان کانال در استاندارد IEEE 802.3

F : طول فریم بر حسب بیت

B : پهناي باند کانال

C : سرعت انتشار

L : طول کانال

e : عدد نپرین (2.718.....)

$$\text{راندمان کانال} = \frac{1}{\frac{1 + 2 e.B.L}{C.F}}$$

• کاهش طول فریم — کاهش راندمان کانال

• افزایش طول کانال — کاهش راندمان کانال

• افزایش نرخ ارسال — کاهش راندمان کانال

مشخصات فیزیکی استاندارد IEEE 802.3

- سرعت : 10 مگابیت بر ثانیه
- کدینگ : "منچستر"
- سطوح ولتاژ : $V_{0.85}$ _ و +
- کانال : کابل کوآکس 50 اهم یا زوج سیم
- حداکثر طول کانال : 500 متر با کابل کوآکس ضخیم و 185 متر با کابل کوآکس نازک و 100 متر با زوج سیم.

(2) IEEE 802.4 : استاندارد شبکه‌های محلی توکن باس

- هدف اصلی، پیاده‌سازی یک حلقه مجازی بر روی یک شبکه با توپولوژی باس به گونه‌ای که تصادم بر روی کانال بوجود نیاید
- استفاده همه ایستگاهها از کانال طبق یک روش سازمان‌یافته و حذف زمان تلف شده هنگام بروز تصادم
- تخمین زمان انتظار برای استفاده از کانال و ارسال فریم (اگر n ایستگاه در شبکه موجود و فعال باشد و هر ایستگاه فقط حق استفاده حداکثر T ثانیه از کانال را داشته باشد ، در بالاترین حد ترافیک ، تاخیر حداکثر $n.T$ ثانیه خواهد بود.)

روش کار:

- مطلع بودن هر ایستگاه از آدرس ایستگاه چپ و راست خود در حلقه
- ارسال يك فریم کنترلي به نام توکن به ایستگاه بعدي در حلقه بعد از اتمام ارسال فریم توسط ایستگاه
- مجوز ارسال فریم بر روی کانال در صورت داشتن فریم کنترلي توکن
- عدم بروز تصادم

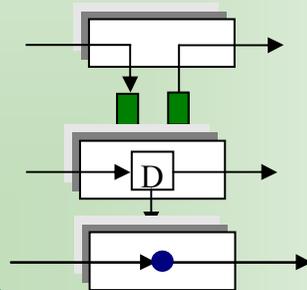
مشخصات استاندارد IEEE 802.4 :

- پیاده سازی بسیار پیچیده
- نیاز به حداقل 10 زمانسنج جهت کنترل و نظارت بر استاندارد
- نوع کانال : کابل کوآکس 75 اهم تلویزیون
- وجود سطوح اولویت 0 ، 2 ، 4 و 6 و بالاترین سطح اولویت 6

3- IEEE 802.5 : استاندارد شبکه‌های محلی حلقه

- مختص توپولوژی حلقه
- دریافت فریم‌های داده از ایستگاه قبلی و ارسال آنها به ایستگاه بعدی
- دریافت فریم ارسالی هر ایستگاه توسط آن ایستگاه در نهایت
- تقویت و انتقال فریم توسط ایستگاه‌های میانی
- ایجاد تأخیر حداقل یک بیت هنگام انتقال یک فریم توسط هر ایستگاه
- حالات ممکن هر ایستگاه:

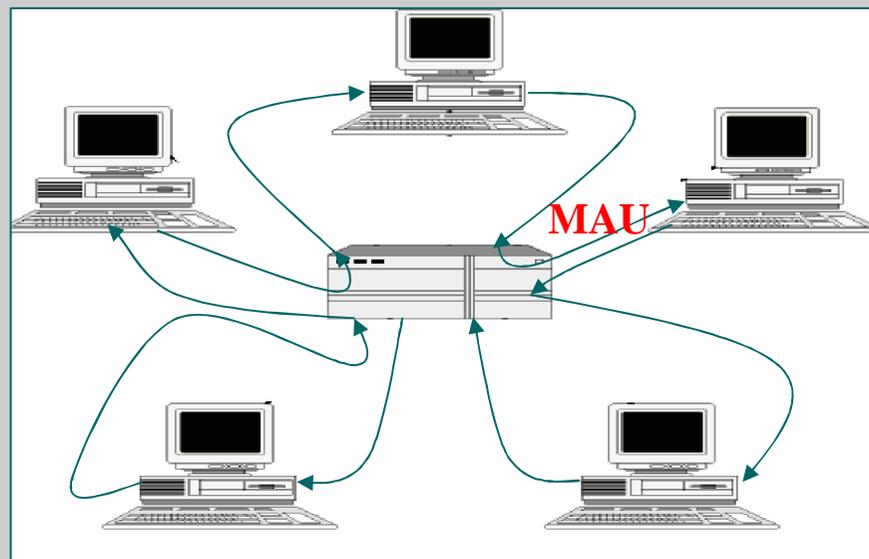

- حالت ارسال
- حالت شنود
- حالت غیرفعال

مختل شدن کل حلقه در صورت خراب شدن یکی از ایستگاهها در شبکه حلقوی

راه حل: استفاده از ابزار MAU

- اتصال تمام کابلهاي شبکه از طریق MAU
- هنگام خرابي يك ایستگاه، ورودی و خروجی آن ایستگاه توسط MAU اتصال کوتاه می‌گردد.

شبکه حلقه با MAU: Multi Access Unit

مقایسه سه استاندارد معرفی شده برای شبکه‌های محلی

1

IEEE 802.3 - CSMA/CD

- عدم وجود قطعیت و روال منظم در دسترسی به کانال
- وجود تأخیر بسیار کم در بار پایین و راندمان کانال مناسب
- راندمان پایین در بار بالا به دلیل افزایش تصادم
- کاهش راندمان کانال در سرعت بالا و کاهش طول فریم
- عدم وجود سطوح اولویت فریمها و ارسال صوت و تصویر در آن
- هزینه کم نصب و راه‌اندازی این نوع شبکه

IEEE 802.4 – Token Bus

- وجود روال منظم تري نسبت به استاندارد IEEE 802.3 در دسترسي به کانال.
- اولويت بندي فریمها و امکان ارسال همزمان و بلادرنگ صوت و تصویر در اولويت بالا
- پیچیده بودن استاندارد در اولويت بالا و آنالوگ بودن قسمتي از سخت افزار
- استفاده صحیحتر از کانال در بار بالا و با راندمان بهتر
- راندمان پائین براي فریمهاي با طول کوتاه.
- قابل استفاده جهت سیستمهاي بلادرنگ

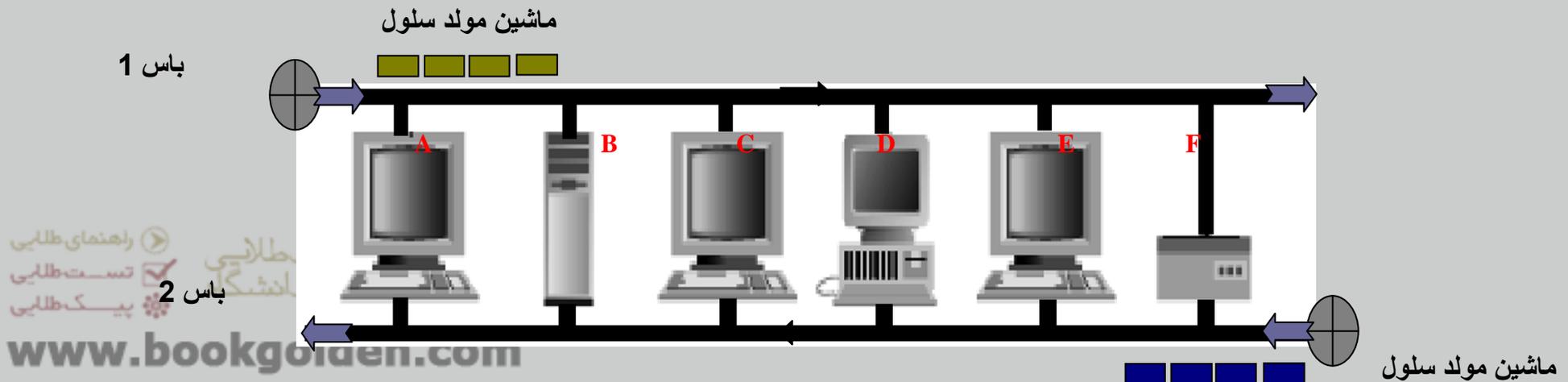
IEEE 802.5 – Token Ring

- سخت افزار کاملاً دیجیتال و عدم امکان تصادم.
- استفاده از کابلهاي زوج سيم يا فيبر نوري.
- اولويت بندي براي فريمها و امکان ارسال همزمان و بلادرنگ صوت و تصوير با اولويت بالا
- قابليت ارسال فريمهاي کوتاه بدون كم شدن راندمان كانال بصورت بحراني
- راندمان بسيار عالي در بار بالا. (نزديك 100%)
- تأثير عملكرد بد ايستگاه ناظر بر روي كل شبکه
- وجود تاخير ناچيز در بار پايين. (حداقل معادل زمان 24 بيت)

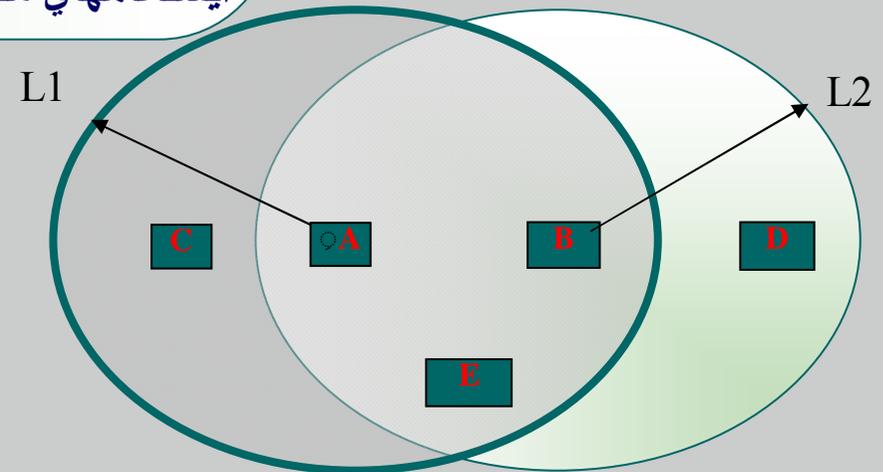
IEEE 802.6 - DQDB : استاندارد شبکه بین شهری

- بهترین کانال انتقال برای شبکه بین شهری = فیبر نوری
- استاندارد DQDB مبتنی بر دو رشته فیبر نوری
- پوشش ناحیه ای به وسعت 160 کیلومتر با نرخ ارسال 44.736Mbps در شبکه مبتنی بر این استاندارد
- برقراری ارتباط بین ایستگاهها از طریق دو رشته فیبر نوری با طول بسیار زیاد به نام باس
- تولید سلولهای مشخص و ثابت 53 بایتی به طور دائم توسط ماشینهای مولد سلول
- یکطرفه بودن مسیر و جهت ارسال اطلاعات در هر یک از باسها
- تقویت و ارسال بیتهای سلول دریافتی به قطعه بعدی توسط هر ایستگاه

IEEE 802.11 – Wireless Lan : استاندارد شبکه‌های بی‌سیم

- انتقال داده‌ها توسط ایستگاه‌های متحرك (همانند کامپیوترهای کیفی) در بُرد محدود (در حدّ چند ده متر) روی باند UHF
- وجود تعدادی ایستگاه ثابت در محدوده پیاده‌سازی چنین شبکه‌ای (ارتباط آنها نیز با ایستگاه‌های متحرك بی‌سیم است.)
- پهنای باند کانال بین يك تا دومگابیت بر ثانیه
- توان انتقال ثابت و محدود ایستگاه‌های متحرك (یعنی بُرد سیگنال تمام ایستگاه‌ها یکسان است)
- به دلیل پراکندگی تصادفی ایستگاه‌ها ، فقط تعداد محدودی از ایستگاه‌های متحرك در محدوده برد یکدیگر هستند.

پراکندگی اتفاقی ایستگاه‌ها در شبکه بی‌سیم

عملیات دست تکانی

انجام عملیات دست تکانی قبل از ارسال روی کانال توسط ایستگاهها در استاندارد IEEE 802.11

ارسال فریم کوتاه **30 RTS (Request To Send)** بایستی توسط ارسال کننده فریم در محدوده برد خود

فریم **RTS** شامل : آدرس گیرنده، فرستنده و طول فریم ارسالی

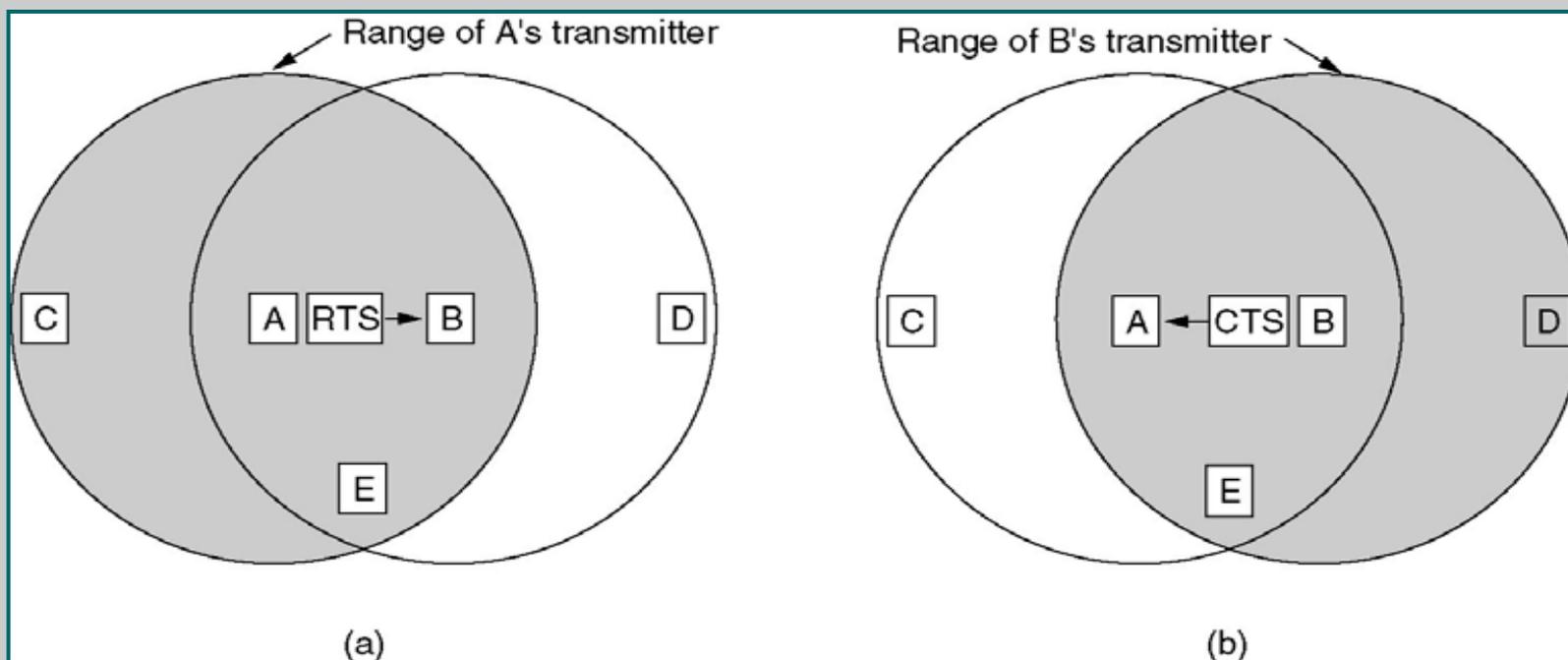
ارسال فریم **CTS (Clear To Send)** در صورت آماده بودن گیرنده در پاسخ

هر ایستگاهی که سیگنال **RTS** را احساس می کند به فرستنده نزدیک است در نتیجه باید به مدت کافی صبر کند تا **CTS** بدون تصادم به فرستنده برگردد.

هر ایستگاهی که **CTS** را می شنود به گیرنده نزدیک است و باید به اندازه مدت انتقال فریم داده صبر کند تا انتقال فریم تمام شود. (طول فریم در **RTS** و **CTS** به همه ایستگاهها اعلام می شود)

ارسال فریم RTS از طرف ایستگاه A به B

برگشت فریم CTS از طرف ایستگاه B به A

استاندارد IEEE 802.11

- متغیر بودن توپولوژی شبکه
- انجام مسیریابی جهت برقراری ارتباط بین ایستگاههایی که در محدوده برد یکدیگر نیستند
- وقوع تصادم در حین ارسال فریمهای RTS و CTS

فصل سوم: لایه IP در شبکه اینترنت

هدفهای آموزشی:

- مفاهیم لایه IP
- تشریح پروتکل و بسته‌های IP
- آدرس‌دهی ماشینها و کلاسهای آدرس
- الگوهای زیر شبکه
- پروتکل ICMP
- پروتکل‌های BOOTP, RARP, ARP

لایه IP

هدایت بسته‌های اطلاعاتی از شبکه‌ای به شبکه‌های دیگر

آدرسهای MAC

☺ آدرسهای قابل تعریف در لایه اول (لایه فیزیکی) جهت انتقال فریمها روی کانال

☺ وابسته به ساختار شبکه

در پروتکل CSMA/CD شبکه
MAC (Ethernet) آدرس = 6 بایت

در پروتکل SLIP فیلد آدرس
MAC وجود ندارد

- بی‌نظمی در شبکه‌های مختلف
- تنوع توپولوژی و پروتکلها
- تفاوت در روشهای آدرس‌دهی

- تعریف آدرسهای جهانی و استاندارد برای تمامی ایستگاهها
- ساختار یکسان بسته قرار گرفته درون فیلد داده از فریم هر شبکه
- عدم وابستگی بسته به نوع شبکه و سخت افزار

بسته IP

واحد اطلاعاتی که درون فیلد داده از فریم فیزیکی قرار گرفته و با عبور از یک شبکه به شبکه دیگر **تغییر نمی‌کند**.

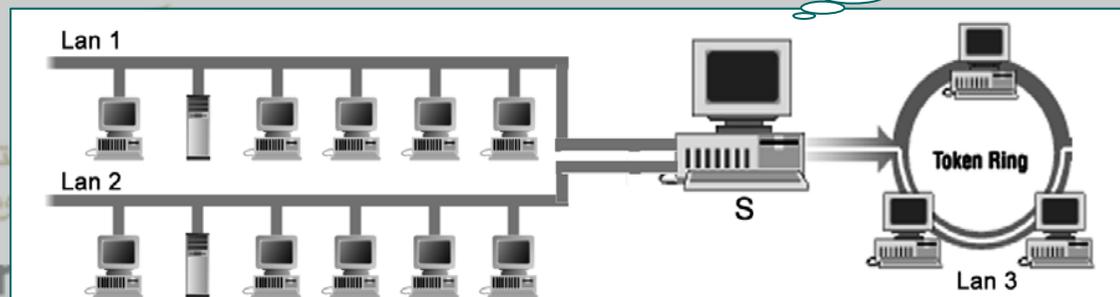
آدرس IP

آدرس جهانی و مشخص کننده ماشین به صورت یکتا و فارغ از ساختار شبکه‌ای

مسیریاب (Router)

- ماشینی با تعدادی ورودی و خروجی
- دریافت بسته‌های اطلاعاتی از ورودی و هدایت و انتخاب کانال خروجی مناسب بر اساس آدرس مقصد

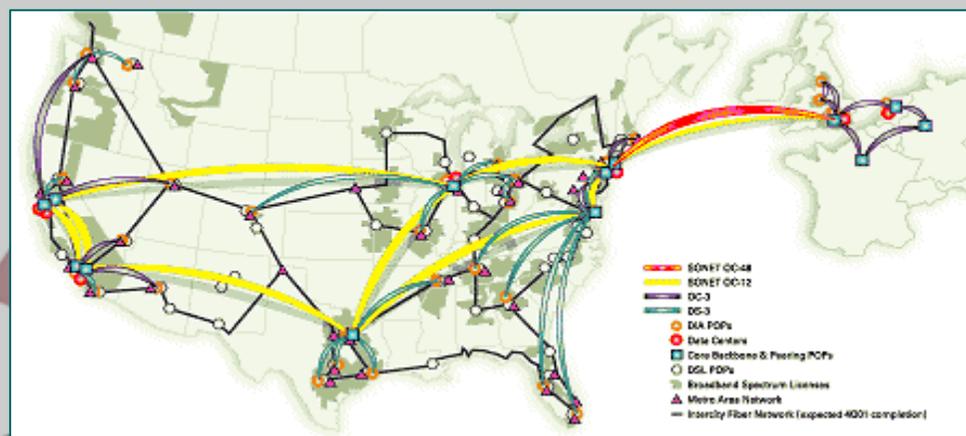
مسیریاب

لایه اینترنت (Network)

زیرشبکه (Subnet) : زیر ساخت ارتباطی شبکه‌ها

ستون فقرات (Backbone) : خطوط ارتباطی با پهنای باند (نرخ ارسال) بسیار بالا و مسیریاب‌های بسیار سریع و هوشمند در قسمت زیرشبکه

پروتکل IP:

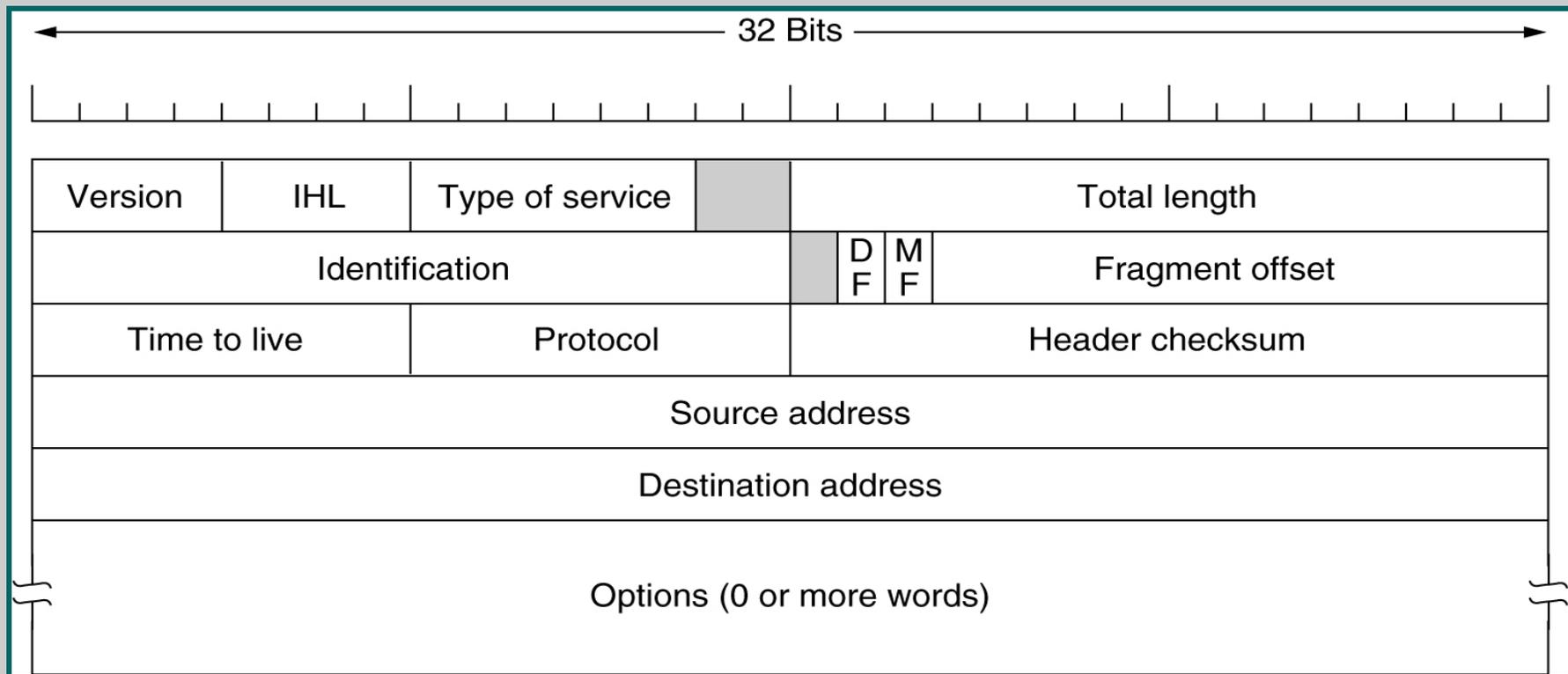
- قرارداد حمل و تردد بسته‌های اطلاعاتی
- مدیریت و سازماندهی مسیریابی صحیح بسته‌ها از مبدأ به مقصد

دیتاگرام

واحد اطلاعات که به صورت یکجا از لایه IP به لایه انتقال تحویل داده می‌شود یا بالعکس لایه انتقال آنرا جهت ارسال روی شبکه به لایه IP تحویل داده و ممکن است شکسته شود.

قالب بسته IP

فیلد Version

- چهار بیت
- مشخص کننده نسخه پروتکل IP

نسخه شماره 4 پروتکل IP Version= 0100
نسخه شماره 6 پروتکل IP

فیلد IHL (IP Header Length)

- چهار بیتی
- مشخص کننده طول کل سرآیند بسته بر مبنای کلمات 32 بیتی
- حداقل مقدار فیلد IHL عدد 5

فیلد Type of service

■ فیلد 8 بیتی

- مشخص کننده درخواست سرویس ویژه‌ای توسط ماشین میزبان از مجموعه زیرشبکه برای ارسال دیتاگرام

تعیین کننده اولویت
بسته IP

بخشهای فیلد:

P2	P1	P0	D	T	R	-	-
تقدم بسته			تاخیر	توان خروجی	قابلیت اطمینان	بلااستفاده	

قراردادن عدد 1 توسط ماشین میزبان در این بیتها جهت انتخاب مسیر مناسب توسط مسیریابها

فیلد Total Length

- فیلد 16 بیتی
- مشخص کننده طول کل بسته IP (مجموع اندازه سرآیند و ناحیه داده)
- حداکثر طول کل بسته IP 65535 بایت

فیلد Identification

- فیلد 16 بیتی
- مشخص کننده شماره یک دیتاگرام واحد

فیلد Fragment Offset

الف) بیت DF (Don't Fragment):

با یک شدن این بیت در یک بسته IP هیچ مسیریابی اجازه قطعه قطعه نمودن بسته را ندارد

ب) بیت MF (More Fragment):

MF=0 : مشخص کننده آخرین قطعه IP از یک دیتاگرام
MF=1 : وجود قطعات بعدی از یک دیتاگرام

ج) Fragment offset

- 13 بیتی
- نشان دهنده شماره ترتیب هر قطعه از یک دیتاگرام شکسته شده
- حداکثر تعداد قطعات یک دیتاگرام 8192

فیلد Time To Live

- فیلد 8 بیتی
- مشخص کننده طول عمر بسته IP
- حداکثر طول عمر بسته IP = 255

فیلد پروتکل

- نشان دهنده شماره پروتکل لایه بالاتر متقاضی ارسال دیتاگرام
- فیلد 8 بیتی

فیلد Header Ckecksum

- فیلد 16 بیتی
- کشف خطاهای احتمالی در سرآیند هر بسته IP

روش محاسبه کد کشف خطا:

جمع کل سرآیند یه صورت دو بایت دو بایت

حاصل جمع به روش مکمل يك منفي مي گردد

قرارگرفتن عدد منفي حاصله در فیلد Header Ckecksum

Source Address **فیلد**

• **فیلد 32 بیتی**

• مشخص کننده آدرس ماشین مبدأ

Destination Address **فیلد**

• **فیلد 32 بیتی**

• مشخص کننده آدرس IP ماشین مقصد

فیلد Payload

قرارگرفتن داده های دریافتی از لایه بالاتر در این فیلد

فیلد اختیاری Option

- حداکثر 40 بایت
- محتوی اطلاعات جهت یافتن مسیر مناسب توسط مسیریابها

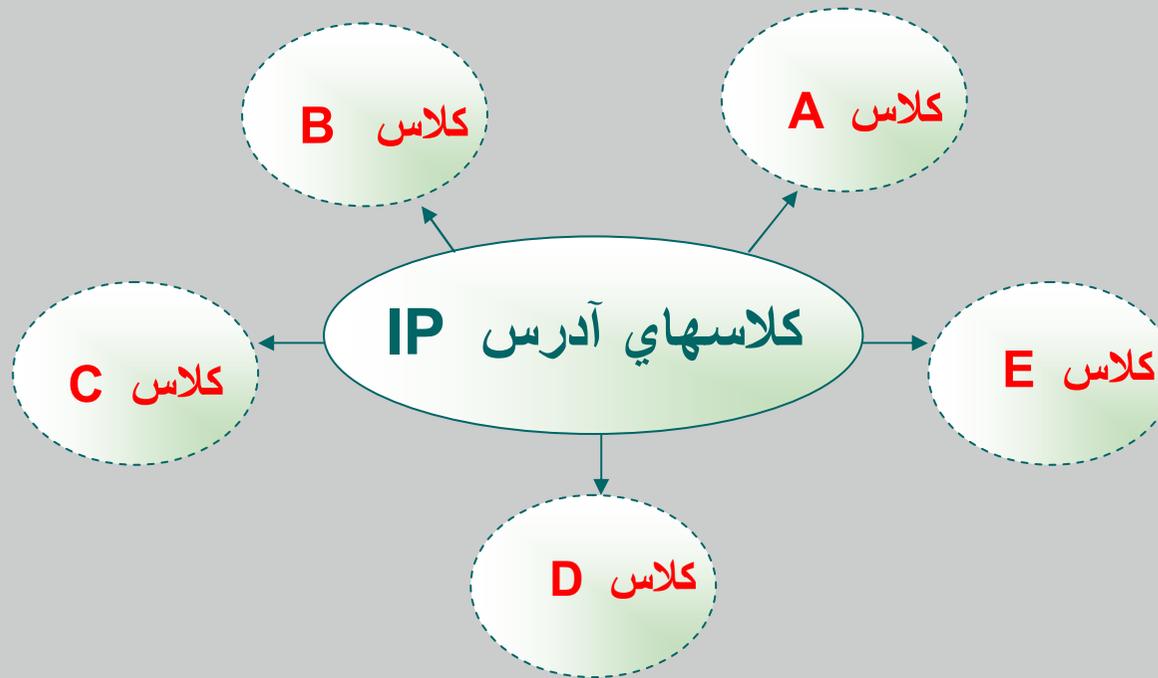
آدرسها در اینترنت و اینترانت

شناسایی تمام ابزار شبکه (ماشینهای میزبان، مسیریابها، چاپگرهای شبکه) در اینترنت با یک آدرس IP

آدرس IP

• 32 بیتی

- پرارزشتترین بایت آدرس IP مشخص کننده کلاس آدرس
- نوشتن آدرسهای IP به صورت چهار عدد دهدهی که با نقطه از هم جدا شده اند جهت سادگی نمایش

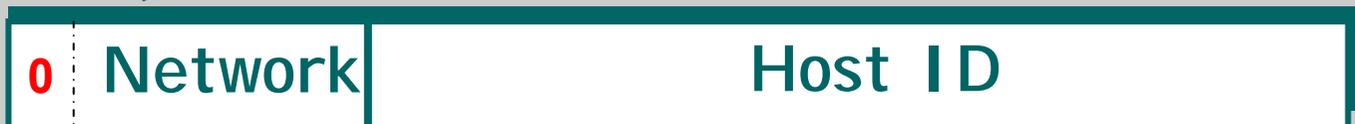
تقسیم 32 بیت آدرس IP به قسمتهای :

آدرس ماشین / آدرس زیر شبکه / آدرس شبکه

آدرسهای کلاس A

- مقدار پرارزشترین بیت = 0
- 7 بیت از یک بایت اول = مشخصه آدرس IP
- 3 بایت باقیمانده مشخصکننده آدرس ماشین میزبان
- بایت پرارزش در محدوده صفر تا 127

Network ID = 7 Bit

1.0.0.0 to
127.255.255.255

کلاس B

- مقدار دو بیت پر ارزش = 10
- 14 بیت از دو بایت سمت چپ = آدرس شبکه
- دو بایت اول از سمت راست = آدرس ماشین میزبان

Network ID = 14 Bit

192.0.0.0 to
239.255.255.255

کلاس C

• مناسبترین و پرکاربردترین کلاس از آدرسهای IP

• مقدار سه بیت پرارزش = 110

• 21 بیت از سه بایت سمت چپ = مشخصکننده آدرس شبکه

• 8 بیت سمت چپ = آدرس ماشین میزبان

110

Network ID

Host ID

240.0.0.0 to
247.255.255.255

32 bits

کلاس D

- مقدار چهار بیت پرارزش = 1110
- 28 بیت = تعیین آدرسهای چند مقصده (آدرسهای گروهی)
- کاربرد = عملیات رسانه‌ای و چند بخشی

1110

Multicast Address

32 bits

کلاس E

• مقدار پنج بیت پر ارزش = 11110

11110

Unused Address Space

32 bits

راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

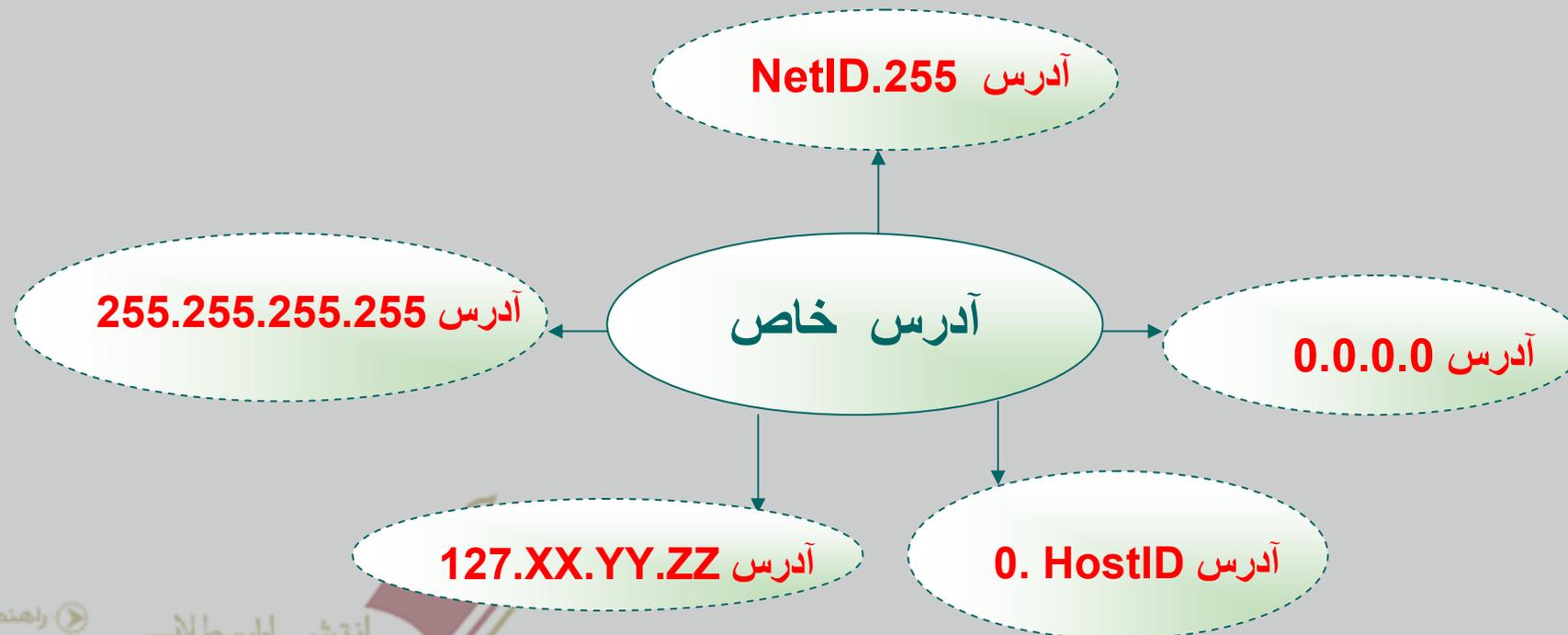
انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

آدرسهاي خاص

در بين تمام کلاسهاي آدرس IP با پنج گروه از آدرسها نمي توان يك شبکه خاص را تعريف و آدرس دهی نمود.

آدرس 0.0.0.0:

هر ماشین میزبان که از آدرس IP خودش مطلع نیست این آدرس را بعنوان آدرس خودش فرض می‌کند.

آدرس HostID 0:

این آدرس زمانی به کار می‌رود که ماشین میزبان، آدرس مشخصه شبکه‌ای که بدان متعلق است را نداند. در این حالت در قسمت NetID مقدار صفر و در قسمت HostID شماره مشخصه ماشین خود را قرار می‌دهد.

0

0 0		This host			
0 0	...	0 0	Host	A host on this network	
1 1				Broadcast on the local network	
Network		1 1 1 1	...	1 1 1 1	Broadcast on a distant network
127	(Anything)			Loopback	

آدرس 255.255.255.255:

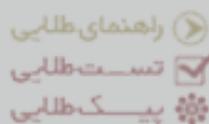
جهت ارسال پیامهای فراگیر برای تمامی ماشینهای میزبان بر روی شبکه محلی که ماشین ارسالکننده به آن متعلق است .

آدرس NetID.255 :

جهت ارسال پیامهای فراگیر برای تمامی ماشینهای يك شبکه راه دور که ماشین میزبان فعلی متعلق به آن نیست .

آدرس 127.xx.yy.zz:

این آدرس بعنوان “آدرس بازگشت” شناخته می‌شود و آدرس بسیار مفیدی برای اشکالزدایی از نرم افزار می‌باشد .

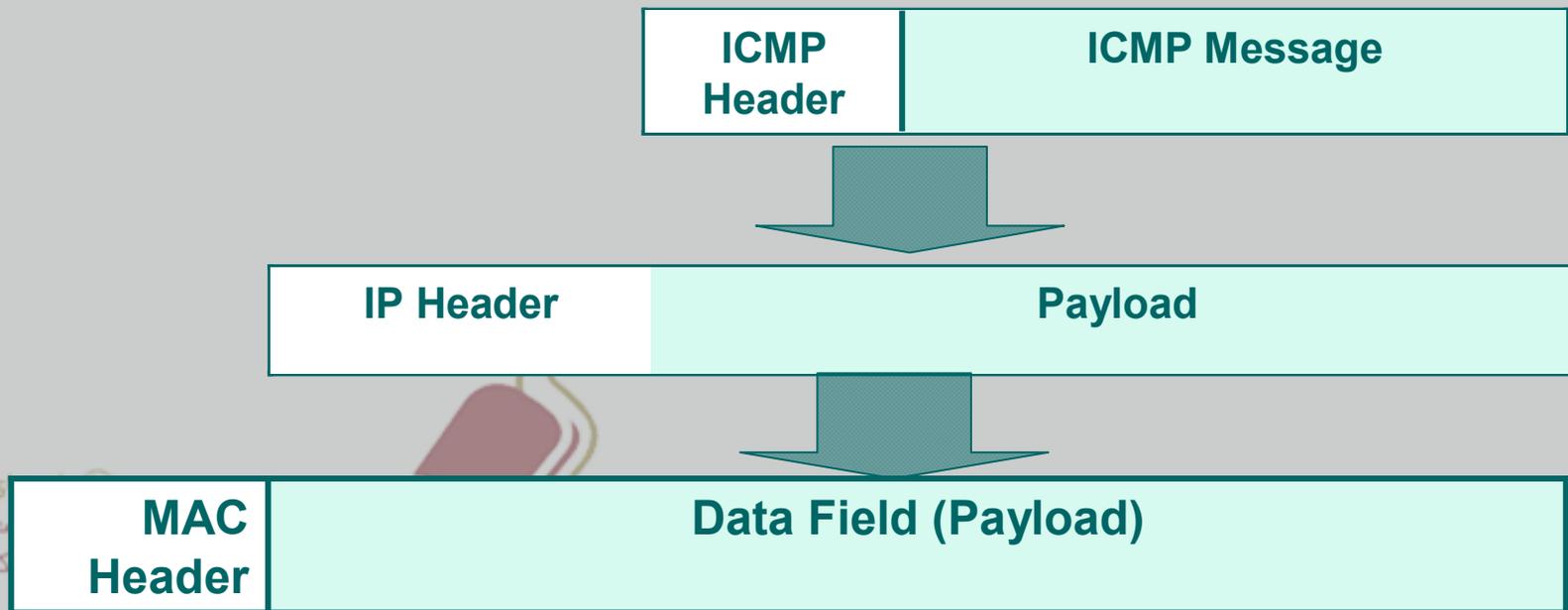
انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

پروتکل ICMP : Internet Control Message Protocol

- بررسی انواع خطا و ارسال پیام برای مبدأ بسته در صورت بروز خطا و اعلام نوع خطا
- يك سیستم گزارش خطا
- قرارگرفتن پیام ICMP درون بسته IP

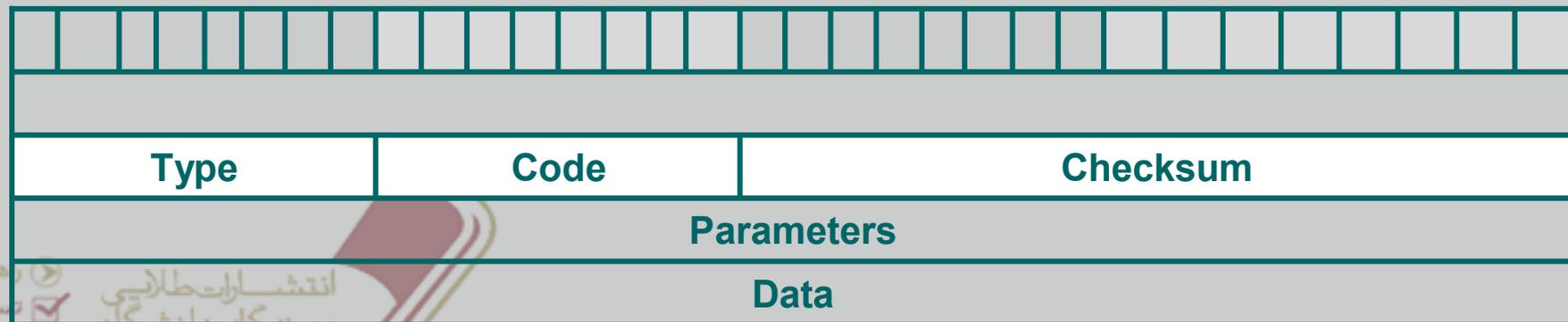
قالب پیام ICMP

فیلد Type: مشخص کننده نوع پیام

فیلد Code: مشخص کننده کد زیرنوع

فیلد Checksum: جهت سنجش اعتبار و درستی بسته ICMP

32 بیت

انواع پیامهای ICMP

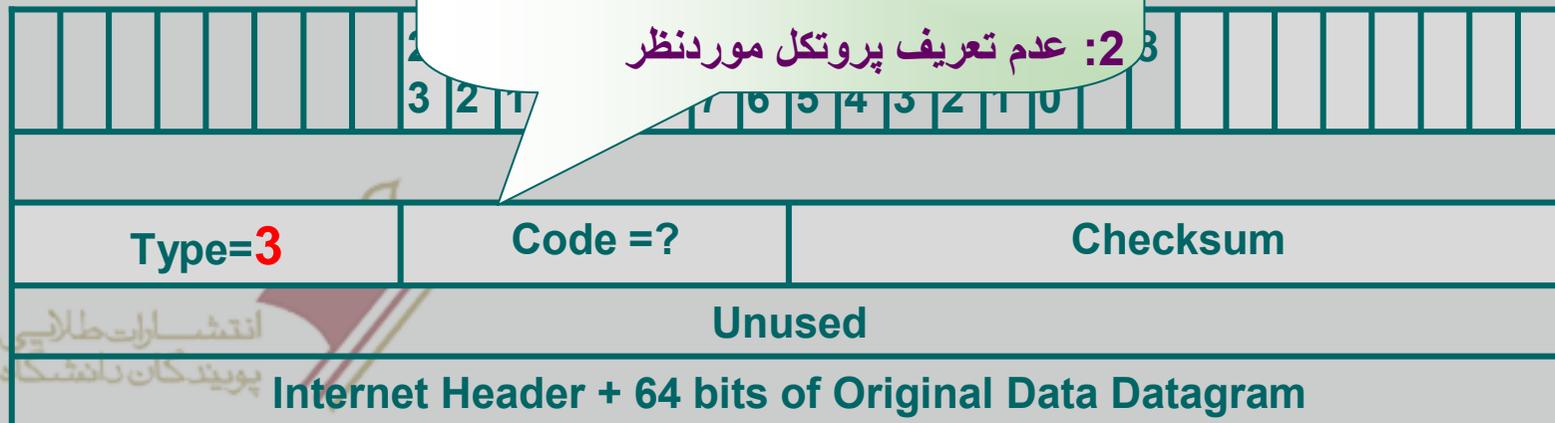
1) پیام Destination Unreachable

- عدم تشخیص آدرس توسط مسیریاب و یا زیر شبکه
- نرسیدن بسته به مقصد به هر علت

0 : در دسترس نبودن شبکه مورد نظر

1: در دسترس نبودن ماشین میزبان

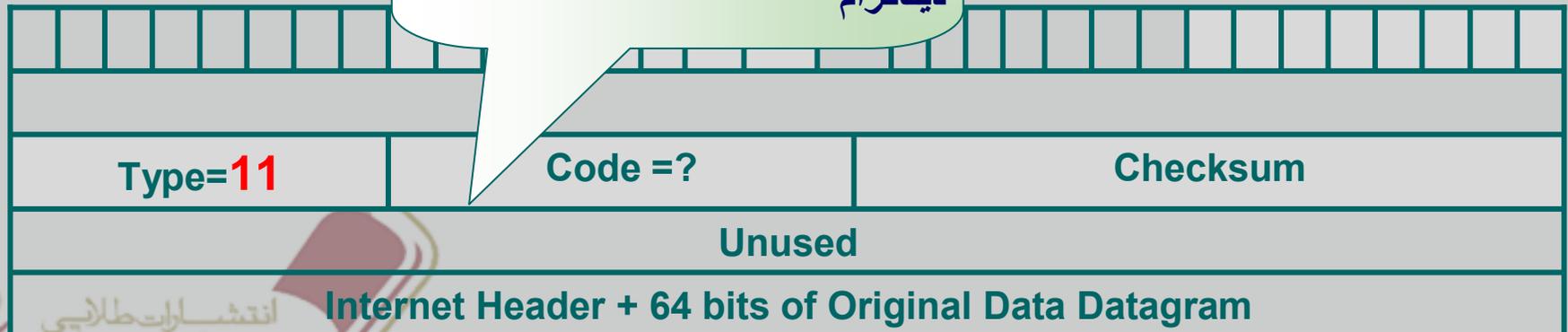
2: عدم تعریف پروتکل مورد نظر

Time Exceeded پیام (2)

ارسال پیام به فرستنده بسته جهت آگاهی از اتمام طول
عمر بسته و حذف آن توسط مسیریاب

. = اتمام زمان حیات بسته
1 = اتمام زمان بازسازی قطعات یک
دیتاگرام

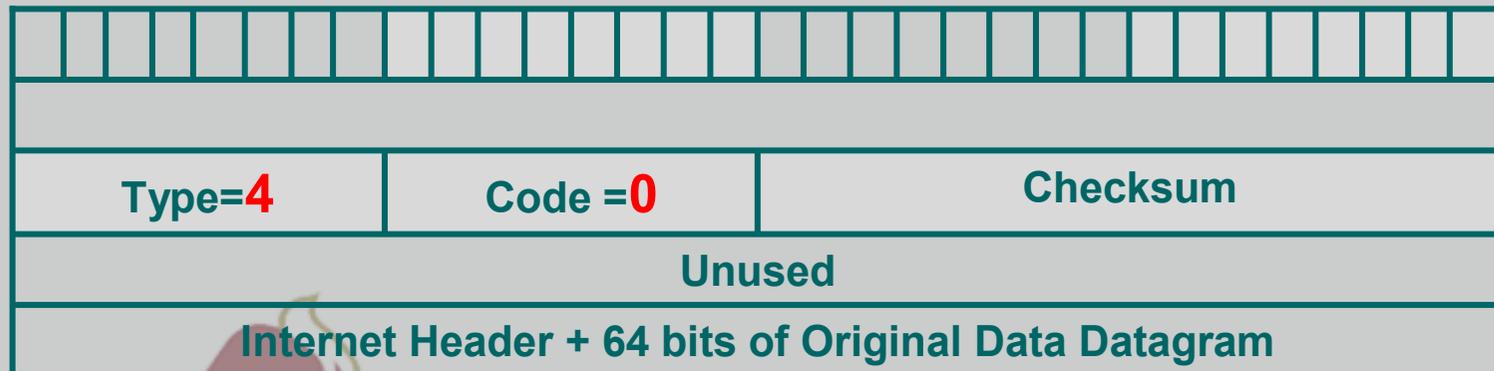
3) پیام Parameter Problem

نشان‌دهنده وجود مقدار نامعتبر در یکی از فیلدهای سرآیند بسته
IP

Type=12						Code =0						Checksum											
Pointer						Unused																	
Internet Header + 64 bits of Original Data Datagram																							

4) پیام Source Quench

تقاضای کاهش نرخ تولید و ارسال بسته‌های IP از ماشین میزبان

5) پیام Redirect

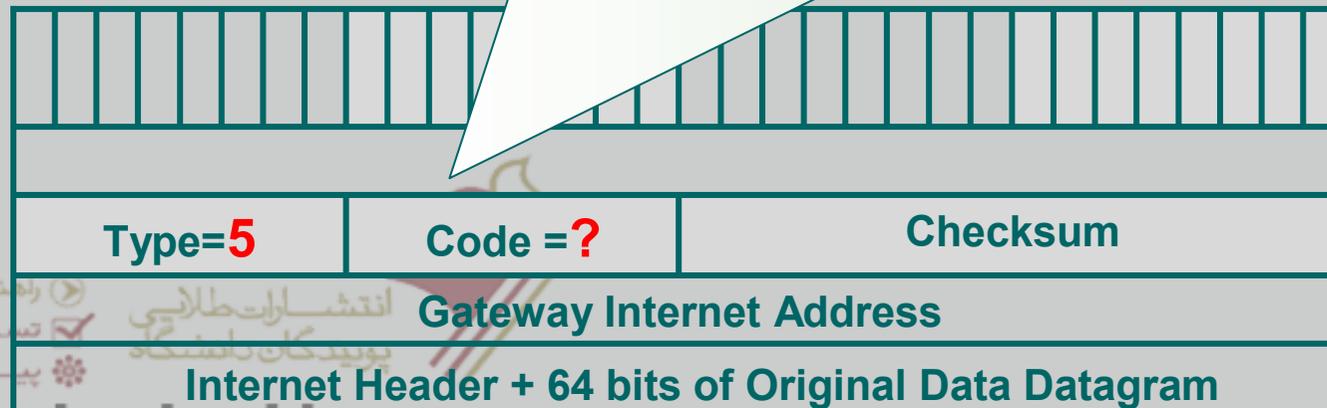
وجود اشکال در مسیریابی

0 = تغییر مسیر به شبکه‌ای که آدرس آن مشخص شده است.

1 = تغییر مسیر به ماشینی که آدرس آن مشخص شده است.

2 = تغییر مسیر به شبکه‌ای که آدرس آن مشخص شده است جهت تأمین سرویس ویژه
درخواستی مشخص شده در فیلد **Type of service**

3 = تغییر مسیر به ماشینی که آدرس آن مشخص شده است جهت تأمین سرویس ویژه
Type of service درخواستی مشخص شده در فیلد

(6) پیام‌های Echo Request , Echo Reply

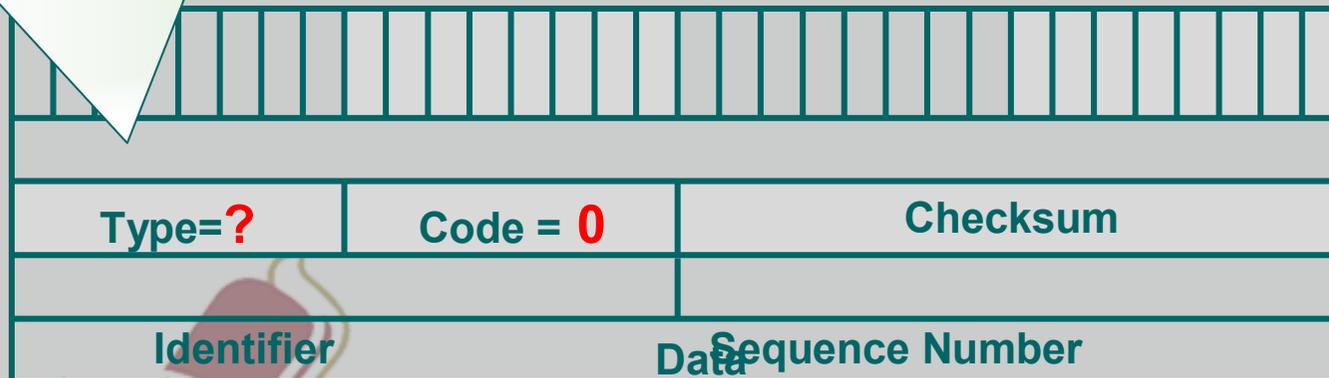
پیام Echo Request : موجود و قابل دسترس بودن يك ماشین خاص

در شبکه توسط مسیریاب

پیام Echo Reply : پاسخ مقصد مبني بر دریافت پیام Echo Request

8 : برای مشخص کردن پیام Echo Request

0 : برای مشخص کردن پیام Echo Reply

7) پیامهای Timestamp Request و Timestamp Reply

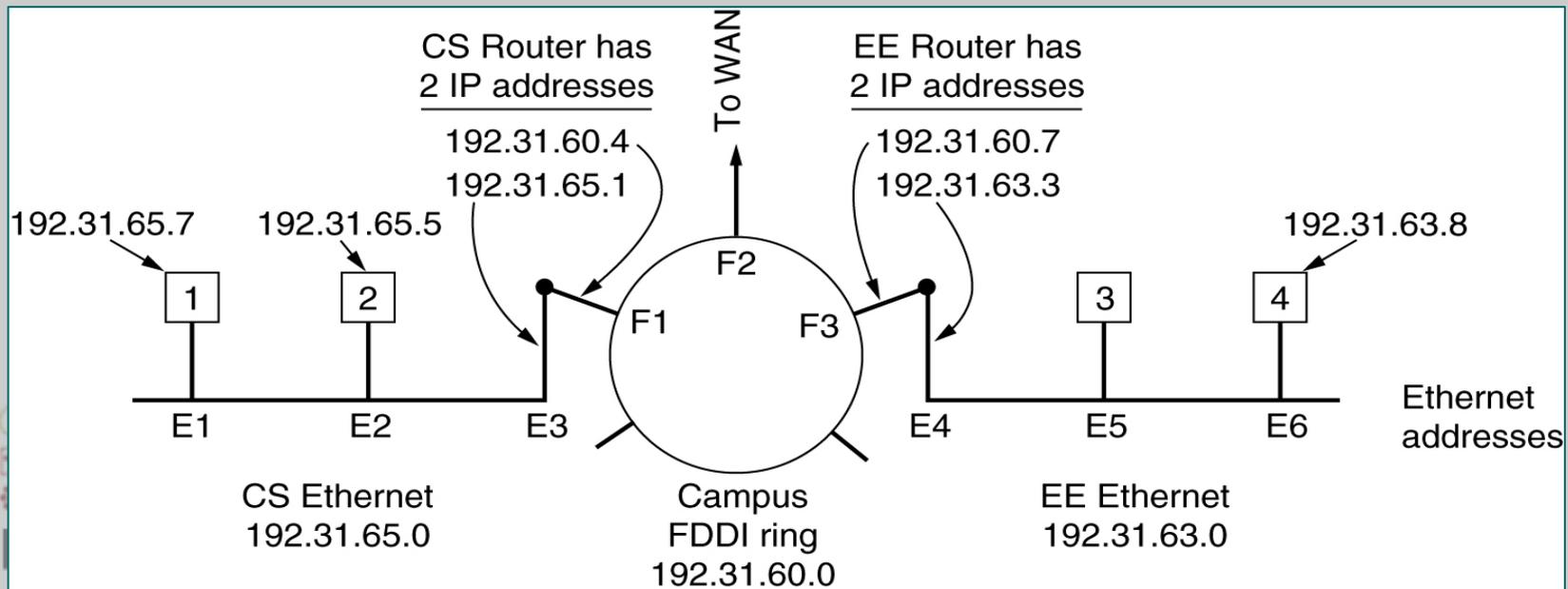
دریافت‌کننده پیام Timestamp Request زمان دریافت و زمان ارسال بسته را نیز مشخص می‌کند.

13 : برای مشخص کردن پیام Timestamp Request
 14 : برای مشخص کردن پیام Timestamp Reply

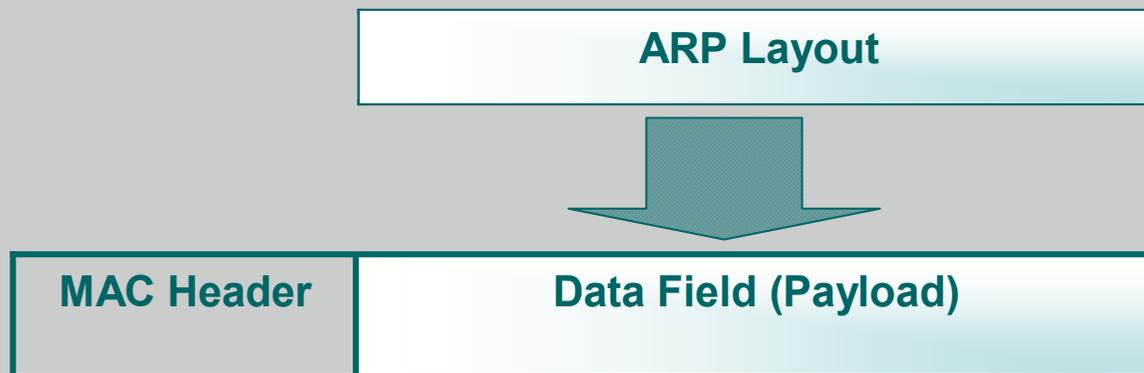
Header (16 bytes)		
Type=?	Code=0	Checksum
Identifier		Sequence Number
Originate Timestamp		
Receive Timestamp		
Transmit Timestamp		

پروتکل ARP : Address Resolution Protocol

- بی‌معنابودن آدرسهای IP روی کانال انتقال
- دانستن آدرس IP ماشین مقصد و نیاز به داشتن آدرس فیزیکی آن جهت ارسال بسته
- وظیفه پروتکل ARP:
- ارسال بسته فراگیر روی کل شبکه محلی که در آن آدرس IP ماشین مورد نظر قرار دارد. پاسخ ماشین با آدرس IP موجود در بسته ارسالی و ارسال آدرس فیزیکی خود برای ارسال‌کننده بسته ARP

برخلاف پروتکل ICMP که روی پروتکل IP قرار می‌گیرد ، پروتکل ARP مستقیماً بر روی پروتکل لایه فیزیکی عمل می‌کند؛ یعنی یک بسته ARP ساخته شده و درون فیلد داده از فریم لایه فیزیکی قرار گرفته و روی کانال ارسال می‌شود .

چگونگی قرار گرفتن یک پیام ARP درون فریم لایه فیزیکی

ساختار پیامهای ARP

Hardware Type	
Protocol Type	
Hardware Address Length	Protocol Address Length
Operation Code	
Source Hardware Address	
Source IP Address	
Destination Hardware Address	
Destination IP Address	

پروتکل RARP : Reverse Address Resolution Protocol

- ایستگاه آدرس فیزیکی مورد نظرش را می‌داند ولیکن آدرس IP آن را نمی‌داند
- ارسال یک بسته فراگیر روی خط
- تمامی ایستگاه‌هایی که از پروتکل RARP حمایت می‌کنند و بسته‌های مربوطه را تشخیص می‌دهند، در صورتی که آدرس فیزیکی خودشان را درون بسته ببینند در پاسخ به آن، آدرس IP خود را در قالب یک بسته RARP Reply برمی‌گردانند.

توجه: بسته‌های RARP, ARP از نوع فراگیر محلی Local Broadcast هستند و بالطبع توسط مسیریابها منتقل نمی‌شوند و فقط در محدوده شبکه محلی عمل می‌کنند.

پروتکل BootP

- گاهی نیاز است که يك آدرس IP روی چند شبکه محلي جستجو شود که در این حالت RARP جوابگو نیست .
- داشتن آدرس فیزیکی ماشین مورد نظر و نیاز به پیدا کردن آدرس IP آن در شبکه‌های محلي دیگر
- استفاده از بسته‌های UDP در این پروتکل

فصل چهارم : مسیریابی در شبکه اینترنت

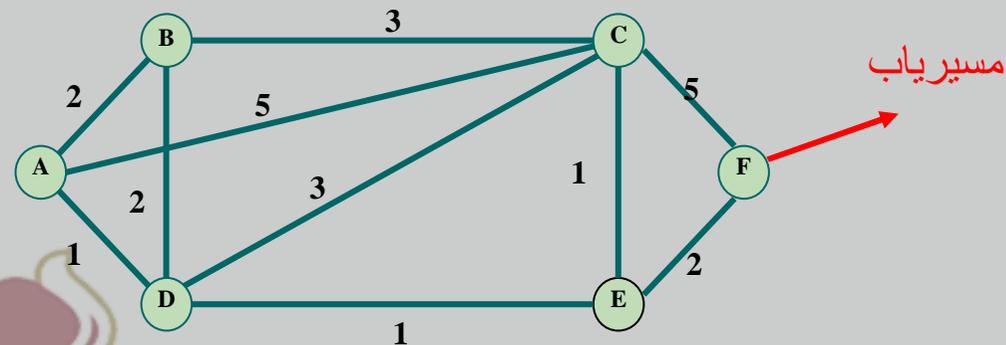
هدفهای آموزشی :

- مفاهیم اولیه مسیریابی
- الگوریتم‌های مسیریابی LS
- الگوریتم‌های مسیریابی بردار فاصله - DV -
- مسیریابی سلسله مراتبی
- پروتکل RIP
- پروتکل OSPF
- پروتکل BGP

1) مفاهيم اوليه مسيريابي

مسيرياب: ابزاري است براي برقراري ارتباط دو يا چند شبکه
زيرساخت ارتباطي: مجموعه مسيريابها و کانالهاي فيزيكي ما بين آنها
الگوريتمهاي مسيريابي: روشهايي براي پيدا کردن مسيري بهينه بين دو مسيرياب
به گونه‌اي که هزینه کل مسير به حداقل برسد.

آدرسهای MAC:

- آدرسهای لایه فیزیکی جهت انتقال فریمها بر روی کانال
- اندازه آدرس وابسته به پروتکل و توپولوژی شبکه
- تغییر آدرسهای MAC بسته‌های اطلاعاتی هنگام عبور از مسیریابهای موجود در مسیر

آدرسهای IP:

- آدرسهای جهانی و منحصر به فرد
- مشخص‌کننده یک ماشین فارغ از نوع سخت افزار و نرم افزار آن
- ثابت بودن آدرسهای IP بسته‌های اطلاعاتی هنگام عبور از مسیریابهای موجود در مسیر

بسته IP:

- واحد اطلاعاتی با اندازه محدود

توپولوژی شبکه:

- مجموعه مسیریابها و کانالهای فیزیکی ما بین آنها در زیرساخت ارتباطی یک شبکه
- متغیر با زمان

ترافیک شبکه:

- تعداد متوسط بسته‌های اطلاعاتی ارسالی و یا دریافتی روی یک کانال در واحد زمان
- متغیر با زمان

گام یا Hop:

- عبور بسته از یک مسیریاب = گام
- تعداد مسیریابهای موجود در مسیر یک بسته = تعداد گام = Hop Count

ازدحام یا Congestion:

بیشتر بودن تعداد متوسط بسته‌های ورودی به یک مسیریاب از تعداد متوسط بسته‌های خروجی

بن بست Deadlock:

پایان طول عمر بسته‌ها

1-1) روشهای هدایت بسته‌های اطلاعاتی در شبکه‌های کامپیوتری

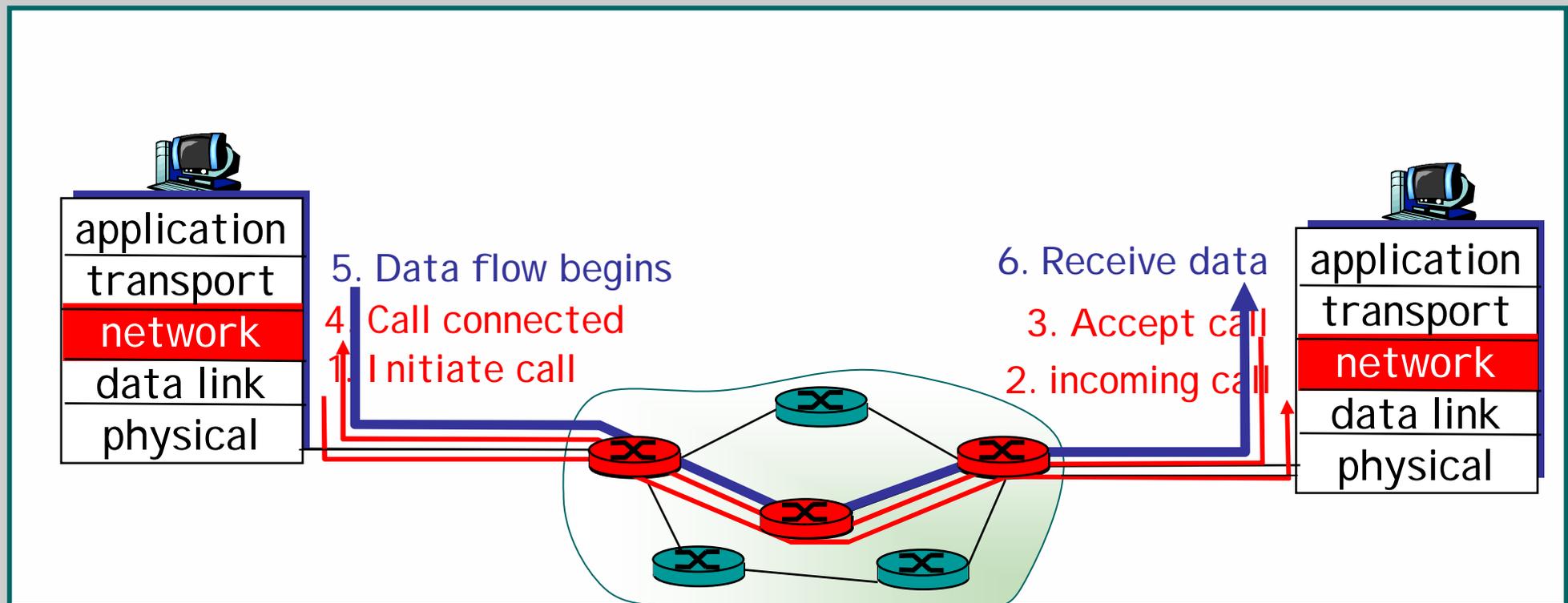
الف) روش مدار مجازی (VC) Virtual Circuit

ب) روش دیتاگرام Datagram

خصوصیات روش VC

- ارسال بسته‌های اطلاعاتی بدون نیاز به اطلاع از آدرس‌های IP مبدأ و مقصد و فقط داشتن شماره VC جهت ارسال بسته
- عدم اجرای الگوریتم مسیریابی جهت هدایت بسته‌های اطلاعاتی از مبدأ به مقصد
- دریافت بسته به ترتیب ارسال شده در مقصد
- عدم احتمال گم‌شدن بسته‌ها در عمل مسیریابی در شبکه

روش VC

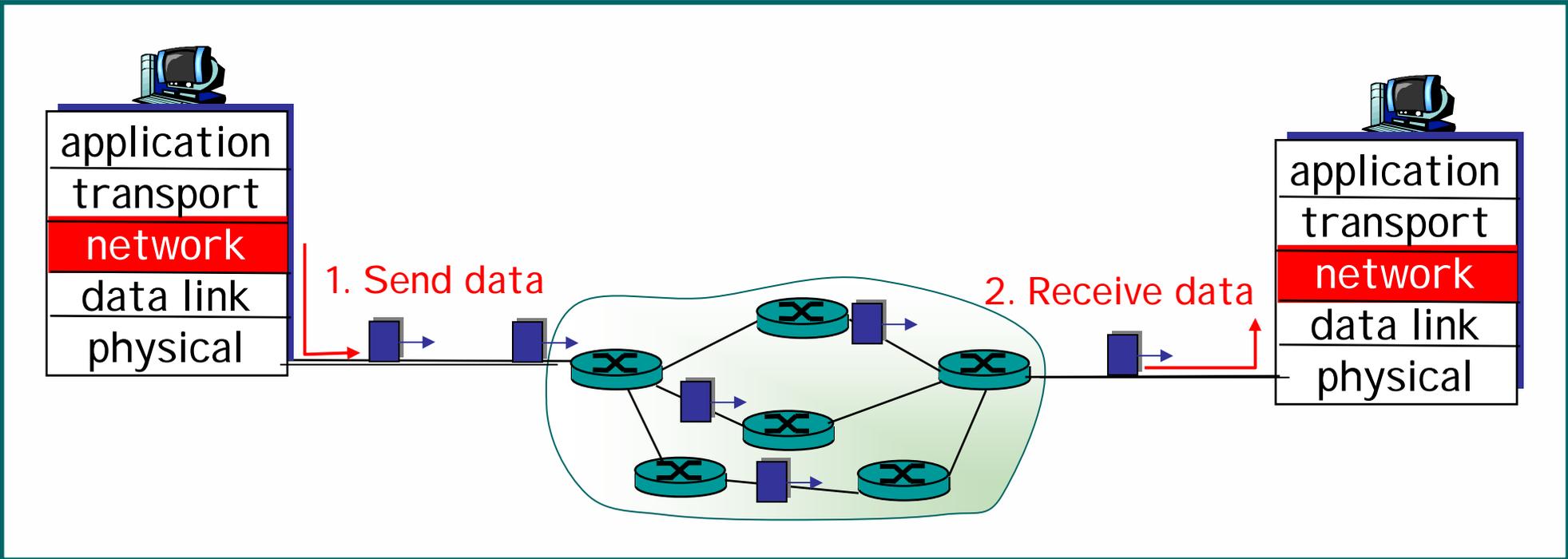

خصوصیات روش دیتاگرام

- ارسال بسته‌های اطلاعاتی با استفاده از آدرس‌های IP مبدأ و مقصد در شبکه
- انجام مسیریابی جداگانه برای هر بسته
- توزیع و هدایت بسته‌ها روی مسیرهای متفاوت بر اساس شرایط توپولوژیکی و ترافیکی لحظه‌ای شبکه
- امکان دریافت بسته بدون ترتیب ارسال شده در مقصد
- لزوم نظارت‌های ویژه بر گم شدن و یا تکراری بودن بسته در لایه‌های بالاتر

روش Datagram

انواع الگوریتمهای مسیریابی

(ب) از دیدگاه چگونگی جمع‌آوری و پردازش اطلاعات
زیرساخت ارتباطی شبکه

غیرمتمرکز

سراسری / متمرکز

(الف) از دیدگاه روش تصمیم‌گیری و میزان هوشمندی
الگوریتم

پویا

ایستا

الگوریتم ایستا

- عدم توجه به شرایط توپولوژیکی و ترافیک لحظه‌ای شبکه
- جداول ثابت مسیریابی هر مسیریاب در طول زمان
- الگوریتم‌های سریع
- تنظیم جداول مسیریابی به طور دستی در صورت تغییر توپولوژی زیرساخت شبکه
- تغییر مسیرها به کندی در اثنای زمان

الگوریتم پویا

- به هنگام سازی جداول مسیریابی به صورت دوره‌ای بر اساس آخرین وضعیت توپولوژیکی و ترافیک شبکه
- تغییر سریع مسیرها
- تصمیم‌گیری بر اساس وضعیت فعلی شبکه جهت انتخاب بهترین مسیر
- ایجاد تأخیرهای بحرانی هنگام تصمیم‌گیری بهترین مسیر به جهت پیچیدگی الگوریتم

الگوریتم سراسری

- اطلاع کامل تمام مسیریابها از همبندی شبکه و هزینه هر خط
- الگوریتم‌های (LS) Link State

الگوریتم غیر متمرکز

- محاسبه و ارزیابی هزینه ارتباط با مسیریابهای همسایه (مسیریابهایی که به صورت مستقیم و فیزیکی با آن در ارتباط هستند)
- ارسال جداول مسیریابی توسط هر مسیریاب در فواصل زمانی منظم برای مسیریابهای مجاور
- پیچیدگی زمانی کم
- الگوریتم‌های Distance Vector

(1-3) روش ارسال سیل آسا (Flooding Algorithm)

- سریعترین الگوریتم برای ارسال اطلاعات به مقصد در شبکه
- جهت ارسال بسته‌های فراگیر و کنترلی مانند اعلام جداول مسیریابی

مشکل روش سیل آسا

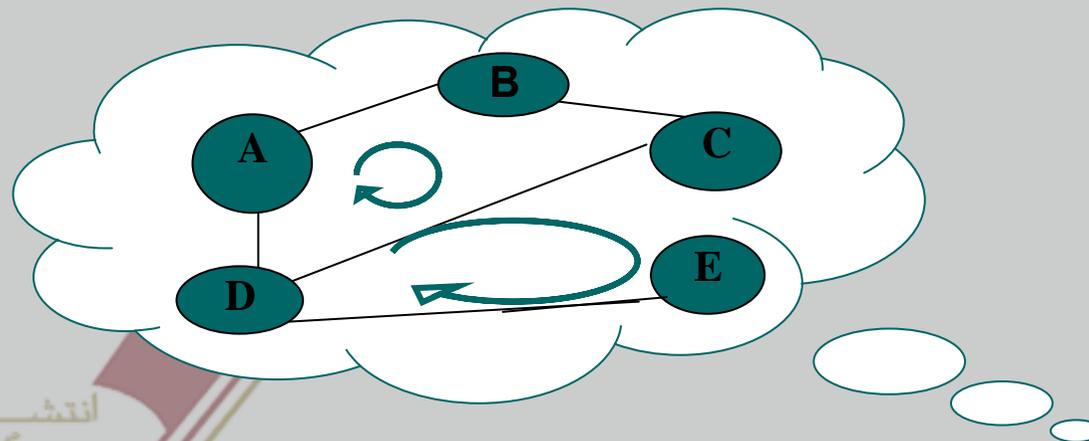
- ایجاد حلقه بینهایت و از کار افتادن شبکه

راه حل رفع مشکل حلقه بینهایت

1) قراردادن شماره شناسایی برای هر بسته Selective Flooding

2) قراردادن طول عمر برای بسته‌ها

حلقه‌های بینهایت در روش سیل آسا

الگوریتم های LS

- 1- شناسایی مسیرهای مجاور
- 2- اندازه‌گیری هزینه
- 3- تشکیل بسته‌های LS
- 4- توزیع بسته‌های LS روی شبکه
- 5- محاسبه مسیرهای جدید

1- شناسایی مسیرهای مجاور

- ارسال بسته خاصی به نام بسته سلام Hello Packet توسط مسیرهای مجاور
- پاسخگویی مسیرهای متصل از طریق کانال فیزیکی مستقیم به بسته ارسالی و اعلام آدرس IP خود به مسیرهای مجاور
- درج اطلاعات بسته‌های پاسخ در جدول مسیرهای مجاور

2- اندازه‌گیری هزینه

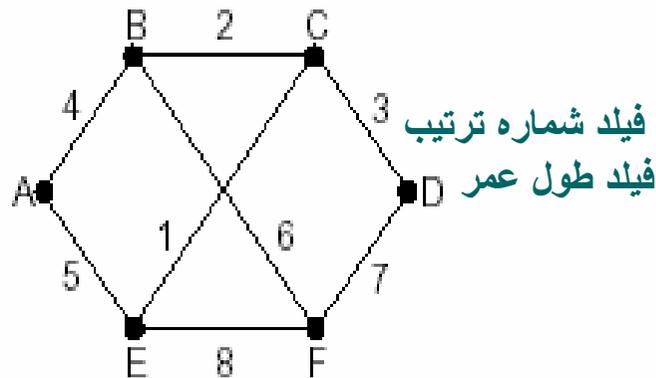
- اندازه‌گیری تأخیر هر يك از خطوط خروجي مسيرياب توسط خود مسيرياب
- ارسال بسته خاص به نام **Echo Packet** روي تمام خطوط خروجي خود
- پاسخ تمام مسيريابهاي گیرنده بسته با ارسال بسته **Echo Reply**
- اگر مسيرياب موظف باشد که با دریافت بسته **Echo** خارج از نوبت و به سرعت به آن پاسخ بدهد ، “زمان رفت و برگشت” این بسته فقط تاخیر فیزیکی بین دو مسيرياب را به عنوان معیار هزینه مشخص مي‌کند.
- اندازه‌گیری این زمان با استفاده از زمان سنج و تقسیم آن مقدار بر عدد 2 و درج در جدول توسط مسيرياب

3- تشکیل بسته‌های LS

تشکیل بسته LS پس از جمع آوری اطلاعات لازم از مسیرهای مجاور شامل:

- (الف) آدرس جهانی مسیریاب تولیدکننده بسته
- (ب) یک شماره ترتیب (تا بسته‌های تکراری از بسته‌های جدید تشخیص داده شوند).
- (ج) طول عمر بسته (تا اطلاعات بسته، زمان انقضای اعتبار داشته باشد).
- (د) آدرس جهانی مسیریابهای مجاور و هزینه تخمینی

فیلد شماره ترتیب
فیلد طول عمر

	Link	State	Packets		
A	B	C	D	E	F
Seq.	Seq.	Seq.	Seq.	Seq.	Seq.
Age	Age	Age	Age	Age	Age
B 4	A 4	B 2	C 3	A 5	B 6
E 5	C 2	D 3	F 7	C 1	D 7
	F 6	E 1		F 8	E 8

یک زیرساخت از یک شبکه فرضی

بسته‌های LS

4- توزیع بسته‌های LS روی شبکه

- ارسال بسته‌های LS به روش سیل آسا
- وجود شماره ترتیب برای هر بسته جهت جلوگیری از بروز حلقه تکرار
- در نظرگرفتن طول عمر برای هر بسته جهت رفع مشکل دریافت بسته‌های تکراری
- احراز هویت ارسال‌کننده بسته LS در مسیریابها جهت جلوگیری از بسته‌های LS آلوده

5- محاسبه مسیرهای جدید

- تشکیل ساختمان داده گراف زیر شبکه جهت انتخاب بهترین مسیر بین دو گره هنگام دریافت بسته‌های LS از تمام مسیریابهای شبکه
- استفاده از الگوریتم دایکسترا جهت یافتن بهترین مسیر بین دو گره

(Dijkstra Shortest Path Algorithm)

- * $C(i, j)$ بیانگر هزینه خط میان گره i تا j است.
هرگاه همسایگانی در مجاورت گره وجود نداشته باشند
 $C(i, j)$ بینهایت تلقی می‌شود.
- * $D(v)$ هزینه فعلی مسیر میان مبدا تا گره v .
- * $P(v)$ گره‌ای که در طول مسیر از مبدا تا v درست قبل از v واقع شده.
- * N مجموعه گره‌هایی که عبور از آنها کم هزینه برآورد گشته است.

Dijkstra's Algorithm

```
1 Initialization:  
2   N = {A}  
3   for all nodes v  
4     if v adjacent to A  
5       then D(v) = c(A,v)  
6       else D(v) = infty  
7  
8 Loop  
9   find w not in N such that D(w) is a minimum  
10  add w to N  
11  update D(v) for all v adjacent to w and not in N:  
12    D(v) = min( D(v), D(w) + c(w,v) )  
13    /* new cost to v is either old cost to v or known  
14    shortest path cost to w plus cost from w to v */  
15 until all nodes in N
```


الگوریتمهای DV یا بردار فاصله

- یکی از روشهای پویا در مسیریابی
- مورد استفاده در شبکه ARPA
- استفاده در مسیریابهای کوچک
- نامهای متفاوت روش DV
- پروتکل RIP
- الگوریتم مسیریابی Bellman - Ford
- الگوریتم مسیریابی Ford – Fulkerson
- الگوریتم Distance Vector Routing

اصول کار روش DV

• محاسبه خطوطی را که به صورت فیزیکی با مسیربهای دیگر دارد و درج در جدول مسیربایی

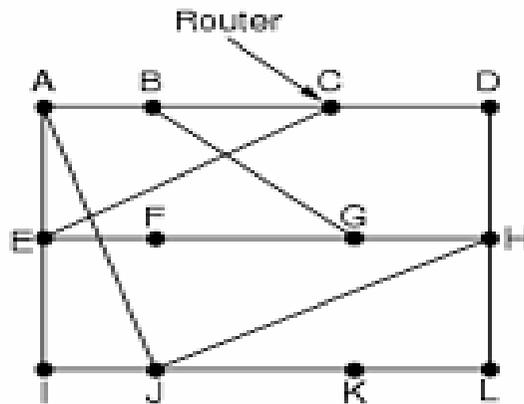
• بینهایت در نظر گرفتن هزینه خطوطی که مسیرب با آنها در ارتباط مستقیم نیست

• ارسال ستون هزینه از جدول مسیربایی برای مسیربهای مجاور در بازه‌های زمانی مشخص، توسط هر مسیرب (یعنی فقط برای مسیربهایی که با آن در ارتباط است نه تمام مسیربها). دریافت اطلاعات جدید از مسیربهای مجاور در در فواصل T ثانیه‌ای

• به هنگام نمودن جدول مسیربایی پس از دریافت جداول مسیربایی از مسیربهای مجاور، طبق يك الگوریتم بسیار ساده

الگوریتمهای DV یا بردار فاصله

(a)

زیرساخت ارتباطی یک شبکه فرضی
با دوازده مسیر یاب

To	A	I	H	K	New estimated delay from J	
A	0	24	20	21	8	A
B	12	36	31	28	20	A
C	25	18	19	36	28	I
D	40	27	8	24	20	H
E	14	7	30	22	17	I
F	23	20	19	40	30	I
G	18	31	6	31	18	H
H	17	20	0	19	12	H
I	21	0	14	22	10	I
J	9	11	7	10	0	-
K	24	22	22	0	6	K
L	29	33	9	9	15	K

JA delay is 8   JI delay is 10   JH delay is 12   JK delay is 6

Vectors received from J's four neighbors

New routing table for J

جدول مسیریابی مربوط به مسیر یاب J

(b)

مشکل عمده پروتکلهاي DV

عدم همگرایی سریع جداول مسیریابی هنگام خرابی يك مسیریاب یا يك کانال ارتباطی = مشکل شمارش تا بینهایت

راه حل :

وقتی يك مسیریاب می‌خواهد اطلاعاتی را به همسایه‌هایش بدهد هزینه رسیدن به آنهایی را که قطعاً باید از همان مسیریاب بگذرند را اعلام نمی‌کند. (یا ∞ اعلام می‌کنند)

به خبره‌های خوب واکنش سریع ولی به خبره‌های بد واکنش کندي نشان مي دهد.

A	B	C	D	E	
●	●	●	●	●	Initially
	∞	∞	∞	∞	After 1 exchange
	1	∞	∞	∞	After 2 exchanges
	1	2	∞	∞	After 3 exchanges
	1	2	3	∞	After 4 exchanges
	1	2	3	4	After 4 exchanges

(a)

The count-to-infinity problem.

هرگاه مسیریابی از زیر شبکه خارج شود هر کدام از سایر مسیرهای فعال احساس می کنند از طریق دیگری مسیری بهتر به آن وجود دارد.

A	B	C	D	E	
●	●	●	●	●	Initially
	1	2	3	4	Initially
	3	2	3	4	After 1 exchange
	3	4	3	4	After 2 exchanges
	5	4	5	4	After 3 exchanges
	5	6	5	6	After 4 exchanges
	7	6	7	6	After 5 exchanges
	7	8	7	8	After 6 exchanges
		⋮			
	∞	∞	∞	∞	

(b)

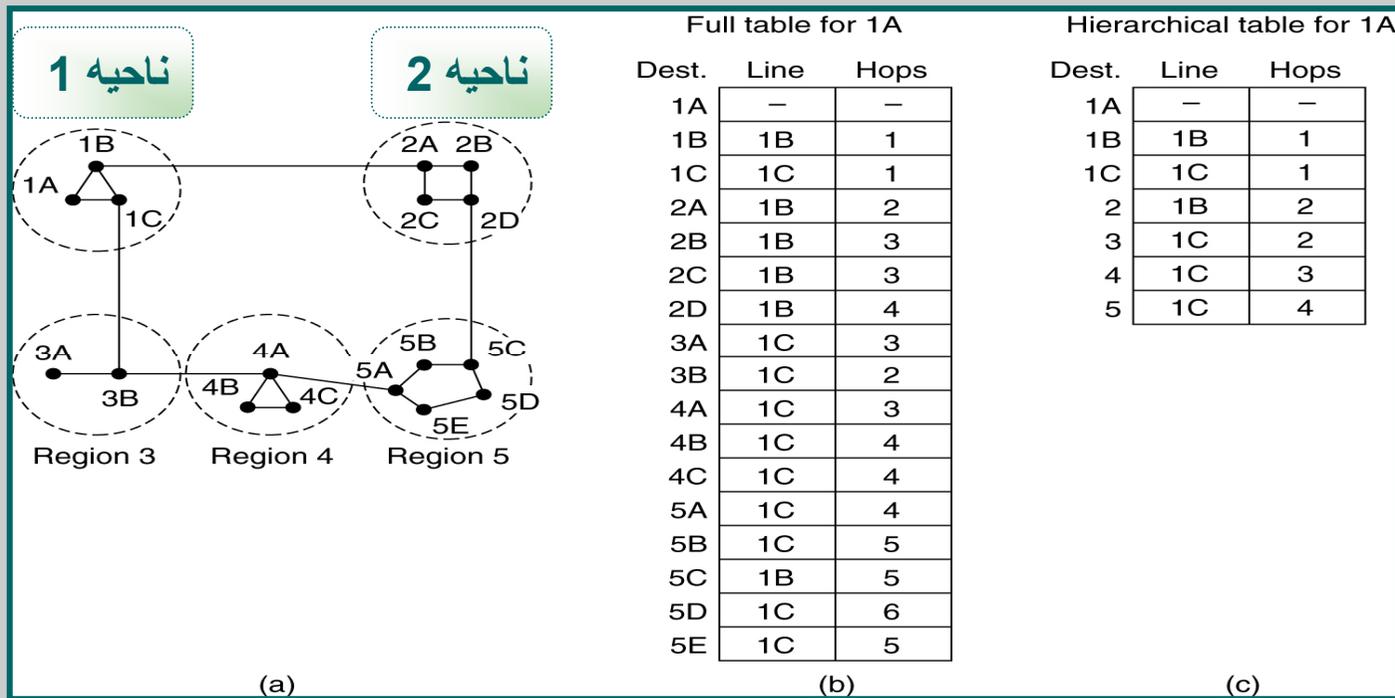
مسیریابی سلسله‌مراتبی Hierarchical Routing

رشد شبکه و زیاد شدن شبکه‌های محلی و مسیریابها، افزایش حجم جداول مسیریابی و زیاد شدن زمان لازم جهت تعیین مسیر يك بسته و در نتیجه ایجاد تأخیرهای بحرانی و کاهش کارایی شبکه

در مسیریابی سلسله‌مراتبی ، مسیریابها در گروههایی به نام "ناحیه Region" دسته‌بندی می‌شوند. هر مسیریاب فقط "نواحی" و مسیریابهای درون ناحیه خود را می‌شناسد و هیچ اطلاعی از مسیریابهای درون نواحی دیگر ندارد.

مسیریابی سلسله‌مراتبی

مشکل روش سلسله مراتبی

به دلیل مشخص نبودن کل توپولوژی زیر شبکه برای هر مسیر یاب :
ممکن است مسیر انتخابی جهت ارسال بسته به یک مسیر یاب خاص درون یک ناحیه بهینه
نباشد.

مزیت استفاده از روشهای سلسله مراتبی: صرفه جویی در اندازه جداول مسیریابی

	تعداد ناحیه Regions	تعداد دسته Clusters	تعداد حوزه Zones	تعداد مسیر یاب	تعداد رکورد در جدول
مسیریابی DV بدون سلسله مراتب	1	-	-	720	720
مسیریابی DV با سلسله مراتب دو سطحی	24	-	-	30	53
مسیریابی DV با سلسله مراتب سه سطحی	9	8	-	10	25
مسیریابی DV با سلسله مراتب سه سطحی	9	5	4	4	19

مقایسه اندازه جدول مسیریابی در روشهای سلسله مراتبی

اینترنت مجموعه‌ای از شبکه‌های خودمختار Autonomous و "مستقل" است که به نحوی به هم متصل شده‌اند.
شبکه خودمختار که اختصاراً AS نامیده می‌شود، شبکه‌ای است که تحت نظارت و سرپرستی یک مجموعه یا سازمان خاص پیاده و اداره می‌شود. مثلاً یک دانشگاه

مسئول شبکه خودمختار می‌تواند بر روی شبکه تحت نظارت خود "حاکمیت" داشته باشد یعنی می‌تواند بر روی تکتک اجزای شبکه (ماشینهای میزبان)، توپولوژی کل شبکه، سیستم عامل، طراحی زیرساخت ارتباطی و طریقه اتصال شبکه‌های محلی و نوع پروتکل مسیریابی اعمال نفوذ کرده و نظرات خود را پیاده نماید.

مسیریابی در شبکه های خود مختار

مسیریابی بسته های IP در درون یک شبکه خودمختار بیشتر تابع پارامترهایی نظیر سرعت و قابل اعتماد بودن الگوریتم مسیریابی است .

دروازه های مرزی **Border Gateway** :

مسیریابهایی که ارتباط دو شبکه خودمختار متفاوت را برقرار می کنند و تمامی ارتباطات بین شبکه های از طریق آنها انجام می شود .

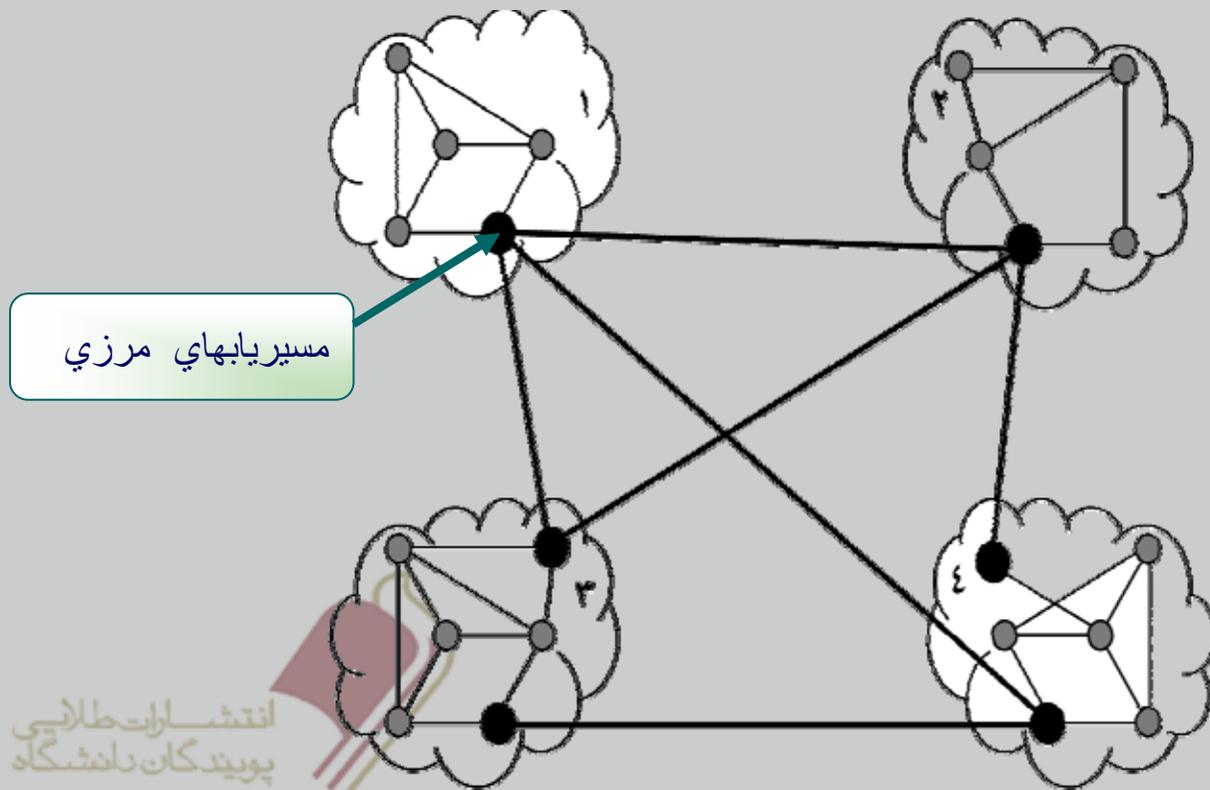
Interior Gateway **مرزی** **دروازه های**
مسیریابهایی که ارتباط دو شبکه خودمختار متفاوت را برقرار می کنند و تمامی ارتباطات بین شبکه های از طریق آنها انجام می شود.

- مسیریابهای مرزی و ساختار ارتباطی بین آنها تابع قواعد "مسیریابی برونی"
- مسیریابهای داخلی تابع الگوریتمهای "مسیریابی درونی" مرزی
- مسیریابهای مرزی = مسیریابهای BGP

مثال: اگر يك ماشين ميزبان در شبکه 1 بخواهد بسته‌اي براي ماشين

ديگر در شبکه 4 بفرستد سه مرحله مسيريابي لازم است:

- مسيريابي در درون شبکه 1 تا رسيدن بسته به مسيرياب مرزي
- مسيريابي روي خطوط ارتباطي بين شبکه‌اي تا رسيدن به شبکه 4
- مسيريابي درون شبکه 4 تا رسيدن به ماشين مقصد

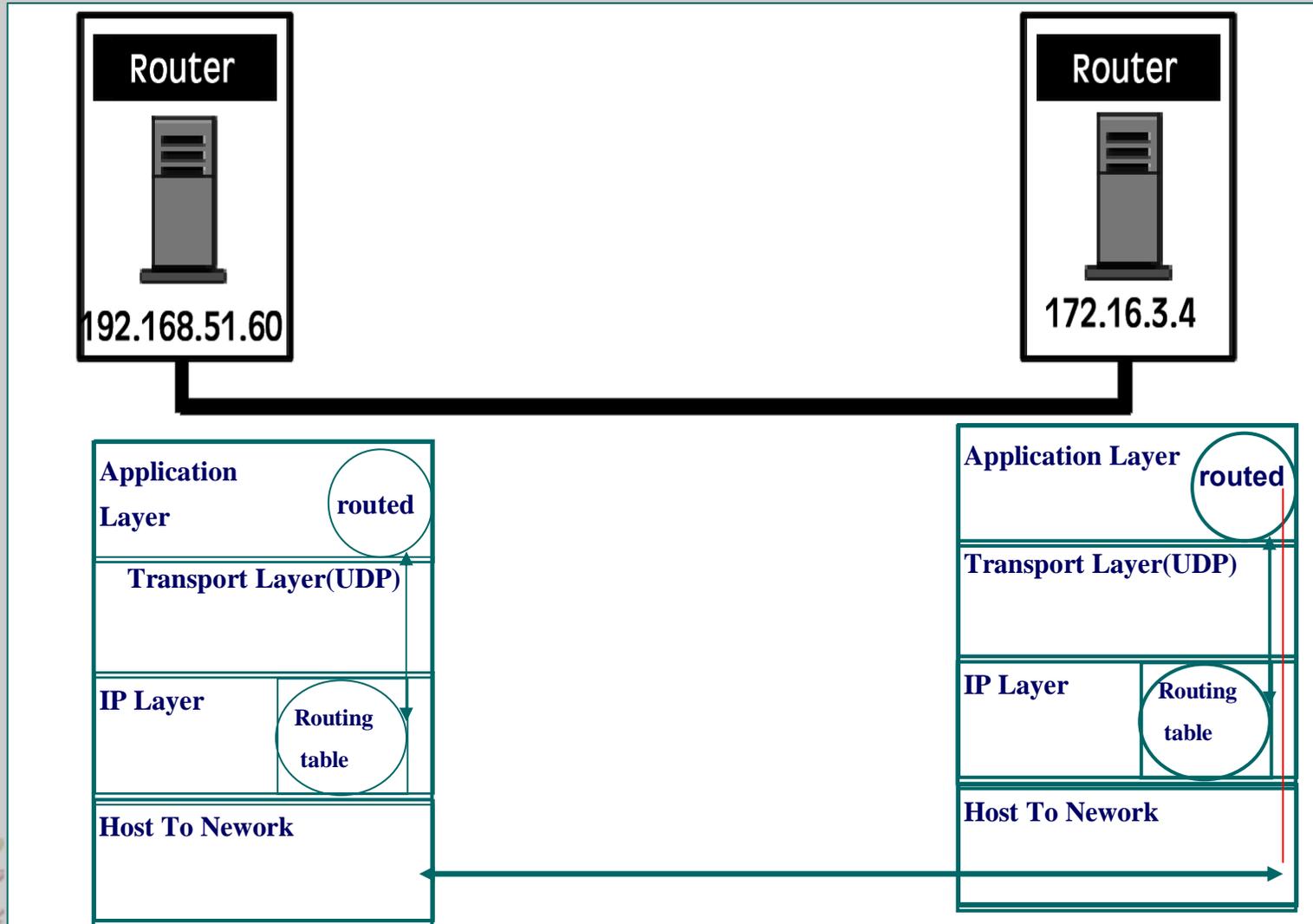
مثالي از چهار شبکه AS متصل به هم

پروتکل RIP در مسیریابی درونی : Routing Information Protocol

- اولین پروتکل مسیریابی درونی (1982)
- مبتنی بر الگوریتم بردار فاصله DV
- معیار هزینه = تعداد گام
- مبادله جداول مسیریابی هر 30 ثانیه یکبار بین مسیریابهای مجاور
- حداکثر تعداد طول مسیر = 15
- استفاده از پروتکل UDP و پورت شماره 250 جهت مبادله جداول مسیریابی

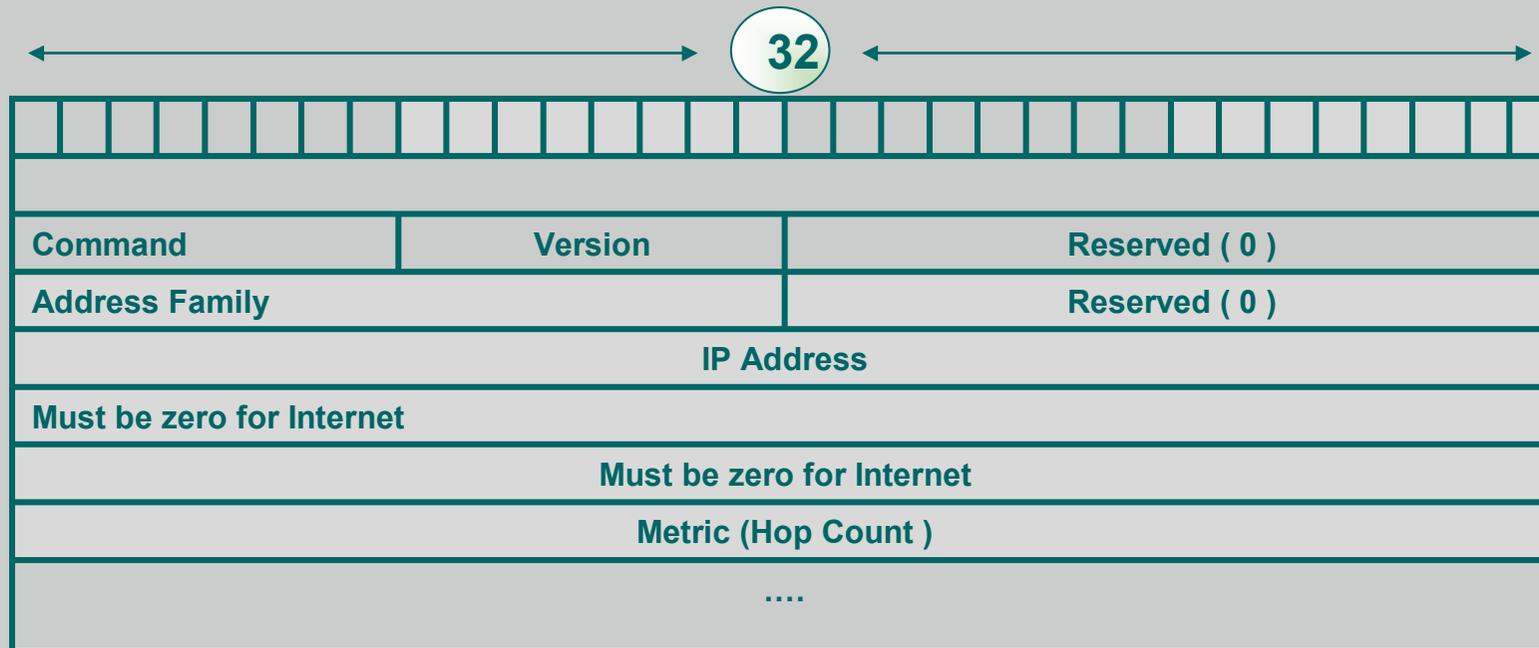

جداول مسیریابی در لایه دوم جهت مسیریابی بسته‌های IP
 مبادله جداول و عملیات به هنگام‌سازی توسط برنامه کاربردی لایه چهارم

راهنمای طلایی
 تست طلایی
 بیسک طلایی

قالب پیامها در پروتکل RIP

پروتکل OSPF در مسیریابی درونی   Open Shortest Path First

مقایسه پروتکل OSPF با RIP

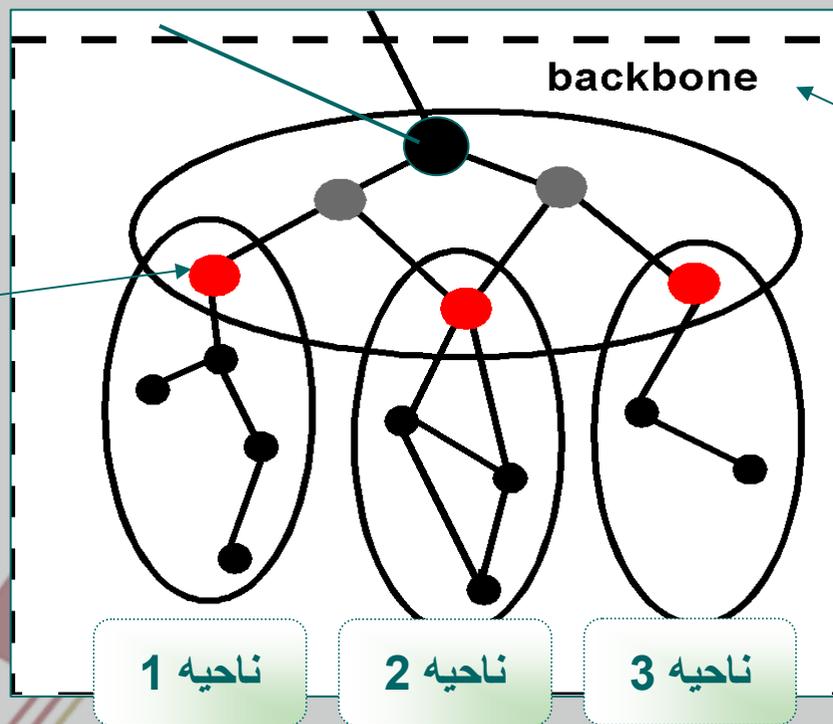
- استفاده از الگوریتم LS برای محاسبه بهترین مسیر بر خلاف پروتکل RIP و عدم وجود مشکل “شمارش تا بینهایت”
- توانایی در نظر گرفتن چندین معیار هزینه در انتخاب بهترین مسیر برخلاف پروتکل RIP
- در نظر گرفتن حجم بار و ترافیک یک مسیریاب در محاسبه بهترین مسیر بر خلاف پروتکل RIP و همگرایی سریع جداول مسیریابی در هنگام خرابی یک مسیریاب
- انتخاب مسیر مناسب برای یک بسته بر اساس نوع سرویس درخواستی با توجه به فیلد Type of Service در بسته IP بر خلاف پروتکل RIP

مقایسه پروتکل OSPF با RIP

- هدایت نکردن تمام بسته‌های ارسالی برای یک مقصد خاص، روی بهترین مسیر و ارسال درصدی از بسته‌ها روی مسیرهای در رتبه 2 و 3 و ... از نظر هزینه، برخلاف پروتکل RIP = موازنه = Load Balancing
- پشتیبانی از مسیریابی سلسله‌مراتبی برخلاف پروتکل RIP
- عدم قبول جداول مسیریابی مسیریابها توسط هر مسیریاب بدون احراز هویت ارسال‌کننده آن
- استفاده مستقیم از پروتکل IP برخلاف پروتکل RIP (استفاده از پروتکل UDP در لایه انتقال)

- تقسیم يك شبکه خود مختار به تعدادي ناحیه و اطلاع تمام مسیریابهای درون يك ناحیه از مسیریابهای هم ناحیه و هزینه ارتباط بین آنها و ذخیره آن در جدول
- ارسال جداول برای تمام مسیریابهای هم ناحیه در زمانهای بهنگامسازی

مجموعه مسیریابهای مرزی +
 مسیریابهای خارج از هر ناحیه +
 ساختار ارتباطی بین این مسیریابها

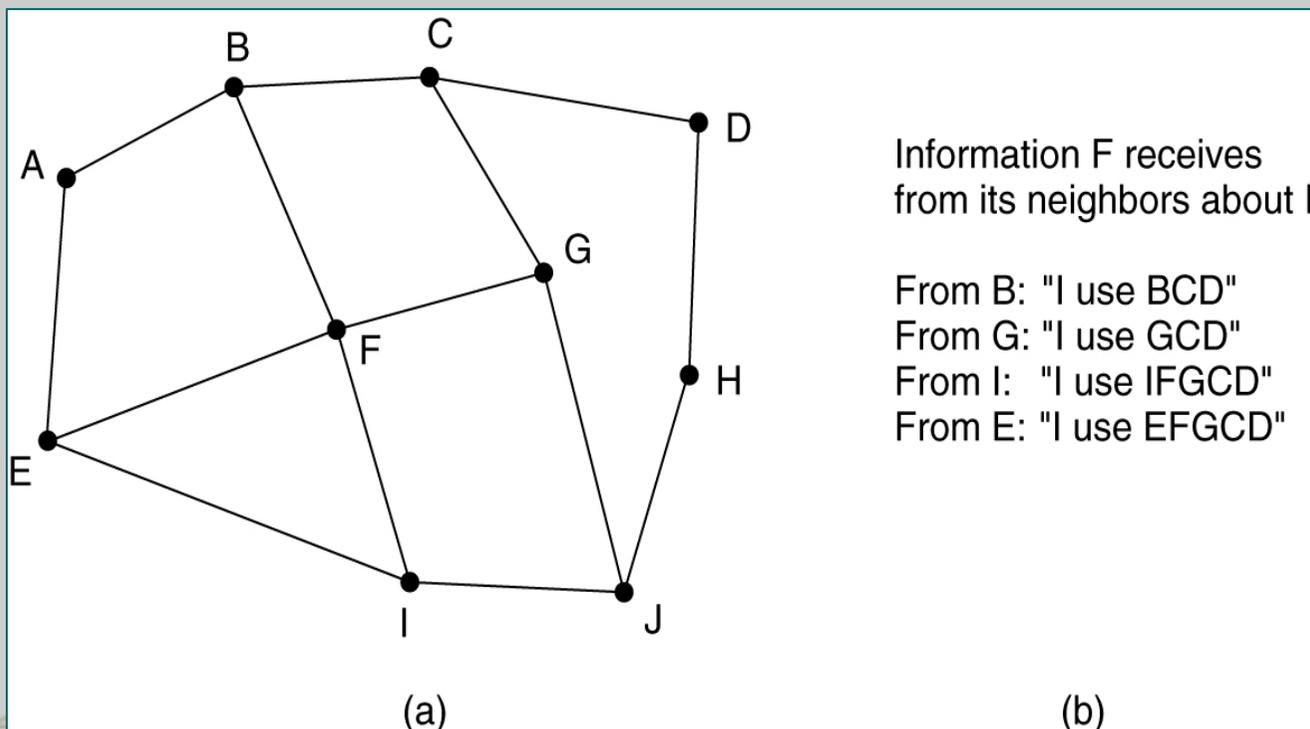
مسیریابهای مرزی
 برقرارکننده ارتباط نواحی

پروتکل BGP : پروتکل مسیریابی برونی The Exterior Gateway Routing Protocol

- الگوریتمهای مسیریابی بین شبکه‌های خود مختار در اینترنت : BGP
- به جای مبادله جداول مسیریابی و هزینه‌ها در پروتکل BGP بین مسیریابهای مجاور، ارسال فهرستی از مسیرهای کامل بین هر دو مسیریاب در شبکه برای مسیریابهای مجاور در بازه‌های زمانی T ثانیه‌ای (بدون تعیین هزینه)

دریافت اطلاعات توسط مسیریاب F در مورد مسیریاب D از مسیریابهای مجاور

تعیین مسیر رسیده از B

تعیین مسیر رسیده از G

تعیین مسیر رسیده از I

تعیین مسیر رسیده از B

الگوریتمهایی که در تبادل اطلاعات با همسایگان مسیرهای کامل را به اطلاع یکدیگر می‌رسانند:

اولاً : مشکل “شمارش تا بینهایت” را نخواهد داشت. مانند پروتکل **BGP**

ثانیاً : مسیریابهای دیگر می‌توانند بر روی کل مسیر ، بررسی‌های امنیتی ، اقتصادی ، سیاسی و ملی انجام دهند و بر اساس این پارامترها مسیر مناسب را انتخاب نمایند. مانند پروتکل **BGP**

تبادل اطلاعات مسیریابی (فهرست مسیرها) در پروتکل **BGP** در قالب پیام

انواع پیام تعریف شده در پروتکل **BGP**:

1. پیام OPEN
2. پیام KEEPALIVE
3. پیام NOTIFICATION
4. پیام UPDATE

فصل پنجم : لایه انتقال در شبکه اینترنت

هدفهای آموزشی :

- مفاهیم لایه انتقال
- مفهوم پورت و سوکت
- تشریح پروتکل TCP
- روش برقراری ارتباط در پروتکل TCP
- روش کنترل جریان داده‌ها در پروتکل TCP
- زمان سنجها و عملکرد آنها در پروتکل TCP
- پروتکل UDP

پروتکلهاي لايه انتقال

UDP

User Datagram
Protocol

TCP

Transmisson Control
Protocol

راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

لایه IP

- هدایت و مسیریابی بسته‌های اطلاعاتی از یک ماشین میزبان به ماشین دیگر
- عدم حل مشکلات احتمالی به وجود آمده برای بسته‌های IP در مسیر

لایه انتقال

- فراهم آوردن خدمات سازماندهی‌شده، مبتنی بر اصول سیستم عامل، برای برنامه‌های کاربردی در لایه بالاتر
- جبران کاستی‌های لایه IP

راهکارهای پروتکل TCP

- برقراری یک ارتباط و اقدام به هماهنگی بین مبدأ و مقصد قبل از ارسال هر گونه داده

- قراردادن شماره ترتیب برای داده‌ها
- تنظیم کد 16 بیتی کشف خطا در مبدأ و بررسی مجدد آن در مقصد جهت اطمینان از صحت داده‌ها

کاستی‌های لایه IP

- عدم تضمین درآماده‌بودن ماشین مقصد جهت دریافت بسته

- عدم تضمین در به ترتیب رسیدن بسته‌های متوالی و داده‌ها و صحت آنها

راهکارهای پروتکل TCP

کاستی‌های لایه IP

❖ قرار دادن شماره ترتیب در بسته ارسالی

❖ عدم تمایز در دریافت بسته‌های تکراری در مقصد)
(Duplication Problem

➤ استفاده از الگوریتم پویا جهت تنظیم مجموعه زمانسجها

➤ عدم تنظیم سرعت ارسال و تحویل بسته‌ها

□ قراردادن آدرس پورت پروسه فرستنده و گیرنده در سرآیند بسته ارسالی

□ عدم توزیع بسته‌ها بین پروسه‌های مختلف اجرا شده بر روی یک ماشین واحد

آدرس پورت

شماره شناسایی مشخص کننده هر پروسه برای برقراری یک ارتباط با پروسه‌ی دیگر بر روی شبکه

شماره پورتهای استاندارد

Port	Protocol	Use
21	FTP	File transfer
23	Telnet	Remote login
25	SMTP	E-mail
69	TFTP	Trivial File Transfer Protocol
79	Finger	Lookup info about a user
80	HTTP	World Wide Web
110	POP-3	Remote e-mail access
119	NNTP	USENET news

آدرس سوکت

زوج آدرس IP و آدرس پورت مشخص کننده یک پروسه یکتا و واحد بر روی هر ماشین در دنیا

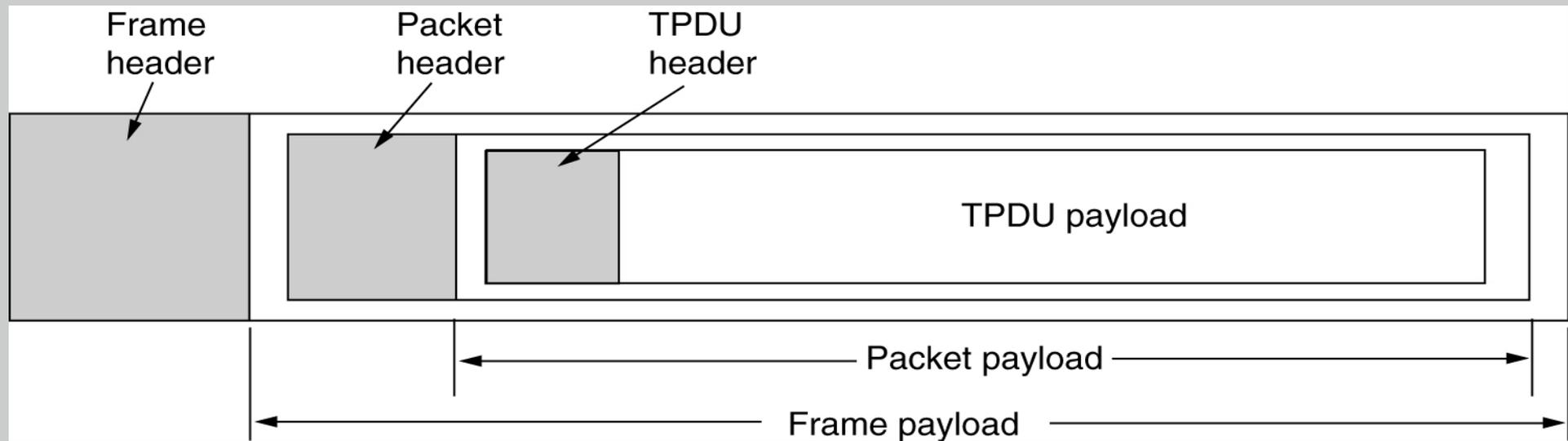
(IP Address: Port Number) = Socket Address

مثال : 193.142.22.121

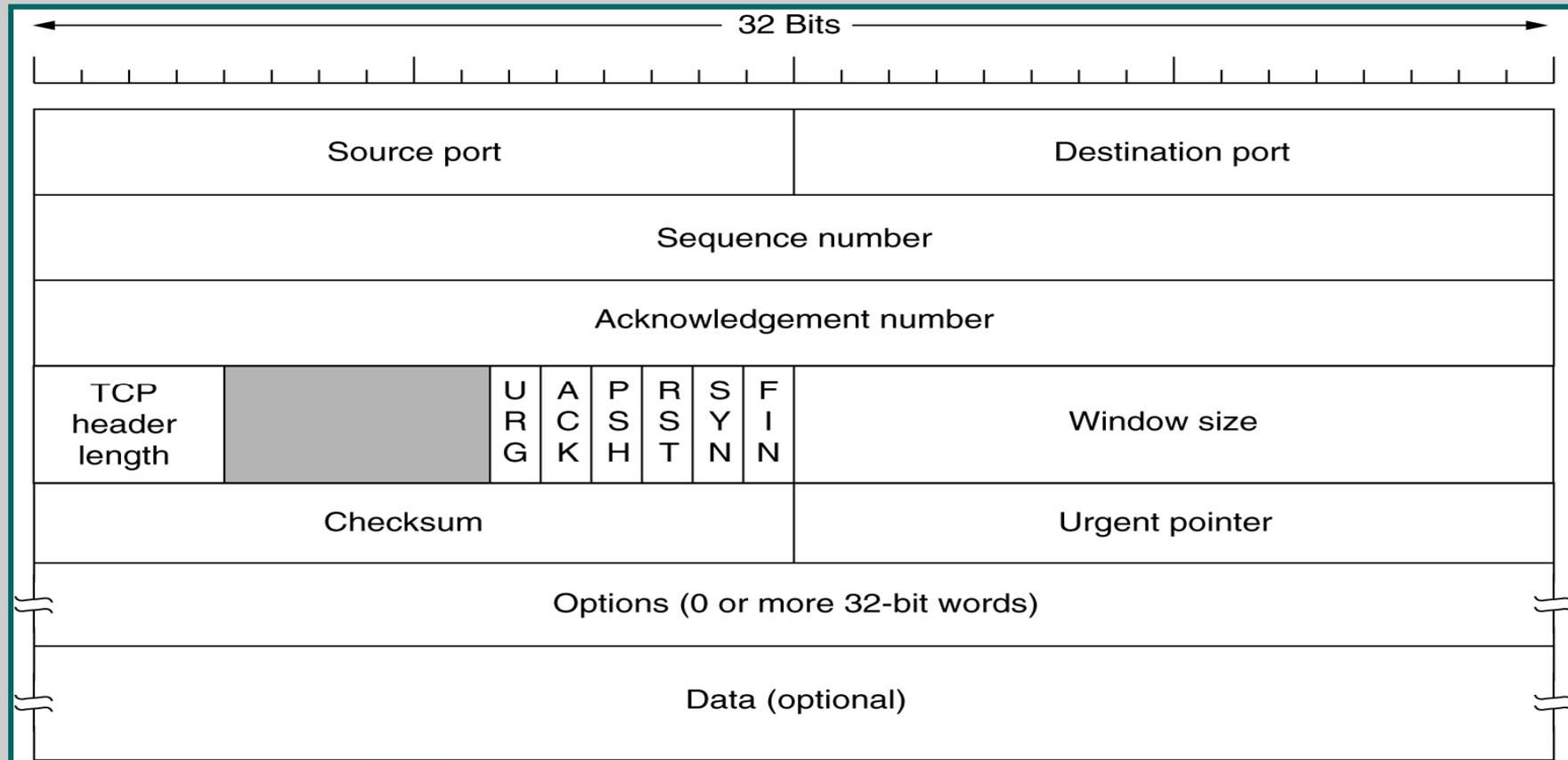
80

TPDU = Transport Protocol Data Unit = بسته تولید شده در لایه انتقال = قطعه TCP

بسته پروتکل TCP

Source Port **فیلد**

- **فیلد 16 بیتی**
- آدرس پورت پروسه مبدأ

Destination Port **فیلد**

- **فیلد 16 بیتی**
- آدرس پورت پروسه مقصد

Sequence Number **فیلد**

- **فیلد 32 بیتی**
- مشخص کننده شماره ترتیب آخرین بایت قرار گرفته شده در فیلد داده از بسته جاری

فیلد Acknowledgement Number

- فیلد 32 بیتی
- مشخص کننده شماره ترتیب بایتی که فرستنده بسته منتظر دریافت آن است

فیلد TCP Header Length

- فیلد 4 بیتی
- مشخص کننده طول سرآیند بسته TCP بر مبنای کلمات 32 بیتی
- حداقل مقدار = 5
- تعیین کننده محل شروع داده‌ها در بسته TCP

6 بیت بلااستفاده

6 بیت بلااستفاده جهت استفاده در آینده

بیتهاي Flag

6 بیتي

U	A	P	R	S	F
R	C	S	S	Y	I
G	K	H	T	N	N

URG بیت

مقدار فیلد = 1 نشان دهنده معتبر بودن مقدار موجود در فیلد Urgent Pointer

مقدار فیلد = 0 نشان دهنده نا معتبر بودن مقدار موجود در فیلد Urgent Pointer

U	A	P	R	S	F
R	C	S	S	Y	I
G	K	H	T	N	N

ACK بیت

مقدار فیلد = 1 نشان‌دهنده معتبر بودن مقدار موجود در فیلد
Acknowledgement Number

(PUSH) PSH بیت

مقدار فیلد = 1 ← نشان‌دهنده تقاضای فرستنده اطلاعات از گیرنده اطلاعات جهت بافرنکردن داده‌های موجود در بسته و تحویل سریع بسته به برنامه‌های کاربردی به منظور انجام پردازشهای بعدی

RST بیت

مقدار فیلد = 1 ← نشان‌دهنده قطع ارتباط به صورت یکطرفه و ناهماهنگ

بیت SYN

تغییر مقدار این فیلد جهت برقراری ارتباط توسط ماشین

روند برقراری ارتباط TCP

الف) تنظیم بیت‌های SYN=1 و ACK=0 توسط شروع کننده ارتباط در یک بسته TCP بدون داده (تقاضای برقراری ارتباط = Connection Request)

ب) تنظیم بیت‌های SYN=1 و ACK=1 در صورت قبول طرف دریافت‌کننده بسته تقاضای برقراری ارتباط به برقراری ارتباط

هنمای طلایی

تسلیت طلایی

بیک طلایی

پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

بیت FIN

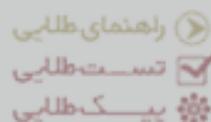
مشخص کننده قطع و پایان ارسال اطلاعات هنگام اتمام داده های ارسالی توسط طرفین با 1 نمودن مقدار این بیت هنگام ارسال آخرین بسته

قطع کامل ارتباط: 1 نمودن مقدار این فیلد توسط هر دو ماشین فرستنده و گیرنده

قطع ارتباط یکطرفه: 1 نمودن مقدار این فیلد توسط یکی از طرفین ارتباط

فیلد Windows Size

مشخص کننده مقدار ظرفیت خالی فضای بافر گیرنده

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

Checksum فیلد

- فیلد 16 بیتی
- حاوی کد کشف خطا

طریقه محاسبه کد کشف خطا

- تقسیم کل بسته TCP به قالبهای 16 بیتی (منهای قسمت Checksum)
- ایجاد یک سرآیند فرضی و تقسیم آن به صورت کلمات 16 بیتی
- جمع تمامی کلمات در مبنای مکمل 1 و منفی نمودن عدد حاصل در مبنای مکمل 1 و قرارگرفتن عدد حاصل در فیلد Checksum

جمع کل کلمات 16 بیتی موجود در بسته TCP + سرآیند
فرضی = 0 ← عدم بروز خطا در حین ارسال داده‌ها

ساختار سرآیند فرضی

- 32 بیت آدرس IP ماشین مبدأ
- 32 بیت آدرس IP ماشین مقصد
- یک فیلد 8 بیتی کاملاً صفر
- فیلد 8 بیتی پروتکل که برای پروتکل TCP = 6
- فیلد TCP Segment Length = طول کل بسته TCP

Source IP Address																															
Destination IP Address																															
00000000								00000110								TCP Segment Length															

فیلد Urgent Pointer

اشاره گر به موقعیت داده‌های اضطراری موجود در بسته TCP

فیلد Option

- فیلد اختیاری
- شامل مقدار حداکثر طول بسته
- قراردادن کدهای بی ارزش در این فیلد به جهت آنکه طول بسته ضربی از 4 باقی بماند

روش برقراري ارتباط در پروتکل TCP

روش دست تکاني سه مرحله‌اي

مرحله اول:

- ارسال یک بسته TCP خالي از داده از طرف شروع‌کننده ارتباط با بيتهاي $SYN=1$ و $ACK=0$ و قراردادن عدد X درون فيلد شماره ترتيب

- اعلام شروع ترتيب داده‌هاي ارسالي از $X+1$ به ماشين طرف مقابل
- پيشگيري از مساوي بودن شماره ترتيب داده‌هاي ارسالي با انتخاب مقدار X به صورت تصادفي

روش دست تکانی سه مرحله‌ای

مرحله دوم:

- رد تقاضای برقراری ارتباط: ارسال بسته‌ای خالی با بیت $RST=1$
- قبول تقاضای برقراری ارتباط: ارسال بسته خالی با مشخصات زیر از طرف گیرنده بسته تقاضا:

• بیت $SYN = 1$

• بیت $ACK = 1$

• Acknowledgement = $x+1$

• Sequence Number = y

روش دست تکانی سه مرحله‌ای

مرحله سوم:

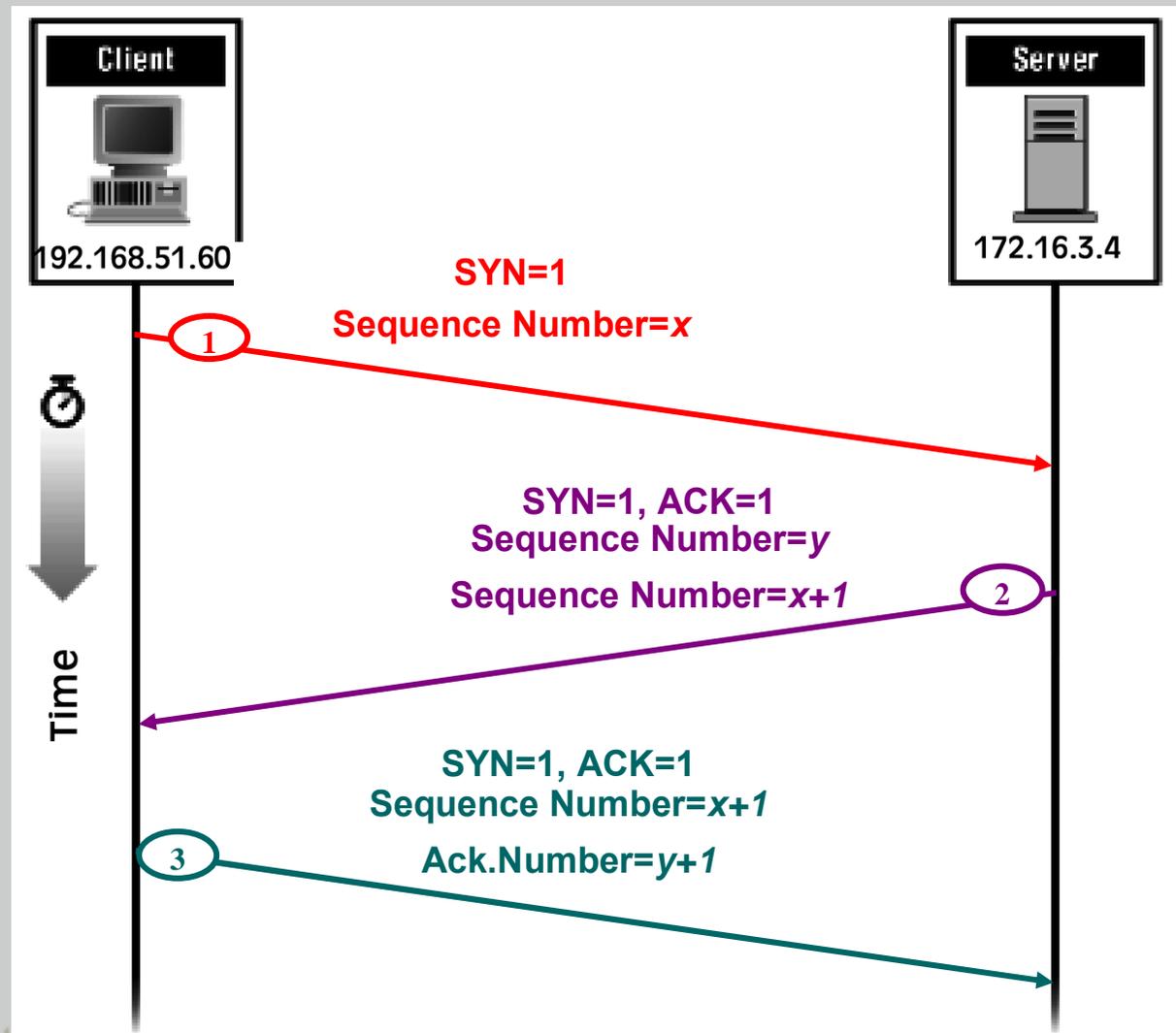
تصدیق شروع ارتباط از طرف شروع‌کننده ارتباط با قراردادن مقادیر زیر در بیت‌های:

$$\text{SYN} = 1 \bullet$$

$$\text{ACK} = 1 \bullet$$

$$\text{Acknowledgement Number} = y + 1 \bullet$$

$$\text{Seq. No} = x + 1 \bullet$$

مراحل دست تکانی سه مرحله ای برای برقراری ارتباط در پروتکل TCP

روند خاتمه ارتباط TCP

- ارسال بسته TCP با بیت $FIN = 1$ از طرف درخواست‌کننده اتمام ارسال
- موافقت طرف مقابل با اتمام ارتباط یکطرفه و ادامه ارسال داده توسط آن
- قطع ارتباط دو طرفه با یک نمودن مقدار بیت FIN در آخرین بسته ارسالی و تصدیق پایان ارتباط از طرف مقابل

کنترل جریان در پروتکل TCP

- استفاده از بافر جهت کنترل جریان داده‌ها در پروتکل TCP
- بافر شدن داده‌ها قبل از ارسال به برنامه کاربردی لایه بالاتر
- امکان عدم دریافت و ذخیره داده‌ها توسط برنامه کاربردی در مهلت مقرر و پر شدن بافر
- اعلام حجم فضای آزاد بافر در فیلد **Window** در هنگام ارسال بسته TCP به طرف مقابل
- ایجاد یک ساختمان داده خاص به ازای هر ارتباط برقرار شده TCP و نگهداری اطلاعاتی از آخرین وضعیت ارسال و دریافت جریان داده‌ها = ساختمان داده بلوک نظارت بر انتقال = **TCB**
Transmission Control Block =

نام متغیر	توضیح
متغیرهای نظارت بر ارسال داده‌ها	
SND.UNA	شماره ترتیب آخرین بسته ای که ارسال شده ولی هنوز پیغام Ack آن برنگشته است.
SND.NXT	شماره ترتیب آخرین بایت که داده ها از آن شماره به بعد در بسته بعدی که باید ارسال شود.
SND.WND	میزان فضای آزاد در بافر ارسال
SND.UP	شماره ترتیب آخرین داده های اضطراری که تحویل برنامه کاربردی شده است.
SND.WL1	
SND.WL2	
SND.PUSH	شماره ترتیب آخرین داده هایی که باید آنی به برنامه کاربردی گسیل (Push) شود.
SND.ISS	مقدار اولیه شمارنده ترتیب داده های دریافتی که در حین ارتباط بر روی آن توافق می‌شود.
متغیرهای نظارت بر دریافت داده‌ها	
RCV.NXT	شماره ترتیب آخرین بایت در بسته بعدی که از آن شماره به بعد انتظار دریافت آنرا دارد.
RCV.WND	میزان فضای آزاد در بافر دریافت
RCV.UP	شماره ترتیب آخرین داده های اضطراری که برای برنامه طرف مقابل ارسال شده است.
RCV.IRS	مقدار اولیه شمارنده ترتیب داده های ارسالی که در حین ارتباط بر روی آن توافق می‌شود.

فرستنده

Server

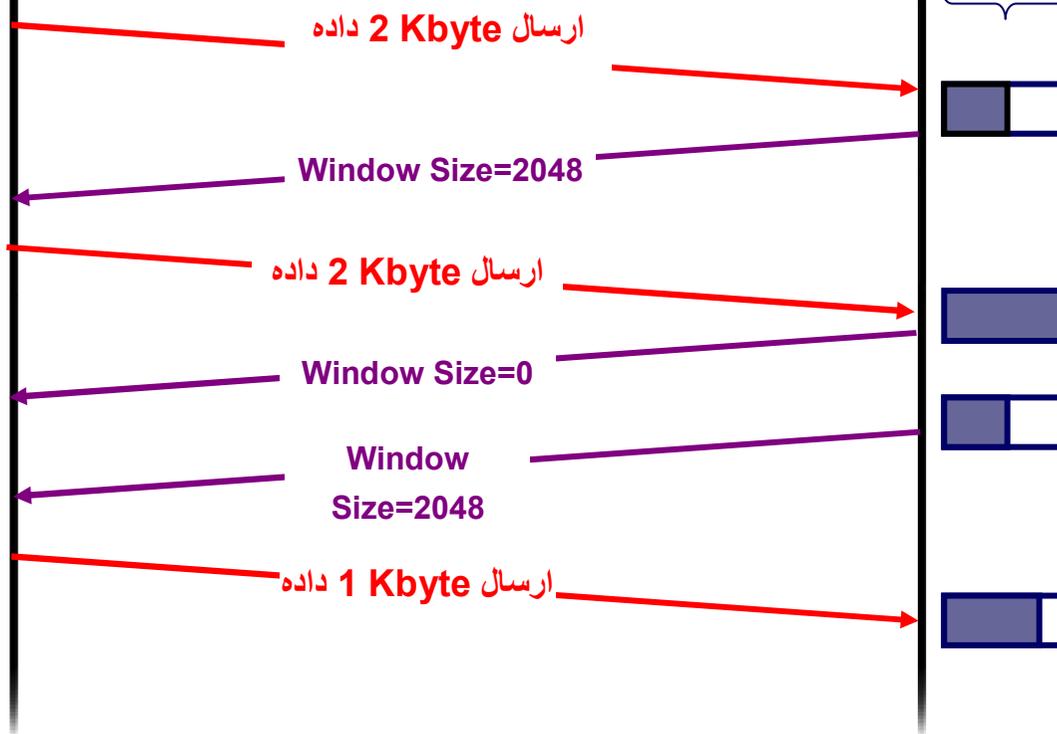

گیرنده

فرستنده متوقف می شود

فرستنده مجدداً احیا می شود

فضای بافرگیرنده

4 Kbyte

گیرنده 2KB از بافر میخواند

زمان سنجها در پروتکل TCP

TCP Timer

وابستگی عملکرد صحیح پروتکل TCP به استفاده درست از
زمان سنجها

زمان سنجها

Retransmission Timer

Keep-Alive Timer

Persistence Timer

Quite Timer

Idle Timer

زمان سنج Retransmission Timer

پس از برقراري ارتباط و ارسال بسته براي پروسه مقصد, زمان سنجي (RT) با مقدار پيش فرض تنظيم و فعال مي‌گردد و شروع به شمارش معكوس مي‌نمايد كه اگر در مهلت مقرر پيغام دريافت بسته (Ack) نرسيد رخداد انقضاي زمان تكرر روي داده و ارسال مجدد بسته صورت گيرد.

**Retransmission
Timeout Event**

عملکرد این زمان سنج **Retransmission Timer** بسیار ساده است اما مشکل در اینجاست که:

- 1- عمل ارسال مجدد یک بسته چند بار باید تکرار شود؟
- 2- مقدار پیش فرض زمان سنج چه مقدار باشد؟

بهترین راه تنظیم زمان سنج : روشهای افقی و پویا

الف) ایجاد یک متغیر حافظه یه نام RTT و مقداردهی آن
هنگام برقراری یک ارتباط TCP

ب) تنظیم یک زمان سنج به ازای ارسال هر بسته و اندازه
زمان رفت و برگشت پیغام دریافت بسته $M =$

الگوریتم **Jacobson**

ج) بهنگام شدن مقدار پیش فرض زمان سنج از رابطه:

$$RTT_{new} = RTT_{old} + 4 * D_{new}$$
$$D_{new} = \alpha * D_{old} + (1 - \alpha) * (RTT_{old} - M)$$
$$\alpha = 7/8$$

مقدار اولیه D می تواند صفر باشد.

Keep-Alive Timer

- توقف ارسال اطلاعات و عدم تبادل داده علی رغم فعال و باز بودن ارتباط TCP
- قطع ارتباط یکی از طرفین به دلیل خرابی سخت افزاری و یا نرم افزاری

جهت تعیین این دو حالت

ارسال بسته TCP خالی از داده از طرف فرستنده اطلاعات برای مقصد با استفاده از زمان سنج **Keep-Alive Timer** (زمان پیش فرض بین 5 تا 45 ثانیه)

عدم بازگشت پیغام دریافت

قطع ارتباط به صورت یکطرفه و آزاد نمودن تمام بافرها

بازگشت پیغام دریافت از طرف مقصد

ارتباط TCP باز و فعال است

• مقدار فضاي بافر آزاد يکي از طرفين ارتباط صفر ($\text{Window Size} = 0$) متوقف شدن پروسه طرف مقابل

• خالي شدن مقداري از فضاي بافر پر شده بعد از مدتي علامت آزاد شدن فضاي بافر جهت احياي پروسه بلوکه و متوقف شده توسط سيستم عامل و شروع و ادامه ارسال پروسه متوقف شده

Persistence Timer

ارسال بسته TCP در فواصل زماني منظم با استفاده از زمان سنج Persistence Timer پس از آزاد شدن فضاي بافر براي پروسه بلوکه شده جهت احيا و ادامه ارسال داده توسط آن

Quite Timer

هنگام بسته شدن یک ارتباط TCP با شماره پورت خاص تا مدت زمان معینی که زمان سنج Quite Timer تعیین می نماید (مقدار پیش فرض = 30 تا 120 ثانیه) هیچ پروسه ای اجازه استفاده از شماره پورت بسته شده را ندارد.

جهت رسیدن بسته های سرگردان ناشی از ارتباط
پایان یافته موجود در شبکه به مقصد

Idle Timer

اگر تلاش برای تکرار ارسال یک بسته بیش از حد متعارف انجام شود ارتباط TCP را بصورت یکطرفه رها کرده و قطع می نماید. مقدار معمول آن 360 ثانیه است.

پروتکل UDP

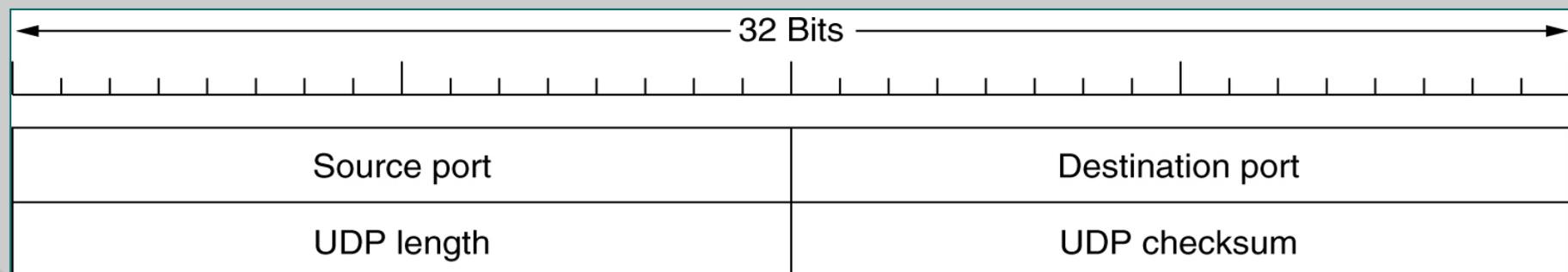
ارسال بسته به مقصد بدون اطمینان
از برقراری ارتباط و آماده بودن
ماشین مقصد

• پروتکل بدون اتصال (Connectionless)

• پروتکل ساده و سریع

• کاربرد در سیستم های DNS و TFTP

بسته UDP

فیلدهای بسته UDP

فیلد Source Port

- فیلد 16 بیتی
- مشخص کننده آدرس پورت پروسه مبدأ

فیلد Detination Port

- فیلد 16 بیتی
- مشخص کننده آدرس پورت پروسه مقصد

فیلد UDP Length

- فیلد 16 بیتی
- طول بسته UDP بر حسب بایت (شامل سرآیند و داده‌ها)

فیلد UDP Checksum

- فیلد 16 بیتی
- درج کد کشف خطا در این فیلد
- فیلد اختیاری (جهت ارسال دیجیتال صدا و تصویر مقدار تمام بیتها صفر)

مناسبتترین کاربرد پروتکل UDP = پروسه هایی که عملیات آنها مبتنی بر یک تقاضا و یک پاسخ می باشد.

مانند : سیستم DNS

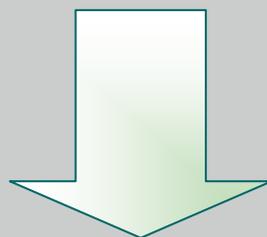
ماشینهای Little Edition و Big Edition

ماشینهای **Big Endian** : ماشینهایی که ابتدا بایت پر ارزش و سپس بایت کم ارزش را ذخیره میکنند مثل کامپیوترهای سری **SUN**

ماشینهای **little Endian** : ماشینهایی که ابتدا بایت کم ارزش و سپس بایت پر ارزش را ذخیره میکنند مثل کامپیوترهای شخصی با پردازنده سری **80X86** و پنتیوم

تشکیل بسته‌های IP ابتدا در حافظه و ارسال از طریق سخت افزار شبکه ~~دریافت بسته IP~~
ارسالی از یک ماشین Big Endian به یک ماشین Little Endian و یا برعکس ~~تویض~~
بایتها و فاقد ارزش بودن محتوی بسته دریافتی

پروتکل TCP/IP ، استاندارد ماشین‌های Big Endian را مبنای قرار داده است

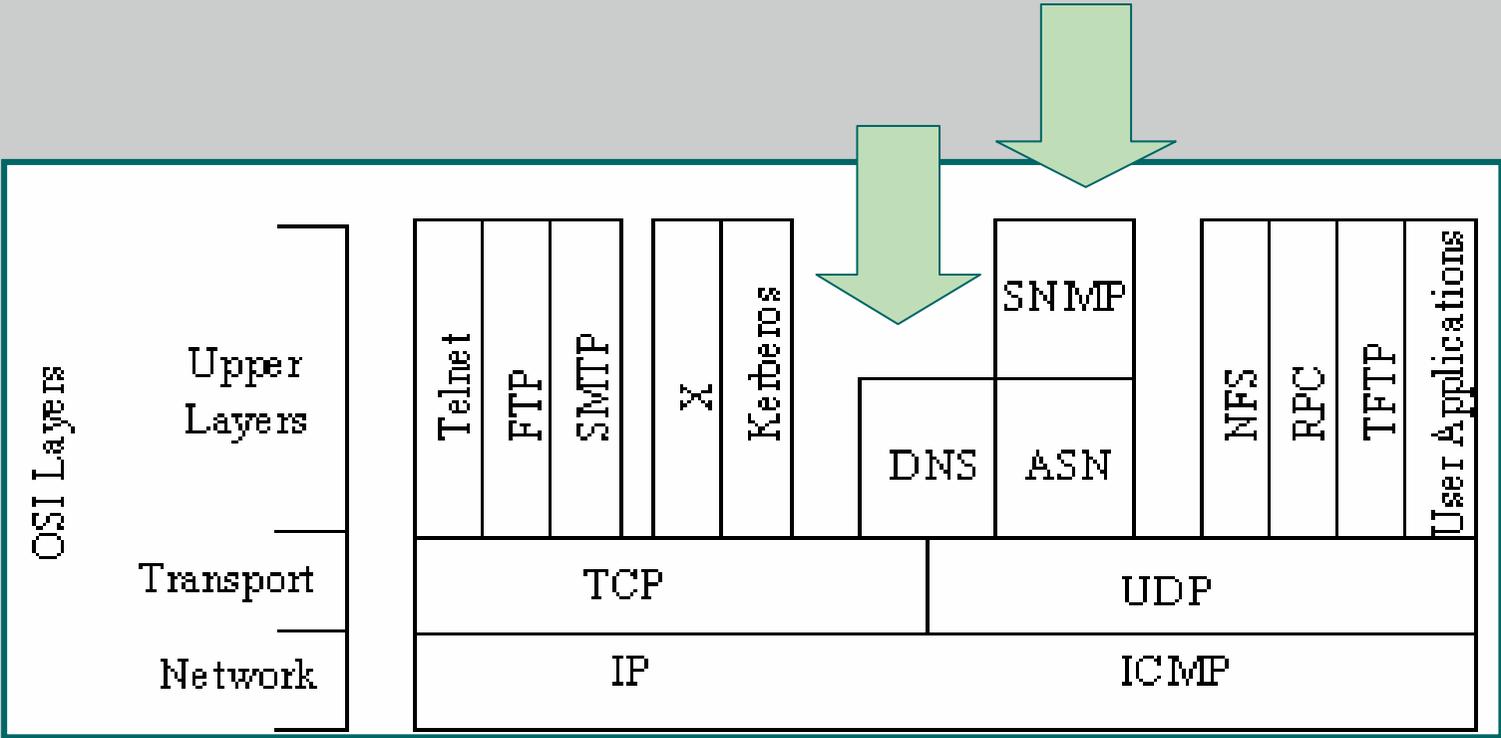
فصل ششم: سرویس دهنده‌های نام حوزه DNS و اصول مدیریت شبکه SNMP

هدفهای آموزشی:

- اصول سرویس دهنده‌های نام
- مفهوم نام حوزه و سلسله مراتب نام
- روشهای جستجو در سرویس دهنده‌های نام
  - ❖ پرس‌وجوی تکراری
  - ❖ پرس‌وجوی بازگشتی
  - ❖ پرس‌وجوی معکوس
- ساختار بانک اطلاعاتی در سرویس دهنده‌های نام
- قالب پیام در سرویس دهنده‌های نام حوزه
- اصول مدیریت شبکه در اینترنت
- اصول پروتکل SNMP

SNMP و DNS

سرویس دهنده نامهای حوزه (Domain Name System)

آدرسها در دنیای واقعی = آدرسهای اینترنت = آدرسهای نمادین = نام حوزه

مانند: www.ibm.com

ترجمه آدرسهای نمادین به آدرسهای IP

(1) روش متمرکز: - تعریف تمام نامها و آدرسهای IP معادل در یک فایل به نام `hosts.txt`

- استفاده از فایل `hosts.txt` جهت ترجمه یک نام نمادین به آدرس IP معادل آن توسط تابع مترجم نام موجود در هر ماشین میزبان

کاربرد در شبکه ARPANET

و شبکه های کوچک و داخلی

2) DNS یا سیستم نامگذاری حوزه:

- روشی سلسله مراتبی
- توزیع بانک اطلاعاتی مربوط به نامهای نمادین و معادل IP آنها در کل شبکه اینترنت
- معرفی این سیستم در سال 1984
- کاربرد در شبکه‌های بزرگ مانند اینترنت

روش ترجمه نام در DNS

- فراخوانی تابع تحلیلگر نام **Name Resolver** توسط برنامه کاربردی
- پارامتر ورودی تابع تحلیلگر نام آدرس نمادین
- ارسال بسته **UDP** (بسته درخواست) به آدرس یک سرویس‌دهنده **DNS** (به صورت پیش فرض مشخص می‌باشد) توسط تابع
- تحویل آدرس **IP** معادل با آدرس نمادین از طرف سرویس‌دهنده به تابع تحلیلگر
- تحویل آدرس **IP** به برنامه کاربردی درخواست‌کننده

نام حوزه

- تشکیل نام حوزه از بخشهایی به نام سطح
- تفکیک سطحها در نام حوزه با علامت .
- اشاره هر سطح از نام حوزه به یک قسمت از بانک اطلاعاتی توزیع شده
- تحلیل یک نام حوزه از سطوح سمت راست به چپ جهت پیدا نمودن سرویس‌دهنده متناظر

مثال :

www.yahoo.com

www.president.ir

هفت حوزه عمومي

.edu

موسسات علمي يا دانشگاهي
educational

.Com

موسسات اقتصادي و تجاري
commercial

.gov

آژانسهاي دولتي آمريکا
government

.net

ارائه دهندگان خدمات شبکه
Network Service provider

.int

سازمانهاي بين المللي
international

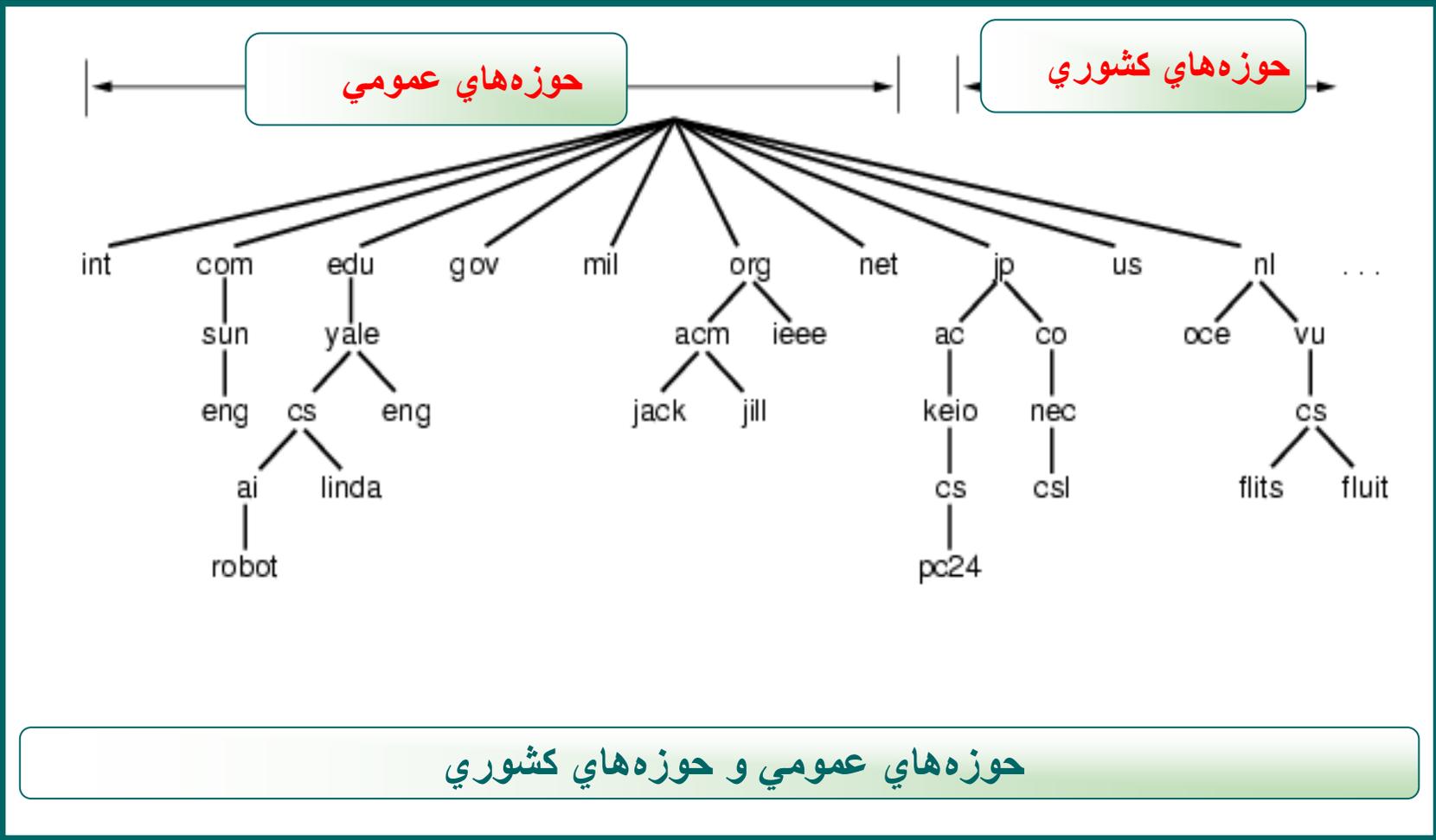
.org

سازمانهاي غير انتفاعي
organization

.mil

سازمانهاي نظامي دنيا
military

روشهاي جستجو در سرويس دهندههاي نام

Iterative Query

• پرسوجوي تکراري

Recursive Query

• پرسوجوي بازگشتي

Reverse Query

• پرسوجوي معکوس

پرس و جوي تکراري

- حجم عمده عمليات بر عهده سرويس دهنده محلي

- داشتن آدرس ماشين **Root** به عنوان نقطه شروع توسط سرويس دهنده محلي

- ترجمه نام به آدرس **IP** بعد از دريافت تقاضاي تبديل نام توسط سرويس دهنده محلي و ارسال آن به تقاضا کننده در صورت امکان

- در غير اين صورت ارسال يك تقاضا براي **DNS** سطح بالا جهت ترجمه نام

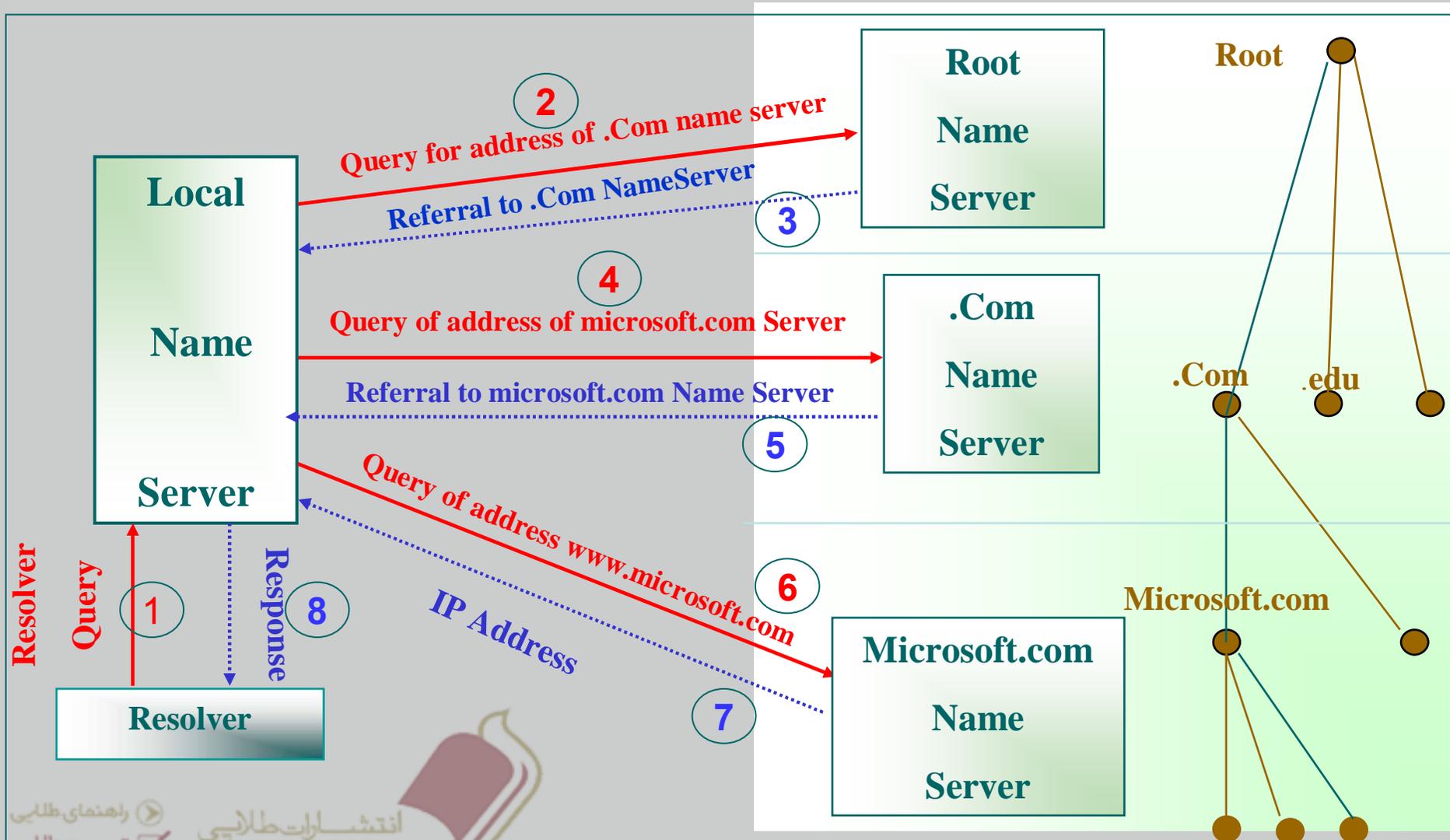
- معرفي آدرس ماشين ديگر به سرويس دهنده محلي جهت ترجمه نام مورد نظر توسط سرويس دهنده سطح بالا

- ارسال تقاضا از طرف سرويس دهنده محلي به سرويس دهنده معرفي شده در مرحله قبل

- ترجمه نام حوزه توسط سرويس دهنده نام در غير اين صورت برگرداندن آدرس سرويس دهنده سطح پايين تر به سرويس دهنده محلي

- ادامه اين روند تا ترجمه نام حوزه به آدرس **IP** توسط **DNS** نهايي

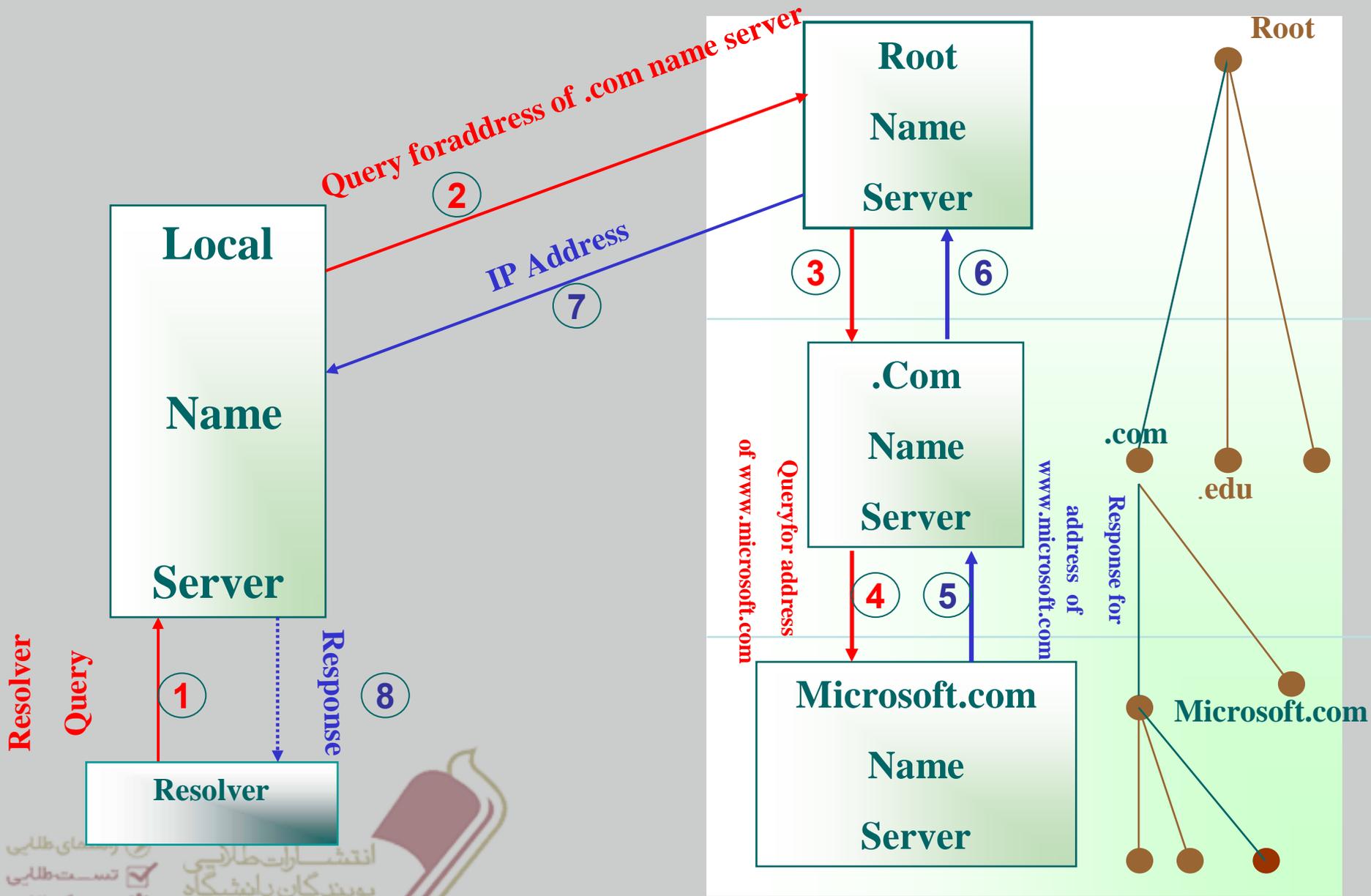
ترجمه نام www.microsoft.com به روش پرس و جوي تكراري

پرس و جوي بازگشتي

- ارسال تقاضاي تبديل نام به روش UDP به سرويس‌دهنده محلي از طرف تابع سيستمي تحليل نام
- برگرداندن مقدار معادل IP در صورت موجودبودن در بانك اطلاعاتي مربوط به سرويس‌دهنده محلي
- در صورت نبود معادل IP نام حوزه در بانك اطلاعاتي سرويس‌دهنده محلي، ارسال تقاضاي ترجمه آدرس توسط خود سرويس‌دهنده به سرويس دهنده سطح بالاتر
- پيگيري ترجمه آدرس به همين ترتيب توسط سرويس‌دهنده‌هاي سطوح مختلف و به دست آوردن آدرس IP معادل

در روش پرس‌وجوي بازگشتي ماشين سرويس‌دهنده محلي اين مراحل متوالي را نمي‌بيند و هيچ كاري جز ارسال تقاضاي ترجمه يك آدرس برعهده ندارد و پس از ارسال تقاضا براي سرويس‌دهنده سطح بالا منتظر خواهد ماند.

ترجمه نام www.microsoft.com به روش پرس و جوی بازگشتی www.kjgolden.com

پرس و جوي معكوس

- داشتن آدرس IP يك ماشين و نياز به پيدا كردن نام نمادين معادل با آن توسط سرويس دهنده DNS
- انجام يك جستجوي وقت گير و كامل جهت پيدا نمودن نام نمادين

روش كار:

- ارسال يك تقاضا توسط سرويس دهنده محلي براي DNS متناظر با شبكه اي كه مشخصه آن در آدرس IP موجود است .
- ارسال تقاضاي مربوطه توسط DNS مربوط به شبكه به سرويس دهنده هاي متناظر با هر زير شبكه
- برگرداندن نام نمادين حوزه معادل با آدرس IP

ساختار بانک اطلاعاتی سرویس دهنده‌های نام

اجزای سرویس دهنده نام

پروسه سرویس دهنده

بانک اطلاعاتی

پروسه سرويس دهنده

- برنامه اجرائي جهت پردازش تقاضاهاي ترجمه نام از ماشينهاي ديگر و ارسال پاسخ مناسب براي تقاضا دهنده
- استاندارد بودن قالب هر تقاضا در شبکه اينترنت جهت ارسال تقاضا و دريافت پاسخ توسط هر ماشين فارغ از ساختار و سيستم عامل آن

بانك اطلاعاتي

- نخيره داده‌هاي لازم براي تحليل يك نام نمادين در بانك اطلاعاتي
- يكسان نبودن ساختار بانك اطلاعاتي در سرويس‌دهنده‌هاي گوناگون
- بانك اطلاعاتي = بانك ركوردهاي منبع = فايل Resource Records = RR

فايل RR

- نگهداري در حافظه اصلي جهت بالابردن سرعت جستجو
- فايل متني
- در نظرگرفتن زمان اعتبار براي هر ركورد درون فايل

نمونه‌های ساختار کوردهای فایل RR

Domain Name	Time to live	Class	Type	Value
-------------	--------------	-------	------	-------

Domain Name	Type	Class	Time to Live	Length	Value
-------------	------	-------	--------------	--------	-------

Domain Name

مشخص کننده نام حوزه یا نام مربوط به يك ماشين (نام نمادين)

Time to Live

نشان دهنده مدت اعتبار رکورد (بر حسب ثانيه)
مقدار فيلد معمولاً 86400 ثانيه

Class

این فيلد مشخص مي کند که ماهیت نام نمادين مربوط به چه شبکه اي است

کلاس IN ← رکورد مربوط به يك نام در شبکه اینترنت

کلاس CHAOS

کلاس Hesiod

Type

مشخص کننده نوع رکورد

Type	Meaning	Value
SOA	Start of Authority	Parameters for this zone
A	IP address of a host	32-Bit integer
MX	Mail exchange	Priority, domain willing to accept email
NS	Name Server	Name of a server for this domain
CNAME	Canonical name	Domain name
PTR	Pointer	Alias for an IP address
HINFO	Host description	CPU and OS in ASCII
TXT	Text	Uninterpreted ASCII text

انواع رکوردهای اصلی در بانک اطلاعاتی DNS

;Authoritative data for cs.vu.nl
cs.vu.nl. 86400 IN SOA star boss (952771,7200,2419200,86400)
cs.vu.nl. 86400 IN TXT "Faculteit wiskunde en informatica"
cs.vu.nl. 86400 IN TXT "Virje universiteit Amsteradam"
cs.vu.nl. 86400 IN MX 1 zephyr.cs.vu.nl.
cs.vu.nl. 86400 IN MX 2 top .cs.vu.nl.

flits.cs vu.nl. 86400 IN HINFO SUN UNIX
flits.cs vu.nl. 86400 IN A 130.37.231.165
flits.cs vu.nl. 86400 IN A 192.31.231.165
flits.cs vu.nl. 86400 IN MX 1 flits.cs.vu.nl
flits.cs vu.nl. 86400 IN MX 2 zephyr .cs.vu.nl
flits.cs vu.nl. 86400 IN MX 3 top.cs.vu.nl
www.cs.vu.nl. 86400 IN CNAME star.cs.vu.nl
ftp.cs.vu.nl. 86400 IN CNAME zephyr.cs. vy.nl

rowboat IN A 130.37.56.201
IN MX 1 rowboat
IN MX 2 zephyr

little-sister IN A 130.37.62.23
IN HINFO Mac MacOS

laserjet IN A 192.31.231.216
IN HINFO "HP LaserJet IIISi Proprietary"

نمونه فایل RR در يك سرويس دهنده نام

قالب پیامهای پرس و جو در سرویس دهنده های نام

- بخش سرآیند پیام
- بخش پرسش
- بخش پاسخ
- بخش اطلاعات ناحیه
- بخش اطلاعات اضافی

Header

Question

Answer

Authority

Additional

فیلدهای بخش سرآیند پیام

ID							
QR	OpCode	AA	TC	RD	RA	Z	RCODE
QDCOUNT							
ANCOUNT							
NSCOUNT							
ARCOUNT							

فیلدهای بخش پرسش پیام

Domain Name (QNAME)

Type of query (QTYPE)

Class of query (QCLASS)

راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

فیلدهای بخش پاسخ ، اطلاعات ناحیه و بخش اطلاعات اضافی

Name (Variable length)
Type (16 bits)
Class (16 bits)
TTL (32 bits)
Data Length (16 bits)
Data (Variable length)

مقدمه‌ای بر مدیریت شبکه

لزوم بکارگیری پروتکل‌های شبکه

نظارت بر وضعیت شبکه و اجزای آن و همچنین توانایی اعمال مدیریت بر روی ماشین‌های میزبان و اجزای یک زیرشبکه (شامل مسیریابها، پلها و ...)

توجه

پیاده‌سازی نرم‌افزارهای مدیریت شبکه در لایه کاربرد جهت مستقل‌نمودن پروتکل‌های مدیریت از سخت‌افزار شبکه

معماري پروتكلهاي مديريت شبكه

- تعريف استاندارد مبادله اطلاعات لازم براي نظارت و مديريت بين ماشينها و مدير شبكه
- تعريف استاندارد نظارت و كنترل و همچنين تعريف اطلاعات مديريتي

استانداردهاي مديريت شبكه

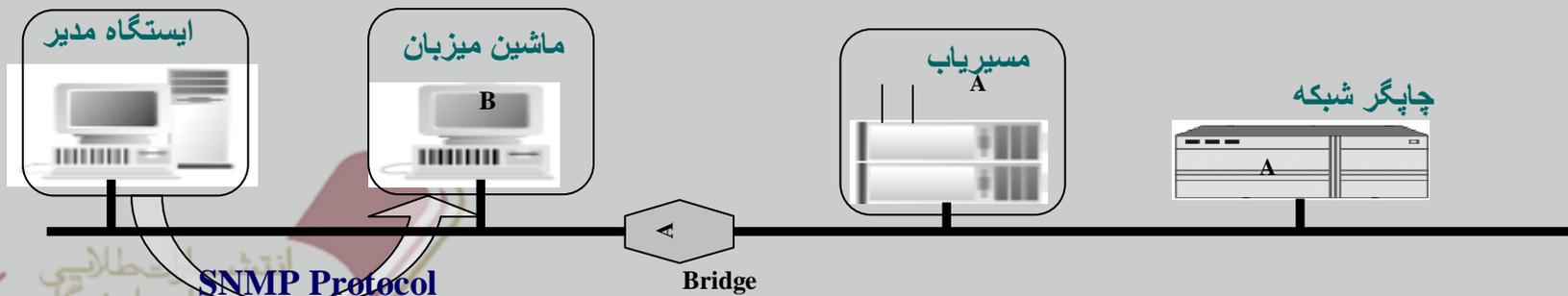
- CMOT
- RMON
- SNMPv

مدل SNMP

Simple Network Management Protocol

تقسیم عناصر یک شبکه خودمختار به چهار رده:

1. نودهای تحت مدیریت
2. ایستگاههای مدیریت
3. اطلاعات مدیریت
4. قرارداد مدیریت

1- نودهاي تحت مدیریت

- شامل ماشینهای میزبان، مسیریابها، پلها، چاپگرها و هر ماشینی که بتواند اطلاعاتی از وضعیت خود، به ایستگاههای مدیر ارسال نماید و از فرامین آنها تبعیت کند.
- یک نود تحت مدیریت باید قادر به اجرای پروسه کاربردی SNMP باشد. در این حالت به آن ایستگاه نمایندگی SNMP گفته می‌شود.
- هر نود تحت مدیریت ممکن است در کنترل چند ایستگاه مدیریت باشد که هر یک از این ایستگاههای مدیر، سطوح دسترسی متفاوتی به آن ایستگاه دارند .

2- ایستگاههای مدیریت

- مراکز مدیریت شبکه
- کامپیوترهای همه منظوره شامل نرم افزار لازم جهت مدیریت

3- اطلاعات مدیریت

مشخص کننده وضعیت فعلی ایستگاه (توصیف وضعیت ایستگاه توسط متغیرهای وضعیت در حافظه)

4- قرارداد مدیریت

روشی استاندارد و مستقل جهت برقراری ارتباط ایستگاه مدیر با نمایندگیها به منظور تقاضای حالت اشیاء (متغیرهای وضعیت) و تغییر آنها در صورت لزوم

لزوم ایجاد استانداردهای مدیریت داده

وجود مجموعه استانداردی از متغیرها برای توصیف وضعیت هر نود تحت مدیریت (از قبیل میزان ترافیک ورودی و خروجی ، نرخ خرابی بسته‌های داده ، وضعیت اجزای مرتبط و ...).

پایگاه داده اطلاعات مدیریتی Management Information Base

MIB = مجموعه اطلاعات مدیریتی و ساختار پیاده‌سازی آن

استاندارد MIB

- مستقل از پروتکل‌های مدیریت شبکه
- امکان تغییر پروتکل مدیریت ، بدون نیاز به تغییر MIB
- شامل 10 گروه از اشیاء
- استفاده پروتکل‌های مدیریت شبکه از اطلاعات مدیریتی یکسان

Group	# Objects	Description
System	7	Name, location, and description of the equipment
Interfaces	23	Network interfaces and their measured traffic
AT	3	Address translation (deprecated)
IP	42	IP packet statistics
ICMP	26	Statistics about ICMP messages received
TCP	19	TCP algorithms, parameters, and statistics
UDP	6	UDP traffic statistics
EGP	20	Exterior gateway protocol traffic statistics
Transmission	0	Reserved for media-specific MIBs
SNMP	29	SNMP traffic statistics

گروههاي اشياء MIB-II در اينترنت

زبان توصيفي ASN.1

- استاندارد ي جهت تعريف متغيرهاي حالت و اشياء
- دو مجموعه استاندارد ASN.1:
- يك نوع زبان توصيف اشياء كه توسط كاربر قابل استفاده است.
- يك روش كدگذاري براي مبادله اطلاعات بين ايستگاههايي كه از پروتكل SNMP پشتيباني مي كنند.

پروتکل ساده مدیریت شبکه (SNMP)

به دلیل وجود انواع مختلفی از دستورات در يك پروتکل مدیریت شبکه و در نتیجه پیچیدگی زیاد به جهت اضافه کردن دستورات جدید برای هر نوع عملیاتی

استفاده از روش واکنشی تمامی عملیات و فرمانها و ذخیره متغیرهای حالت در پروتکل SNMP

Message	Description
Get-request	Requests the value of one or more variables
Get-next-request	Requests the variable following this one
Get-bulk-request	Fetches a large table
Set-request	Updates one or more variables
Inform-request	Manager-to-manager message describing local MIB
SnmpV2-trap	Agent-to-manager trap report

انواع پیغامهای SNMP

بخشهاي پيغام SNMP

1. شماره نسخه پروتکل SNMP
2. يك شناسه كه گروه ايستگاههاي تحت نظارت يك مدير را مشخص مي كند.
3. بخش داده كه به چند واحد داده تقسيم مي شود.

```
SNMP-Message ::=  
    SEQUENCE {  
        version INTEGER {  
            version-1 (0)  
        },  
        community  
            OCTET STRING,  
        data  
            ANY  
    }
```

قالب پيغام به زبان ASN

فصل هفتم: برنامه‌نویسی تحت شبکه اینترنت

Socket Programming

هدفهای آموزشی:

- انواع سوکت و مفاهیم آنها
- مفهوم سرویس‌دهنده /مشتری
- توابع مورد استفاده در برنامه سرویس‌دهنده
- توابع مورد استفاده در برنامه مشتری
- معرفی زبان جاوا
- آشنایی با اپلت

روال برقراري ارتباط بين دو برنامه از راه دور:

- الف) درخواست برقراري ارتباط با کامپیوتری خاص با IP مشخص و برنامه‌ای روی آن کامپیوتر با آدرس پورت مشخص = درخواست فراخوانی تابع سیستمی `socket()`
- ب) مبادله داده‌ها با توابع `send()` و `recv()` در صورت برقراري ارتباط
- ج) اتمام ارتباط با فراخوانی تابع `close()`

انواع سوکت و مفاهیم آنها

- سوکتهای نوع استریم = سوکتهای اتصال گرا Connection Oriented
- سوکتهای نوع دیتاگرام = سوکتهای بدون اتصال Connectionless

سوکتهای نوع استریم مبتنی بر پروتکل TCP — لزوم برقراری یک اتصال قبل از مبادله داده‌ها به روش دست‌تکانی سه‌مرحله‌ای

سوکتهای نوع دیتاگرام مبتنی بر پروتکل UDP — مبادله داده بدون نیاز به برقراری هیچ ارتباط و یا اتصالی و عدم تضمینی بررسیدن داده‌ها، صحت داده‌ها و ترتیب داده‌ها

سوکتهای نوع استریم

کاربرد:

پروتکل انتقال فایل FTP

پروتکل انتقال صفحات ابرمتن HTTP

پروتکل انتقال نامه های الکترونیکی SMTP

سوکتهای نوع دیتاگرام

کاربرد:

انتقال صدا و و تصویر یا سیستم

DNS

سوکت socket

- سوکت يك مفهوم انتزاعي از تعريف ارتباط در سطح برنامه‌نویسی
- اعلام آمادگی جهت مبادله داده‌ها توسط برنامه‌نویس به سیستم عامل بدون درگیر شدن با جزئیات پروتکل TCP یا UDP و تقاضای ایجاد فضا و منابع مورد نیاز جهت برقراری يك ارتباط از سیستم عامل

سرویس دهنده / مشتری

تعریف عمومی:

مشتری (client) : پروسه ایست نیازمند اطلاعات
سرویس دهنده (server):
پروسه ای است برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات و تحویل اطلاعات به مشتری

راهنمای طلایی
تست طلایی
بیک طلایی

انتشارات طلایی
پویندگان دانشگاه

www.bookgolden.com

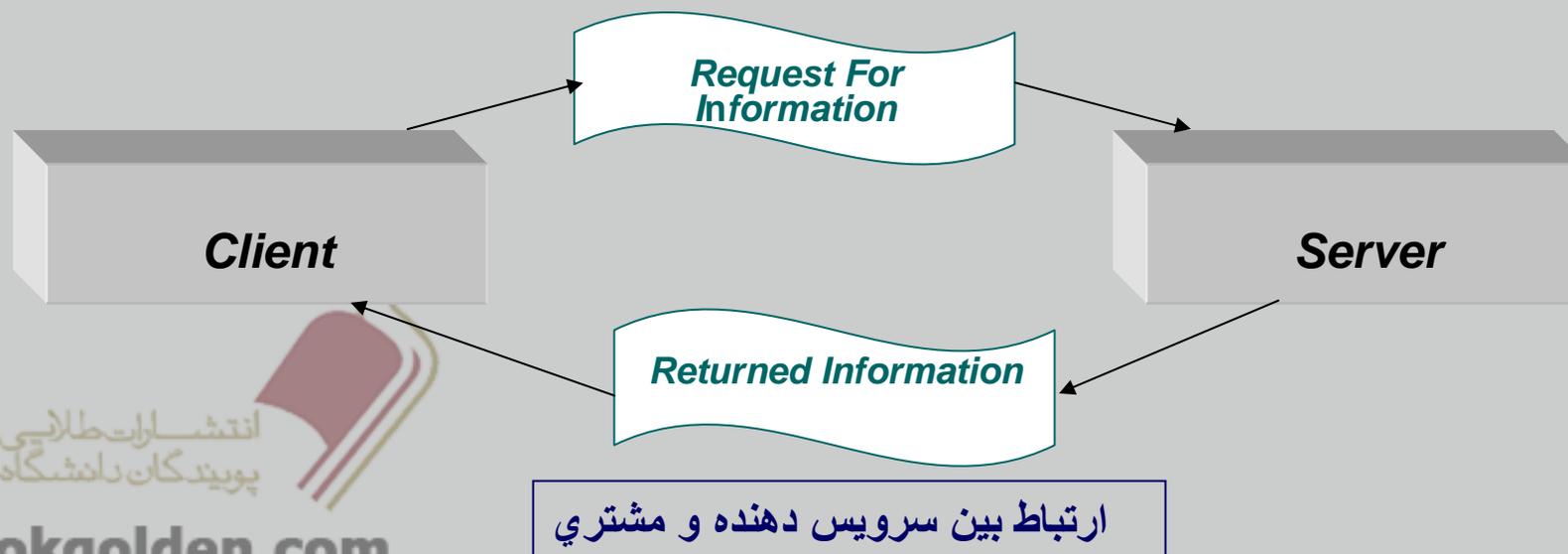
برنامه سمت سرویس دهنده Server Side

برنامه‌ای است که روی ماشین سرویس‌دهنده نصب میشود و منتظر است تا تقاضای مبنی بر برقراری یک ارتباط دریافت کرده و پس از پردازش آن تقاضا، پاسخ مناسب را ارسال نماید بنابراین در حالت کلی برنامه سرویس دهنده شروع کننده یک ارتباط نیست.

برنامه های سمت مشتری Client Side

برنامه های سمت مشتری بنابر نیاز، اقدام به درخواست اطلاعات می نمایند. تعداد مشتریها روی ماشینهای متفاوت یا حتی روی يك ماشین می تواند متعدد باشد و لیکن معمولاً تعداد سرویس دهنده ها یکی است. (مگر در سیستم های توزیع شده)

الف) Socket():

اعلام درخواست ارتباط و تعیین نوع آن (TCP یا UDP) از سیستم عامل با این تابع سیستمی

ب) Bind():

نسبت دادن يك آدرس پورت سوکتی که باز کرده ایم

ج) Listen():

اعلام شروع پذیرش تقاضاهای ارتباط TCP با این تابع به سیستم عامل و تعیین حداکثر تعداد پذیرش ارتباط TCP

د) Accept():

تقاضای معرفی یکی از ارتباطات معلق با استفاده از این تابع از سیستم عامل

ه) Send(),recv():

مبادله داده

و) Close():

قطع ارتباط دو طرفه ارسال و دریافت

ز) Shutdown(): قطع يك طرفه یکی از عملیات ارسال یا دریافت

الگوریتم کار برنامه سمت مشتری

الف) **Socket()**: ایجاد یک سوکت (مشخصه یک ارتباط)

ب) **Connect()**: تقاضای برقراری ارتباط با سرویس دهنده

ج) **Send(),recv()**: ارسال و دریافت داده ها

د) **Close()**: قطع ارتباط بصورت دو طرفه .

Shutdown(): قطع ارتباط بصورت یک طرفه.

توابع مورد استفاده در برنامه سمت سرویس دهنده (مبتنی بر TCP)

تابع socket()

تابع Bind()

تابع Listen()

تابع Accept()

توابع Send(),recv()

توابع Close(),shutdown()

توابع مورد استفاده در برنامه مشتري (مبتي بر پروتکل TCP)

تابع (`socket()`)

تابع (`Connect()`)

توابع (`Send()`, `recv()`)

توابع (`Close()`, `shutdown()`)

امکانات زبان جاوا

جاوا زبانی است شیء‌گرا، ساده، ایمن، قابل حمل، توانمند در حمایت از برنامه‌های چند ریسمانی با معماری خنثی

تفاوت‌های زبان جاوا با زبانهای C, C++:

- اشاره گرها
- استراکچرها و یونیون‌ها
- توابع
- وراثت چندگانه
- رشته‌ها
- goto
- Operator overloading
- تبدیل خودکار نوع
- آرگومانهای خط فرمان
- شیء‌گرایی
- مفسر زمان اجرای جاوا

اپلت Applet

• ریزبرنامه یا برنامه کوچکی است که درون یک صفحه وب قرار می‌گیرد و روی یک سرویس‌دهنده اینترنت قابل دسترسی بوده و به عنوان بخشی از یک سند وب بر روی ماشین مشتری اجرا می‌شود.

• برنامه اجرایی است و برای اجرا در محیط مرورگر در نظر گرفته شده تا قابلیت‌هایی که صفحات وب ندارند از طریق آنها فراهم شود.

• اپلت‌ها با برچسب **APPLET** درون صفحه وب تعریف می‌شوند ولی فایلی خارجی به حساب می‌آیند

دو راه اجرای يك اپلت

- اجرای نمودن اپلت داخل يك مرورگر سازگار با جاوا مثل **Netscape Navigator**
- استفاده از **Applet Viewer**

محدودیتهاي اپلت

- عدم دسترسی به سیستم فایل جز در موارد محدود
- عدم توانایی در فراخوانی و اجرای برنامه در ماشین اجراکننده آن